

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Lucas

Una Basan

Si Lucas tō ngadan katô manubù na igsulat kani libro. Judio tō langun duma manubù na igsulat ka mga libro tun ta Bibliya, asal ánnà Judio si Lucas, su Griego sikandin.

Doktor si Lucas, asta dakál tō isóddóran din. Ágpararaké si Lucas asta si Pablo. Si Lucas tō sábbad manubù na igtákkás ki Pablo dalám katô kasadun din tun ta marapung mga banuwa ébô mulit-ulit katô kagi ka Manama.

Igsulat i Lucas ni libro, asta igpapid din tun ki Teofilo na sábbad ágkabantug manubù na Griego. Si Lucas tō igsulat pagsik katô libro na ánggadanan “Mga Lumu Katô Mga Apostoles.”

Nit libro na igsulat i Lucas, igulit din tingód katô Batà ka Manama na Igpamanubù ébô makaluwà ki tikud tun ta salà. Igulit i Lucas tō tingód katô tabang i Jesus ka mga manubù na ibógókan, asta ihirapan, asta masalà-salà. Igulit i Lucas tō tingód ki Jesus tikud katô kapamasusu kandin sippang tun ta kamaté din asta kanté din puman.

¹ Madigár rarak ku Teofilo:

Marapung dán tō mga manubù na igsulat tingód katô inému dini áknita.

² Tō igsulat dan, tō gó é igulit katô mga manubù na igkita katô langun linumuwan i Jesus tikud tun

ta katigkanayan, asta igulit-ulit dan áknami tô kagi katô Áglangngagán.

³ Madigár rarak ku, igahà ku tô langun linumuwan din tikud tun ta katigkanayan. Purisu igpanámdámma na kailangan tapidán ku asta sulatán ku tô langun para áknikó

⁴ ébô kasóddóran nu na bánnal gó tô mga igtinurù áknikó.

Igpakita tô panaligan ka Manama ki Zacarias

⁵ Dágngan, dalám katô igharì si Herodes tun ta probinsya ka Judea, duwán sábbad pangulu ka templo na ánggadanan ki Zacarias. Sikandin tô sábbad pangulu ka templo na sakup ka grupo i Abias. Duwán sawa i Zacarias na ánggadanan ki Elisabet na sábbad rubbad i Aaron na pangulu ka templo sayyan.

⁶ Idayawan tô Manama kandan duwa, su nángngá tô áglumun dan tun ta saruhan ka Manama. Ágbánnal dan katô langun sugù katô Áglangngagán.

⁷ Ándà palang batà dan, su dì ágbatà si Elisabet, asta tugál dan dán duwa.

⁸ Duwán sábbad álló na iglumu si Zacarias tun ta templo, su tô gó tô mga álló ka kalumu katô grupo na isakupan din tun ta templo.

⁹ Tô ágkémun katô mga pangulu ka templo, igripa dan ka sadan tun kandan tô gumóbbó ka pamammut, asta si Zacarias tô isalin ukit ka

ripa.* Purisu igahu sikandin tun ta templo katô Áglangngagán.

10 Róggun na ággóbbó sikandin katô pamammut tun dalám, marapung tô mga manubù na ágdasal tun ta luwà.

11 Duwán sábbad panaligan katô Áglangngagán na igañita ki Zacarias tun ta ággóbbówanan katô pamammut dadan tun ta kawanan.

12 Tô igkita si Zacarias katô panaligan, igkállas sikandin, asta imáddangan.

13 Asal igkagi tô panaligan, na mà din, “Zacarias, yaka ágkamáddangan. Igdinág dán ka Manama tô áknikó dasalán, su duwán batà nu mama na pasusun katô sawa nu na si Elisabet. Kailangan ngadanan nu sikandin ki Juan.

14 Tuu ka gó kadayawan, asta marapung tô mga manubù na kadayawan tingód katô kapamasusu kandin,

15 su imun sikandin mabantug tun ta saruhan katô Áglangngagán. Dì gó minám sikandin ka bino ó agad ándin tô ginámmán na pakalasing. Agad tô dì pa sikandin mapamasusu, kapánnuan sikandin katô Ugis Espiritu.

16 Ukit kandin, marapung tô mga rubbad i Israel na lumónód tun ta Áglangngagán dan na Manama.

17 Muna sikandin katô Áglangngagán, asta duwán katulusan din ébô mulit-ulit ka kagi katô Áglangngagán iring ki Elias na propeta

* **1:9** 1:9 Su marapung tô mga pangulu ka templo, tô gó igripa dan ka sadan é gumóbbó katô pamammut. Iring na makasábbad dád gumóbbó tô tagsábbad-sábbad pangulu tun ta tibuk kantayan din.

katô Áglangngagán sayyan. Ukit kandin, duwán kasunayan katô mga ámmà asta gabatà, asta tô mga manubù na dì ágbánnal ka Manama, palónódán tô panámdám dan tun ta katallángngan ébô makataganà dan ka kadunggù katô Áglangngagán.”

¹⁸ Igkagi si Zacarias tun ta panaligan, na mà din, “Pamánnun ku ka kasóddór tô katumanan kani ákgagin nu kanak? Su tugállad, asta tugál dán tô sawa ku.”

¹⁹ Igtaba tô panaligan, “Sakán si Gabriel, asta inalayunna ágtindág tun ta saruwan ka Manama. Igpapidda ikandin dini áknikó ébô pasóddórán ni madigár gulitán áknikó.

²⁰ Na, tikud áknganni, mómmó ka, su ándà ka bánnal katô igkagi ku áknikó. Dì ka makakagi sippang ka dumunggù tô álló na matuman ni igkagi ku, su matuman gó ni tun ta nángngà álló.”

²¹ Na, tô mga manubù tun ta plasa katô templo, igangat dan katô kaluwà i Zacarias, asta isalábbuan dan su idugé sikandin tun dalám.

²² Tô igluwà sikandin tikud tun ta templo, dì dán sikandin pakakagi. Purisu isóddóran dan na duwán igpakita katô Manama kandin tun dalám katô templo. Asal marag dát sikandin ágsingyas ukit ka bállad din, su inómmó dán.

²³ Pángnga iglumu si Zacarias tun ta templo, igulì sikandin tun ta balé din.

²⁴ Ándà kadugé, igmabáddás tô sawa i Zacarias na si Elisabet. Dalám ka lima bulan, ándà sikandin luwà tun ta balé din.

²⁵ Igkagi sikandin, na mà din, “Inéduwan gó tô Áglangngagán kanak. Igkangé din dán dini kanak

tô kayyaan ku, su sippang áknganni ándà a ika-batà.”

Igpasóddór tô tingód katô kapamasusu ki Jesus

²⁶ Tô ánnám dán bulan tô gátták i Elisabet, igpa-pid ka Manama tô panaligan din na si Gabriel tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea.

²⁷ Duwán sábbad bayi na ándà pa kalayuki[†] na ágngadanan ki Maria. Duwán banà din na ágngadanan ki Jose na sábbad rubbad i Harì David sayyan.

²⁸ Tô igdunggù si Gabriel tun ki Maria, igkagi sikandin, na mà din, “Kadayawan ka! Ágkéduwan tô Áglangngagán áknikó, asta ágtákkássan ka ikandin!”

²⁹ Isalábbuan si Maria tingód katô igkagi katô panaligan. Igpanámdám sikandin ka ándin tô kóbadan kani.

³⁰ Igkagi tô panaligan, na mà din, “Maria, yaka ágkamáddangan, su inéduwan tô Manama áknikó.

³¹ Kumabáddás ka, asta duwán batà mama na pamasmusun nu, asta ngadanan nu tô batà ki Jesus.

³² Mabantug sikandin, asta tawarán sikandin na Batà ka Manama na Tuu Mallayat. Imun katô Áglangngagán na Manama sikandin na harì iring katô kamónaan din sayyan na si David.

³³ Mangulu sikandin katô langun rubbad i Jacob sippang ka ándà ágtamanán. Ándà dán ágtamanán katô pagpangulu din.”

[†] **1:27** 1:27 Sábbad bayi na ándà pa kalayuki; tun ta kinagiyana ka English, “virgin.”

³⁴ Igkagi si Maria tun ta panaligan, na mà din, “Ándà pa duma ku. Purisu pamánnun na mému ni?”

³⁵ Igtaba tō panaligan, na mà din, “Sunnadan ka katô Ugis Espiritu, asta tabangan ka ukit katô katulusan ka Manama na Tuu Mallayat. Purisu tō batà na pamasusun nu, ándà salà din, asta tawarán sikandin na Batà ka Manama.

³⁶ Na, paminág ka kanak. Tō gakád nu na si Elisabet, agad isóddórán ka mga duma na dì sikandin matà su tugál dán sikandin, asal igmabáddás dán sikandin ka ánnám bulan,

³⁷ su ágkemu katô Manama tō langun.”

³⁸ Igkagi si Maria, na mà din, “Inalayunna ágbánnal katô Áglangngagán. Mólà pa na matuman dini kanak tō igkagi nu.”

Na, igiwà tō panaligan.

Igahà i Maria si Elisabet

³⁹ Ándà kadugé, sékót si Maria igsadun tun ta pabungan sippang tun ta sábbad lunsud na sakup ka probinsya ka Judea.

⁴⁰ Igahu si Maria tun ta balé i Zacarias, asta igpangumusta sikandin ki Elisabet.

⁴¹ Tō igdinág si Elisabet katô kapangumusta i Maria, igkálláng-kálláng tō batà tun dalám katô gátták din, asta ipánnuan si Elisabet katô Ugis Espiritu.

⁴² Purisu igkagi si Elisabet ka mabákkár, na mà din, “Tun ta langun gabayi, inéduwan tō Manama áknikó ka tandingán kandan, asta inéduwan tō Manama katô pamasusun nu!

43 Dakál gó tō dayó ku su igahà a katô innà katô Áglangngagán ku.

44 Tô igdinágga katô kapangumusta nu, agad tō batà tun dalám katô gátták ku idayawan asta igkálláng-kálláng.

45 Ágkadawayan ka su ighbánnal ka na tumanán katô Áglangngagán tō igkagi din áknikó.”

Igdurung i Maria tō Manama

46 Na, igkagi si Maria, na mà din, “Ágdurungán ku tō Áglangngagán,

47 asta idayawanna tingód katô Manama na Taratábbus ku,

48 su agad mabbabà dáp tō kamanubuan ku, asal isampáttanna katô Manama. Purisu tikud áknganni, kumagi tō langun manubù na ágkéduwan tō Manama kanak,

49 su madigár tō mga kasalábbuan na iglumu katô matulus Manama kanak, asta ugis gó sikandin.

50 Tikud tun ta katigkanayan, ágpanayun tō kédu katô Manama tun ta langun ka karubbadan na ágpangadap asta ágbánnal kandin.

51 Ágpasóddórán din na matulus sikandin ukit katô mga áglumun din. Ágpéwaán din tō mga manubù na ágpallayat-layat katô sarili dan.

52 Giwaán din tō mga pangulu tikud tun ta gunsadanan dan, asta gimun din na mallayat tō kamanubuan katô mga ágpabbabà.

53 Tô mga manubù na ágpamballusán, gimássugán din ka kadigárran. Asal tō mga ágkaduwánnan manubù ágpéwaán din na ándà ágkapid.

54 Sikita na mga rubbad i Israel na ágbánnal kandin tō igtabangan din. Ándà din kalingawi tō tandô din na kéduwan sikandin kandan,

55 su igtandóan ka Manama si Abraham asta tō mga rubbad din na kéduwan sikandin kandan sippang ka ándà ágtamanán.”

56 Na, igóddô si Maria tun ki Elisabet dalám ka mga tállu bulan, asta igulì sikandin.

Tô kapamasusu ki Juan na Tarabunyag

57 Na, igdunggù tō álló ka kapamasusu i Elisabet, asta batà mama tō ipamasusu din.

58 Igdinág tō mga simbalé din asta tō mga gakád din na tuu inéduwan tō Áglangngagán kandin, asta idayawan dan pagsik.

59 Na, tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katô batà, igpalimudé tō mga simbalé din asta tō mga gakád din ébô tupuwan asta ngadanan tō batà. Kakalyag dan na ngadanan sikandin ki Zacarias na magunawa ka ngadan katô ámmà din.

60 Asal igkagi si Elisabet, na mà din, “Dì mému yan, su kailangan Juan tō ngadanán kandin.”

61 Igkagi sikandan ki Elisabet, “Asal ándà gó kaditaan yu na duwán ngadan iring kanan.”

62 Na, igsingyas dan ki Zacarias ka ándin tō ngadan na inalyagan din.

63 Igsingyas sikandin na bággayan ka ágsulatan, asta igsulat din ni kagi, “Si Juan tō ngadanán kandin.”

Isalábbuan dan gó langun.

64 Tigkô ikakagi dán si Zacarias, asta igdurung din tō Manama.

65 Igkállas tō langun simbalé dan, asta italap tō tingód kani langun ilumu tun ta kaluwagan ka pabunganán tun ta probinsya ka Judea.

66 Ikapanámdám tō langun na ikadinág tingód kani, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin basì tō dungguán kani batà?” Su duwán gó katulusan katô Áglangngagán tun kandin.

Igpakagi ka Manama si Zacarias

67 Na, si Zacarias ipánnuan katô Ugis Espiritu, asta igpakagi ka Manama sikandin, na mà din,

68 “Durungán ta tō Áglangngagán na Manama na ágsarigan katô langun rubbad i Israel, su igpakita sikandin áknita ébô tábbusán ki ikandin na mga sakup din.

69 Duwán papiddán katô matulus Manama ébô tumábbus áknita tikud tun ta salà. Sikandin tō sábbad rubbad i David na ágbánnal katô Manama sayyan.

70 Ni gó é igtandô ka Manama sayyan ukit ka mga propeta na ighbánnal kandin, su igkagi sikandin

71 na tabangan ki ikandin ébô makaluwà ki tikud tun ta bállad katô mga usig ta asta tikud tun ta mga manubù na ágkaringasa áknita.

72 Igtandô katô Manama na kéduwan din tō mga kamónaan ta, asta ándà din kalingawi tō kasabotan din.

73 Igtandô din tun ta kamónaan ta na si Abraham

74 na paluwaán ki ikandin tikud tun ta bállad katô mga usig ta ébô mangadap ki kandin na ándà máddang ta.

75 Kakalyag ka Manama na ándà salà ta, asta nángngà tō áglumun ta tun ta saruhan din ka ándà ágtamanán.

76 “Na, sikuna na batà ku, tawarán ka na propeta ka Manama na Tuu Mallayat. Muna ka katô Áglangngagán ébô taganaán nu tō mga manubù tingód ka kadunggù katô Áglangngagán.

77 Sikuna tō pasóddór tun ta mga sakup din na matábbus dan ukit katô kapasinsiya din katô mga salà dan.

78 Tingód katô kédu asta ginawa ka Manama, dumunggù tō papiddán din tikud tun ta langit iring katô kasilat ka álló ébô tábbusán ki ikandin.

79 Suméllà sikandin dini áknita na góddô tun ta kangittángngan asta imáddangan katô kamatayan, ébô pakitanán ki ikandin katô gukitan na ágsadun tun ta kasunayan.”

80 Na, igdakál si Juan, asta ágkasarigan sikandin. Igóddô sikandin tun ta disyerto sippang katô álló na igpakita sikandin tun ta mga rubbad i Israel.

2

*Tô kapamasusu ki Jesus
Luc 2:1-7; Mat 1:18-25*

1 Na, dalám katô si Augusto tō emperador tun ta Roma, duwán sugù din na kailangan palistan tō ngadan katô langun manubù na isakup katô gobyerno ka Roma.

2 Ni gó tō una kapalista ka ngadan dalám katô si Cirenio tō gobernador tun ta Siria.

3 Purisu igpansadun tō langun manubù tun ta lunsud katô kamónaan dan ébô palistan tō ngadan dan.

4 Tô gó tō gunayan na igpanó si Jose tikud tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Judea sippang tun ta lunsud ka Betlehem, su Betlehem tō lunsud na igtikudan katô kamónaan din na si Harì David sayyan.

5 Igpid i Jose tō banà din na si Maria na mabáddás dán ébô palistan tō ngadan dan.

6 Na, róggun dutun dan, igdunggù tō álló na mamasusu dán si Maria.

7 Igbatà sikandin katô tambang kaké batà din na mama. Igtángngás i Maria tō batà ka óggét, asta igpadággà din tun ta ágkannanan ka mannanap, su ándà lugar para kandan tun ta balé na ágdungguanan.

Igpakita tō mga panaligan tun ta mga taradóppón ka karnero

8 Na, madani tun ta lunsud ka Betlehem, duwán mga taradóppón ka karnero na igladé ka dukilám igdóppón ka mga karnero dan tun ta sigbáttán tanà.

9 Tigkô duwán sábbad panaligan katô Áglangngagán na igpakita kandan. Igséllaan tō mga taradóppón katô séllaán katô Áglangngagán, asta tuu dan gó imáddangan.

10 Asal igkagi tō panaligan, na mà din, “Yakó ágkamáddangan! Duwán madigár gulitán ku ákniyu na makabággé ka dayó tun ta langun manubù.

11 Ni dukilám ni, tun ta lunsud na igtikudan i Harì David sayyan, ipamasusu tō ákniyu Taratábbus. Sikandin tō Mesiyas na Áglangngagán.*

12 Ni gó tō kakilalaan ébô kasóddóran yu na bánnal ni igulit ku ákniyu. Kitanán yu tō batà na igtángngás ka óggét, asta igpadággà tun ta ágkannanan ka mga mannanap.”

13 Tigkô dát igláttó tō marapung mga panaligan tikud tun ta langit na igduma katô tagnà, asta igdurung dan katô Manama, na mà dan,

14 “Durungán tō Manama tun datas ta langit. Duwán kasunayan tun ta mga manubù na makadayó ka Manama dini ta banuwa!”

15 Tō igulì dán tō mga panaligan tun ta langit, igpatóngkóé tō mga taradóppón ka karnero, na mà dan, “Madun ki tun ta Betlehem ébô kitanán ta tō ilumu na iga sóddór katô Áglangngagán áknita.”

16 Purisu sékót dan igsadun tun ta Betlehem. Igkita dan si Maria asta si Jose, asta igkita dan tō batà na igpadággà tun ta ágkannanan ka mannanap.

17 Tō igkita dan katô batà, igulit dan tō igkagi katô panaligan kandan tingód katô batà.

18 Isalábbuan gó tō langun manubù na igdinág katô igulit katô mga taradóppón.

19 Tō langun katô igdinág asta igkita i Maria igtágù din tun ta pusung din, asta inalayun din ágpanámdámmán.

* **2:11** 2:11 Tállu tō igkagi katô panaligan tingód ki Jesus: sikandin tō Taratábbus, sikandin tō Cristo ó Mesiyas na igsalin ka Manama, asta sikandin tō Áglangngagán na Manama.

20 Igulì tō mga taradóppón na ágpabantug asta ágdurung katô Manama tingód katô langun na igdinág asta igkita dan, su bánnal tō igulit katô panaligan kandan.

Ingadanan si Jesus

21 Tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katô batà, igtupuwan sikandin, asta igngadanan ki Jesus, su tō gó tō ngadan na igkagi katô panaligan ki Maria tō ándà pa sikandin mabáddás.

Igpid si Jesus tun ta templo

22 Na, igdunggù tō álló na igsadun si Jose asta si Maria tun ta Jerusalem ébô mánnal katô sugù i Moises† tingód ka mantu igpamasusu. Igpid dan tō batà ébô bággén tun ta Áglangngagán,

23 su duwán sugù katô Áglangngagán na kailangan bággén tun ta Áglangngagán tō langun ka pangayan mga gabatà gamama.‡

24 Igsadun si Jose asta si Maria tun ta templo ébô góbbón dan tun ta saruhan katô Áglangngagán tō duwa manatad ó duwa salapati na marénták pa, su tō gó tō igsugù katô Áglangngagán tingód ka mantu igpamasusu.§

25 Na, duwán sábbad taga Jerusalem na ángadanan ki Simeon. Nángngà tō áglumun din tun ta saruhan ka Manama, asta ágbánnal sikandin ka Manama. Inalayun sikandin giman katô álló

---

† **2:22** 2:22 Manama tō igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tō igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. ‡ **2:23** 2:23 Ahaán tō Exodus 13:2,12. § **2:24** 2:24 Ahaán tō Leviticus 12:8.

na paluwaán ka Manama tô mga rubbad i Israel. Inalayun sikandin ipánnuan katô Ugis Espiritu.

²⁶ Taganà igpasóddór katô Ugis Espiritu na dì pa maté sikandin sippang ka kitanán din tô Mesiyas na papiddán katô Áglangngagán.

²⁷ Na, tô álló tô, igpid katô Ugis Espiritu si Simeon tun ta templo. Tô igpid tô ámmà asta tô innà ki Jesus tun ta templo ébô tumanán dan tô sugù ka Manama,*

²⁸ igsipit i Simeon tô batà, asta igpasalamat sikandin ka Manama, na mà din,

²⁹ “Áglangngagán ku, ituman dán tô igtandô nu kanak. Purisu mému dán ka matéya na duwán kasunayan.

³⁰ Igkita kud tô igpapid nu ébô tumábbus áknami tikud tun ta salà dé.

³¹ Sikandin tô igtaganà nu tun ta tubang katô langun manubù.

³² Iring sikandin katô sulù, su pakitanán din tô kakalyag nu tun ta langun manubù na ánnà Judio, asta ukit kandin pabantugán ké na mga rubbad i Israel na igsalin nu.”

³³ Na, isalábbuan tô ámmà asta tô innà katô igkagi i Simeon tingód katô batà.

³⁴ Igdasal si Simeon na tabangan dan ka Manama, asta igkagiyan din si Maria, na mà din, “Na, ni batà nu tô igsalin ka Manama ébô ássan din tô mga rubbad i Israel. Su marapung tô méllé kandin, asta supakan dan katô Manama. Asal marapung tô kadayawan tingód kandin, asta makaluwà dan tikud tun ta supak ka Manama,

---

* ^{2:27} 2:27 Tingód katô sugù ka Manama, ahaán tô 2:24.

35 su ukit kani batà ni, pasóddórán tô panámdám katô marapung manubù. Agad sikuna, iring na kótángngan tô áknikó pusung.”

36 Tun ta templo, duwán sábbad bayi na ánggadanan ki Ana na propeta ka Manama. Si Panuel tô ngadan katô ámmà din na sakup katô grupo i Aser na kamónaan dan. Duwán duma i Ana, asal pittu dát ámmé tô kapadumaé dan, asta ibalu sikandin. Tugál dán sikandin,

37 su kawaluwan áppat (84) dán é idad din. Marag sikandin ágsadun tun ta templo, su álló asta dukilám ágpangadap sikandin katô Manama, ágpuwasa, asta ágdasar.

38 Róggun na igkagi pa si Simeon ki Maria, igpadani si Ana tun kandan, asta igpasalamat sikandin tun ta Manama. Igulit sikandin tingód ki Jesus tun ta langun manubù na gangat katô papiddán ka Manama ébô tumábbus katô mga taga Jerusalem.

Igulì dan tun ta Nazaret

39 Na, tô igtuman dán i Jose asta i Maria tô langun sugù katô Áglangngagán tingód ka batà na mantu igpamasusu, iguli dan tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea.

40 Igdakál si Jesus, igmabákkár tô lawa din, asta duwán kapandayan din, su inéduwan tô Manama kandin.

Dutun si Jesus ta templo

⁴¹ Na, kada ámmé, ágsadun tô ámmà asta tô innà i Jesus tun ta Jerusalem ébô mapil dan katô Kalimudan Ka Kalabé.[†]

⁴² Tô sapulù duwa (12) dán é idad i Jesus, igsadun dan tun ta Jerusalem ébô mapil dan, su tô gó tô ágkémun dan.

⁴³ Tô ipángnga dán tô kalimudan, igtigkané dan igulì tun ta Nazaret. Asal si Jesus igpatanan pa tun ta Jerusalem. Tô ámmà asta tô innà din ándà ikasóddór,

⁴⁴ su kéman dan ka igtákkás sikandin katô mga kadumaan dan tun ta dalan. Igladé dan ka álló igpanó. Tô mapun dán, igpamasak dan si Jesus tun ta mga kaditaan dan asta tun ta duma mga manubù na ágpanó tun ta dalan.

⁴⁵ Tô ikasóddór dan na ándà ikatákkás si Jesus kandan, iglónód dan tun ta Jerusalem ébô pamasakán sikandin.

⁴⁶ Tun ta ikatállu álló, igkita dan si Jesus tun ta templo. Igunsad sikandin duma katô mga taratinurù, ágpaminág sikandin, asta ginsà kandan.

⁴⁷ Isalábbuan tô langun na ikadinág kandin tingód katô kapandayan din asta mga taba din.

⁴⁸ Tô igkita tô ámmà asta tô innà din kandin, isalábbuan dan. Igkagi tô innà din, na mà din, “Ánnà nángngà tô iglumu nu áknami. Igpamasak ké áknikó su tuu ké itanaan.”

⁴⁹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su igpamasak kó kanak. Nángngà pád na kasóddóran yu na kannunna ta balé katô Ámmà ku.”

[†] **2:41** 2:41 Ni gó tô kalimudan katô mga Judio na ágkasampáttan dan tingód katô kapaluwà ka Manama katô mga kamónaan dan tikud tun ta kallang kandan tun ta Ehipto.

50 Asal ándà dan kagpátti tō igkagi i Jesus kandan.

51 Igtákkás si Jesus kandan, igulì dan tun ta Nazaret, asta ágbánnal sikandin kandan. Tō langun katô igdinág asta igkita i Maria igtágù din tun ta pusung din.

52 Ágkadugangan pô gó tō kapandayan i Jesus, asta ágpanayun sikandin ágdakál. Ágkadawayan tō Manama asta tō mga manubù tingód kandin.

3

Igulit-ulit si Juan na Tarabunyag

Luc 3:1-20; Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Juan 1:19-28

1 Na, tun ta ikasapulù lima ámmé na si Tiberio tō emperador tun ta Roma, si Poncio Pilato tō gobernador tun ta Judea, si Herodes tō pangulu tun ta Galilea, tō kataladi din na si Felipe tō pangulu tun ta Iturea asta Trakonite, si Lisanias tō pangulu tun ta Abilena,

2 asta si Anas asta si Caifas tō mga tuu mallayat ka pangulu katô templo. Na, róggun na igóddô si Juan na batà i Zacarias tun ta disyerto, igkagi tō Manama kandin.

3 Na, igsadun si Juan tun ta langun banuwa madani tun ta Wayig ka Jordán. Igulit-ulit sikandin na kailangan rumákkád tō mga manubù asta bunyagan dan ébô pasinsiyaan ka Manama tō mga salà dan.

4 Na, mà katô kagi ka Manama tingód ki Juan tun ta libro katô propeta na si Isaias,

“Duwán sábbad manubù na dinággán yu na gullaó tun ta disyerto, na mà din, ‘Taganà yu tō

ukitanan katô Áglangngagán. Tullid yu tô dalan na ukitan din.’

⁵ Tambunan tô langun banád, asta pattadán tô langun pabungan. Tullidán tô béngkóg dalan, asta piyaan tô dalan na marapung mga sábbáng asta batun.

⁶ Kitanán katô langun tô katábbus ka Manama katô mga manubù.”*

⁷ Na, marapung tô mga manubù na igsadun tun ki Juan ébô pabunyag kandin. Igkagi si Juan kandan, na mà din, “Madat kó iring na mga áppuy! Manan ka pabunyag kó agad ándà kó rákkád? Kéman yu ka dì kó supakan ka Manama ka tapuri álló.

⁸ Lumu yu tô nágngà tun ta saruhan ka Manama ébô kasóddórán na bánnal igtanan kód asta igsódô kód áglumu ka salà. Yakó ágpanámdám na dì kó supakan su sikiyu tô mga rubbad i Abraham. Kagiyan ku sikiyu na agad ni mga batu mému imun ka Manama na mga rubbad i Abraham na bullas ákniyu.

⁹ Iring kó na kayu na masig dán pilén, su ágpilén asta ággóbbón tô langun kayu na ándà madigár buuy.”

¹⁰ Iginsà tô ilimud mga manubù ki Juan, na mà dan, “Ándin tô kailangan lumun dé?”

¹¹ Igtaba si Juan, na mà din, “Atin ka duwán duwa umpak yu, bággé yu tô sábbad tun ta manubù na ándà palang gumpakán. Atin ka duwán ágkakan yu, bággéyi yu tô manubù na ándà palang ágkakan.”

¹² Duwán pagsik mga taralimud ka buwis na igsadun tun ki Juan ébô pabunyag dan kandin.

---

* **3:6 3:4-6 Isaias 40:3-5.**

Igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, ándin tō kailangan lumun dé?”

¹³ Igtaba si Juan, na mà din, “Yakó ágpamuyù ka buwis na sobra katô sugù ka gobyerno.”

¹⁴ Duwán pagsik mga sundalo na iginsà kandin, na mà dan, “Na, sikami, ándin é kailangan lumun dé?”

Igtaba si Juan, na mà din, “Yakó ágppirit katô manubù ébô bággayan kó ka salapi. Yakó ágdimanda ukit ka bulaló ébô bággayan kó ka salapi. Asal agad ándin é tandan katô gobyerno para ákniyu, kailangan kanángngaan kó.”

¹⁵ Na, tō igdinág tō mga manubù ki Juan, igpanámdám dan na si Juan dán gó tō Mesiyas na gangatan dan.

¹⁶ Asal igkagi si Juan, na mà din, “Ágbunyagga ákniyu ka wayig. Asal duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán kanak. Ánnà a nángngà na tumabang kandin agad lumusutta dát katô sandalyas din. Sikandin tō munyag ákniyu katô Ugis Espiritu asta apuy.

¹⁷ Iring sikandin na manubù na ágpalayap ka trigo na igarik din, tipunán din, asta taguán din tun ta lukung. Asal tō uut asta uppis góbbón din tun ta apuy na dì ágkapadáng.”

¹⁸ Igulit-ulit i Juan tō Madigár Gulitán tun ta langun manubù, asta igkagiyan din sikandan na kailangan bánnalán dan tō ágtinuruán din.

¹⁹ Na, si Herodes tō pangulu tun ta Galilea. Asal igsapadan i Juan sikandin, su igagó din tō ipag din na si Herodias, asta marapung pa tō madat mga linumuwan din.

20 Tun ta katapuriyan, igdugangan pô gó i Herodes tô mga salà din su igpapriso din si Juan.

Igpabunyag si Jesus

Luc 3:21-22; Mat 3:13-17; Mar 1:9-11

21 Na, tô ándà pa prisowi si Juan, duwán álló na igbunyag sikandin katô langun manubù, asta igpabunyag pagsik si Jesus. Róggun na igdasal si Jesus, ipókéan tô langit,

22 asta igsunnad tô Ugis Espiritu tun kandin na iring na bónnóng ka salapati. Duwán kagi tikud tun ta langit, na mà din, “Sikuna tô kanak Batà na ágginawaan ku. Ágkadayawanna gó áknikó.”

Mga kamónaan i Jesus

Luc 3:23-38; Mat 1:1-17

23 Tô igtigkané si Jesus igtinurù, mga tállu pulù (30) é idad din. Kéman katô langun manubù na batà i Jose si Jesus.[†] Si Jose tô batà i Heli.

24 Si Heli tô batà i Matat. Si Matat tô batà i Levi. Si Levi tô batà i Melki. Si Melki tô batà i Jana. Si Jana tô batà i Jose.

25 Si Jose tô batà i Matatias. Si Matatias tô batà i Amos. Si Amos tô batà i Nahum. Si Nahum tô batà i Esli. Si Esli tô batà i Nagai.

26 Si Nagai tô batà i Maat. Si Maat tô batà i Matatias. Si Matatias tô batà i Semei. Si Semei tô batà i Jose. Si Jose tô batà i Joda.

27 Si Joda tô batà i Joana. Si Joana tô batà i Resa. Si Resa tô batà i Sorobabel. Si Sorobabel tô batà i Salatiel. Si Salatiel tô batà i Neri.

[†] **3:23** 3:23 Si Jose tô ámmà-ámmà i Jesus su ánnà sikandin tô bánnal ámmà din (Mateo 1:25). Si Jesus tô Batà ka Manama, su igmabáddás tô innà din si Maria ukit katô Ugis Espiritu na igsunnad tun kandin (Lucas 1:35).

28 Si Neri tō batà i Melki. Si Melki tō batà i Addi. Si Addi tō batà i Cosam. Si Cosam tō batà i Elmodam. Si Elmodam tō batà i Er.

29 Si Er tō batà i Josue. Si Josue tō batà i Eliezer. Si Eliezer tō batà i Jorim. Si Jorim tō batà i Matat. Si Matat tō batà i Levi.

30 Si Levi tō batà i Simeon. Si Simeon tō batà i Juda. Si Juda tō batà i Jose. Si Jose tō batà i Jonan. Si Jonan tō batà i Eliakim.

31 Si Eliakim tō batà i Melea. Si Melea tō batà i Mainan. Si Mainan tō batà i Matata. Si Matata tō batà i Natan. Si Natan tō batà i David.

32 Si David tō batà i Isai. Si Isai tō batà i Obed. Si Obed tō batà i Boos. Si Boos tō batà i Salmon. Si Salmon tō batà i Naason.

33 Si Naason tō batà i Aminadab. Si Aminadab tō batà i Aram. Si Aram tō batà i Arni. Si Arni tō batà i Esrom. Si Esrom tō batà i Fares. Si Fares tō batà i Juda.

34 Si Juda tō batà i Jacob. Si Jacob tō batà i Isaac. Si Isaac tō batà i Abraham. Si Abraham tō batà i Tare. Si Tare tō batà i Nakor.

35 Si Nakor tō batà i Serug. Si Serug tō batà i Ragau. Si Ragau tō batà i Peleg. Si Peleg tō batà i Eber. Si Eber tō batà i Sala.

36 Si Sala tō batà i Cainan. Si Cainan tō batà i Arfaxad. Si Arfaxad tō batà i Sem. Si Sem tō batà i Noe. Si Noe tō batà i Lamec.

37 Si Lamec tō batà i Metusela. Si Metusela tō batà i Enoc. Si Enoc tō batà i Jared. Si Jared tō batà i Mahalaleel. Si Mahalaleel tō batà i Cainan.

38 Si Cainan tō batà i Enos. Si Enos tō batà i Set. Si Set tō batà i Adan. Si Adan tō batà ka Manama.

Katintal ki Jesus

Luc 4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12-13

¹ Na, ipánnuan katô Ugis Espiritu si Jesus, asta igpanó sikandin tikud tun ta Wayig ka Jordan. Igpid sikandin katô Ugis Espiritu tun ta disyerto

² asta igtintal i Maibuyan dalám ka kappatan (40) álló. Dalám katô mga álló tô, ándà palang igkan i Jesus. Purisu igballus sikandin.

³ Igkagi si Maibuyan, na mà din, “Atin ka sikuna tô Batà ka Manama, imu nu pan ni mga batu.”

⁴ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katô kagi ka Manama,

“ ‘Ánnà dát ágkannán é ágkailanganán katô kantayan ka manubù.’ ”*

⁵ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta mallayat pabungan. Ándà kadugé, igpakita din ki Jesus tô langun lugar dini ta tibuk banuwa.

⁶ Igkagi si Maibuyan, na mà din, “Bággén ku áknikó tô pagpangulu asta tô sélaán kani langun banuwa, su ighbággé kanak, asta makabággéya tun ta agad sadan tô salinán ku.

⁷ Atin ka mangadap ka kanak, bággén ku áknikó tô langun kani.”

⁸ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katô kagi ka Manama,

“ ‘Tô dát Áglangngagán na Manama tô kailangan ágpangadapán yu, asta sikandin dát tô kailangan bánnalán yu.’ ”†

⁹ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta Jerusalem, asta igpatindág din tun ta bówwó katô templo.

---

* **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3.   † **4:8** 4:8 Deuteronomio 6:13.

Igkagi si Maibuyan, na mà din, “Na, atin ka sikuna tō Batà ka Manama, tuppas ka tun ta tanà.

¹⁰ Dì ka mamánnu, su mà katô kagi ka Manama, “Papiddán katô Manama tō mga panaligan din ébô tumómmóng áknikó.”

¹¹ ‘Sakámmán ka katô mga panaligan din ébô dì makadag tō paa nu tun ta mga batu.’ ”[‡]

¹² Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katô kagi ka Manama,

“Yakó ágtintal katô Áglangngagán na Manama yu.” ”[§]

¹³ Na, pángnga igtintal i Maibuyan si Jesus ukit ka marapung kapókit, igiwà sikandin, asta igangat ka ássa álló.

Igtigkané si Jesus igtinurù

Luc 4:14-15; Mat 4:12-17; Mar 1:14-15

¹⁴ Na, ipánnuan si Jesus ka katulusan katô Ugis Espiritu, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Galilea. Ándà kadugé, ibantug sikandin tun ta mga kaligadan banuwa.

¹⁵ Igtinurù sikandin tun ta mga simbaan ka Judio, asta ágpabantugán sikandin katô langun manubù.

Ándà tanggapi si Jesus tun ta Nazaret

Luc 4:16-30; Mat 13:53-58; Mar 6:1-6

¹⁶ Na, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Nazaret na igdakállan din. Tō álló ka kapaginawa, igsadun sikandin tun ta simbaan ka Judio, su tō gó é ágkémun din. Igtindág sikandin ébô masa katô kagi ka Manama na igsulat.

[‡] **4:11** 4:10-11 Salmo 91:11-12.   [§] **4:12** 4:12 Deuteronomio 6:16.

17 Igbággé dan kandin tō igsulat i Isaias na propeta sayyan. Igbákka i Jesus, igkita din ni kagi ni, asta igbasa din, na mà din,

18 “Ipánnuannad katô Ugis Espiritu katô Áglangngagán, su igsalinna ikandin ébô mulit-ulitta katô Madigár Gulitán tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan. Igpadidda ikandin dini ákniyu ébô mulit-ulitta tun ta mga igpriso na paluwaán dan dán. Igpadidda dini ákniyu ébô mulit-ulitta tun ta mga bólög na makakita dan dán. Igpadidda ikandin dini ákniyu ébô tabangan ku tō langun manubù na ágkahirapan,

19 asta pasóddórán ku na igdunggù dán tō álló na pakitanán katô Áglangngagán tō kédu din.”*

20 Na, iglulun i Jesus tō ágbasaan na igbasa din, asta iguli din tun ta opisyales ka simbaan. Igun-sad si Jesus ébô tuminurù, asta igsállág tō langun manubù kandin.

21 Igtigkané si Jesus igkagi, na mà din, “Ni álló ni, ituman dán tō kagi ka Manama na igbasa ku asta igdinág yu.”

22 Igdurung si Jesus katô langun manubù, asta isalábbuan dan katô madigár kagi din, su kéman dan ka batà i Jose si Jesus.

23 Igkagi si Jesus, na mà din, “Kakalyag yu na ultán kanak tō igkagi tun ta panunggiringan, na, ‘Atin ka doktor ka, bawii nu tō áknikó lawa.’ Kagin yu pád kanak ni, ‘Lumu nu puman dini ta lunsud ta tō kasalábbuan, iring katô iglumu nu tun ta lunsud ka Capernaum.’

---

* **4:19** 4:18-19 Isaias 61:1-2.

24 Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Dì ágtanggapán tō propeta tun ta kandin lunsud.

25 Kagin ku ákniyu, na dalám katô igulit si Elias sayyan ka kagi ka Manama, duwán tuu dakál ballus tun ta langun banuwa na igóddóan katô mga kamónaan ta, asta ándà pódani katô Manama dalám ka tállu ámmé ágtángngà. Agad marapung tō mga gabayi balu na ágkahirapan tun ta mga rubbad i Israel,

26 asal ánnà sikandan tō igpasadunan ka Manama ki Elias, su igpasadun din si Elias tun ta Sarepta na sakup ka Sidon ébô tabangan tō sábbad bayi balu na ánnà Judio.[†]

27 Iring kani tō inému sayyan dalám katô kólilit-olit i Eliseo ka kagi ka Manama. Agad marapung tō mga tétekán[‡] tun ta mga rubbad i Israel, asal ánnà sikandan tō inólian, su inólian dád tō ánnà Judio na si Naaman na sakup ka Siria.”[§]

28 Na, tō mga Judio na ilimud tun ta simbaan, isókó dan katô igkagi i Jesus na ágkéduwan tō Manama katô mga manubù na ánnà Judio.

29 Igtindág dan langun, asta igpéwà dan si Jesus tikud tun ta lunsud dan. Tō lunsud dan tun datas ka pabungan, asta igpid dan si Jesus tun ta pang-pang, ébô dabuán dan pád.

30 Asal igukit dád si Jesus tun ta tángngaan katô mga manubù na ilimud, asta igpadiyù sikandin.

*Tō manubù na igahuwan ka madat espiritu
Luc 4:31-37; Mar 1:21-28*

[†] **4:26** 4:25-26 Ahaán tō 1 Mga Hari 17:1,8-16; 18:1.   [‡] **4:27** 4:27a Tétekán, ó sanlahon.   [§] **4:27** 4:27b Ahaán tō 2 Mga Hari 5:1-14.

31 Na, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Caper-naum na sakup ka probinsya ka Galilea. Tô álló ka kapaginawa, igtinurù sikandin tun ta simbaan ka Judio.

32 Isalábbuan gó tô langun manubù na igpam-inág kandin, su duwán katulusan katô katinurù din.

33 Na, tun ta simbaan dan, duwán sábbad manubù na igahuwan ka madat espiritu. Igullaó sikandin ka mabákkár, na mà din,

34 “Jesus taga Nazaret, ándà labut nu áknamí! Supakan ké ikuna? Isóddóran ku ka sadan ka. Sikuna tô ugis Batà ka Manama.”

35 Asal igsapadan i Jesus tô madat espiritu, na mà din, “Yaka gótép! Luwà ka tikud tun kandin!”

Na, ighbuntug katô madat espiritu tô manubù tun ta saruwān dan, asta igluwà tun kandin, asal ándà din pasakiti tô manubù.

36 Na, isalábbuan tô langun manubù, asta ig-patóngkóé sikandan, na mà dan, “Makasalábbù tô katinurù din, su ukit katô katulusan din, ágsuguán din tô madat mga espiritu, asta ágluwà dan.”

37 Na, ibantug si Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya.

Inólian tô marapung manubù

Luc 4:38-41; Mat 8:14-17; Mar 1:29-34

38 Na, igpanó si Jesus tikud tun ta simbaan ka Judio, asta igsadun sikandin tun ta balé i Simon na ánggadanan din ki Pedro. Tuu ágkalinturan tô bayi na ugang i Pedro, asta igpédu-édu dan na tabangan i Jesus sikandin.

39 Na, igtindág si Jesus madani kandin, asta igsapadan din tō kénit ka lawa katô ugang i Pedro. Tigkô dáp inólian sikandin. Igánnó sikandin asta igbuwat ka ágkannán kandan.

40 Tō igsalláp dán tō álló, igpid katô mga manubù tun ki Jesus tō langun kadumaan dan na duwán ássa-ássa mga bógók. Igtukid i Jesus igdappánnan tō langun dan, asta inólian dan.

41 Igpid pagsik tun ki Jesus tō marapung manubù na igahuwan ka madat espiritu. Na, róggun igluwà tō madat mga espiritu, igullaó sikandan, na mà dan, “Sikuna tō Batà ka Manama!”

Asal igsapadan i Jesus sikandan ébô dì dan pakakagi, su isóddóran dan na sikandin tō Mesiyas.

Igulit-ulit si Jesus tun ta Galilea

Luc 4:42-44; Mar 1:35-39

42 Na, pagkasimag, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta lugar na ándà manubù. Asal igpamasak tō marapung manubù kandin. Tō igkita dan kandin, igpédu-édu dan na dì pád panó sikandin.

43 Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Kailangan madunna tun ta ássa mga lunsud ébô mulit-ulitta pagsik kandan katô Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama, su tō gó tō gunayan ku na igsadunna nit banuwa.”

44 Na, igulit-ulit si Jesus tun ta mga simbaan dan tun ta kaluwagan ka Judea.

5

Igtawar i Jesus tō mga disipulu

Luc 5:1-11; Mat 4:18-22; Mar 1:16-20

¹ Na, duwán sábbad álló, igtindág si Jesus tun ta ligad ka ranó na ágngadanan Genesaret. Igpaliggátté tō langun manubù na garurung madani tun ki Jesus, su kakalyag dan na maminág katô kagi ka Manama na ágtinuruán din.

² Duwán duwa barangé na igkita din tun ta ligad ka ranó na igtananan katô mga taraággut ka sáddà, su iguras dan ka pukut.

³ Igsaké si Jesus tun ta barangé i Simon, asta igkagi si Jesus na ássudán i Simon tō barangé ébô kumapó madani tun ta ligad. Igunsad si Jesus tun ta barangé, asta igtinurù sikandin katô mga manubù tun ta baklayanán.

⁴ Pángnga igtinurù si Jesus, igkagiyan din si Simon, na mà din, “Pasadun nu ni barangé nu tun ta tángngaan ka ranó, asta dabù yu tō pukut ébô duwán maggut yu.”

⁵ Asal igtaba si Simon, na mà din, “Áglangngagán, igladé ké ka dukilám igdabù ka pukut, asal ándà palang inaggut dé! Asal su sikuna tō ágsugù kanak, dumabù a ka pukut.”

⁶ Igdabù dan tō pukut, asta ikaggut dan ka marapung mga sáddà. Na, su masig pád mabissé tō pukut dan,

⁷ Iginggat dan tō mga kadumaan dan tun ta ássa barangé ébô tumabang kandan. Tō igdunggù dan, igruran dan tō sáddà tun ta duwa barangé. Purisu masig pád malánnád tō duwa barangé.

8 Na, tō igkita si Simon Pedro na tuu dakál tō inaggut dan, iglingkóód sikandin tun ta saruhan i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, padiyù ka kanak, su masalà-salà a.”

9 Tō gó tō igkagi din su isalábbuan gó sikandin asta tō mga kadumaan din tingód katô tuu marapung mga sáddà na inaggut dan.

10 Isalábbuan pagsik tō mga kadumaan din tun ta duma barangé na si Santiago asta si Juan na duwa gabatà i Sebedeo. Igkagi si Jesus ki Simon, na mà din, “Yaka ágkamáddangan. Tikud áknganni, ánnà dán sáddà tō ággután nu, asal mga manubù tō ággután nu.”

11 Tō igpaligad dan tō mga barangé dan, igtananan dan tō langun, asta igtákkás dan ki Jesus.*

Inólian tō tétekán

Luc 5:12-16; Mat 8:1-4; Mar 1:40-45

12 Róggun na igukit si Jesus tun ta sábbad lunsud, isumaran din tō manubù na ipánnù tō lawa din ka tétek. Tō igkita sikandin ki Jesus, igpadani sikandin asta iglangkáb. Igpédu-édu sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin ka kakalyag nu, isóddóran ku na makólì ka kani bógók ku.”

13 Igdappánnan i Jesus sikandin ka bállad, asta igkagi si Jesus, na mà din, “Malyagga. Kólian kad.”

Tigkô dád inólian sikandin.

14 Maggát igsapad si Jesus kandin na dì mému ultan din tō agad sadan manubui. Igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun ka tun ta pangulu ka templo, asta pakita nu yan lawa nu. Bággé nu tō manuk na

---

* **5:11** 5:11 Igtákkás dan ki Jesus, ó inému dan na mga disipulu i Jesus.

góbbón tun ta saruwan ka Manama, su tō gó tō igsugù i Moises ébô makasóddór tō langun manubù na inólian kad.”

¹⁵ Agad tō gó tō igsugù din, asal tuu pô gó italap tō bantug i Jesus. Purisu tuu pa marapung tō mga manubù na ilimud ébô maminág katô ágtinuruán din, asta ébô kólian tō mga bógók dan.

¹⁶ Asal si Jesus igsadun tun ta disyerto ébô dumasal.

Inólian tō manubù na dì ágriyu é lawa

Luc 5:17-26; Mat 9:1-8; Mar 2:1-12

¹⁷ Na, sábbad álló, róggun igtinurù si Jesus, duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igunsad madani tun kandin. Igtikud dan tun ta marapung mga lunsud tun ta probinsya ka Galilea asta Judea, asta duwán igtikud tun ta lunsud ka Jerusalem. Duwán katulusan i Jesus tikud tun ta Áglangngagán ébô makólì sikandin katô mga ágkabóbókan.

¹⁸ Ándà kadugé, igdunggù tō mga manubù na igié ka kadumaan dan na dì ágriyu é lawa. Kakalyag dan na mapid dan sikandin tun dalám katô balé ébô padággaán tun ta saruwan i Jesus.

¹⁹ Asal su marapung tō mga manubù na ilimud, ándà gó gukitan dan na pasadun tun dalám. Purisu igpénék dan tun ta pattad atáp katô balé, asta ighbóbbowan dan tō atáp. Igtuntun dan tō dì ágriyu é lawa apil tō ágdággaaan din tun ta saruwan i Jesus.

²⁰ Tô igkita si Jesus katô kasarig dan kandin, igkagi sikandin, na mà din, “Rarak, igpasinsiyaan dán tō mga salà nu.”

21 Asal duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igpanámdám, “Ánnà nángngà tô igkagi kani manubù ni. Igpagunawa sikandin katô Manama, su Manama dáp tô makapasinsiya ka mga salà.”

22 Asal isóddóran i Jesus tô panámdám dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágpanámdám iring kanan.

23 Atin ka matággas tô pagtuman ka kagi tun ta manubù, na, ‘Igpasinsiyaan dán tô mga salà nu,’ matággas pagsik tô pagtuman ka kagi, na, ‘Tindág ka asta panó ka.’

24 Na, sakán tô Igpamanubù,[†] asta pakitanán kud ákniyu na makémuwa makapasinsiya katô masalà-salà[‡] mga manubù nit banuwa.”

Purisu igkagi si Jesus tun ta manubù na dì ágriyu é lawa, na mà din, “Tindág ka. Pid nu yan ágdággaañ nu, asta ulì kad.”

25 Na, róggun igsállág tô langun manubù katô manubù na dì ágriyu é lawa, tigkô dáp igtindág sikandin, igpid din tô ágdággaañ din, asta igulì sikandin na ágdurung katô Manama.

[†] **5:24** 5:24a Marapung tô mga pagngadan ki Jesus. Ánggadanan sikandin Batà ka Manama su bánnal sikandin Manama (Lucas 1:35). Ánggadanan sikandin rubbad i David su sikandin é Judio na rubbad i Hari David (Lucas 18:38-39). Ánggadanan sikandin Manama na Igpamanubù, su igpapid katô Manama sikandin ébô ukit kandin kumita tô langun manubù ka ándin tô ágkémun asta malumu ka Manama. Igpamanubù sikandin ébô maté tingód katô mga salà ka langun manubù (Lucas 2:26-32).   [‡] **5:24** 5:24b Ágtawarán dan na “masalà-salà mga manubù” su ándà dan tuman katô mga sugù ka Manama na ágtumanán katô mga Judio.

26 Isalábbuan gó tō langun manubù, asta igdürüng dan tō Manama. Tuu dan isalábbuan, asta igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Makasalábbù tō igkita ta ni álló ni.”

Igtawar i Jesus si Levi

Luc 5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17

27 Na, tō igpanó si Jesus, igkita din tō sábbad taralimud ka buwis na ánggadanan ki Levi na igunsad tun ta opisina din. Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

28 Purisu igtindág si Levi, igtananan din tō langun, asta igtákkás ki Jesus.

29 Na, igimu si Levi ka dakál kalimudan tun ta balé din para ki Jesus. Marapung tō mga taralimud ka buwis asta tō duma mga manubù na igkan duma kandan.

30 Duwán mga Pariseo asta taratinurù ka sugù na igóróm-óróm katô mga disipulu i Jesus, asta iginsà, na mà dan, “Manan ka igkan kó duma katô mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà?”

31 Igtaba si Jesus, na mà din, “Tô manubù na ándà bógók, dì sikandin kailangan bawian ka doktor. Asal tō manubù na ágkabóbókan, tō dák gó tō kailangan bawian ka doktor.

32 Igsadunna dini ánnà ébô pamasakán ku tō mga manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama, asal pamasakán ku tō mga masalà-salà ébô rumákkád dan.”

Tinurù tingód katô kapuwasa

Luc 5:33-35; Mat 9:14-15; Mar 2:18-20

33 Na, igkagi tō mga manubù ki Jesus, na mà dan, “Marag ágpuwasa asta ágdasal tō mga disipulu i Juan asta tō mga disipulu katô Pariseo. Manan ka marag ágkan asta ginám tō áknikó mga disipulu?”

34 Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán kalimudan ka kasal, tō mga kadumaan katô mama na ágkasalán, dì dan ágkaranu róggun ka dutun pa tō mama na ágkasalán.

35 Asal duwán álló na dumunggù na kangén tikud tun kandan tō mama na ágkasalán, asta tō gó é álló ka muwasa dan.”§

Tingód katô mantu ágtinuruán i Jesus

Luc 5:36-39; Mat 9:16-17; Mar 2:21-22

36 Igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Ándà missé ka mantu óggét ébô tapóngán tun ta tapé umpak, su atin ka tō gó é lumun, kadattan tō mantu óggét, asta dì magunawa tō bónnóng katô umpak na tapóngan din.

37 Atin ka dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtuguanan na igimu tikud tun ta kindal ka kambing, dì mému dalámmán tō tapé dán iglanit. Su atin ka tō gó é lumun, máttu tō ágtuguanan, kólaan tō bino, asta kadattan tō ágtuguanan.

38 Kailangan dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtuguanan na mantu iglanit.”*

39 Igulit i Jesus tō sábbad panunggiringan, na mà din, “Atin ka inayadan ka manubù tō tapé bino, dì

---

§ **5:35** 5:35 Muwasa dan su maranu dan. * **5:38** 5:36-38 Tō tapé umpak asta tō tapé ágtuguanan ka bino igpanunggiringan tingód ka taganà ágtinuruán katô mga taratinurù ka sugù i Moises. Tō mantu óggét asta tō mantu bino igpanunggiringan tingód ka mantu ágtinuruán i Jesus.

sikandin ágkadigárran katô mantu bino, su tuu pa madigár para kandin tô tapé.”

6

*Tingód katô álló ka kapaginawa
Luc 6:1-5; Mat 12:1-8; Mar 2:23-28*

¹ Na, duwán sábbad álló ka kapaginawa ka mga Judio, igukit si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta ligad ka kinamát na igparámmasan ka trigo. Igbagti katô mga disipulu din tô mga kanguy ka trigo, igkusu dan, asta igkan dan.

² Asal duwán mga Pariseo na igkagi ki Jesus, na mà dan, “Manan ka áglumun yu tô dì mému lumun dalám katô álló ka kapaginawa?”*

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ilingawan yu basì ka ándin tô igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô iglumu i David sayyan. Igballus sikandin asta tô mga kadumaan din.

⁴ Igahu si David tun ta balé ka Manama, igkangé asta igkan din tô pan na ighbágge tun ta Manama. Duwán pagsik pan na ighbágge din tun ta mga kadumaan din. Agad tô dák mga pangulu ka templo tô mému kuman katô pan, asal ándà ikasalà si David.”†

⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán na Igpa-manubù tô mému kumagi ka ándin tô nángngà lumun ka mga manubù dalám ka álló ka kapaginawa.”

*Inólían tô manubù na igkángkáng é bállad
Luc 6:6-11; Mat 12:9-14; Mar 3:1-6*

---

* **6:2** 6:2 Ahaán tô kagi “álló ka kapaginawa” tun ta Lista Katô Mga Kagi. † **6:4** 6:3-4 Ahaán tô 1 Samuel 21:1-6.

6 Na, duwán ássa álló ka kapaginawa na igsadun si Jesus tun ta simbaan ka Judio asta igtinurù. Duwán sábbad manubù dutun na igkángkáng é bállad dadan ta kawanan.

7 Duwán mga taratinurù ka sugù asta mga Pariseo dutun na ágpamasak ka dimanda dan tingód ki Jesus. Purisu marag dan igsállág ka dumappán si Jesus katô mga ágkabóbókan ébô kólian dalám katô álló ka kapaginawa.

8 Asal isóddóran i Jesus ka ándin tō ágpanámdámmán dan, asta igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Tindág ka dini madani kanak.”

Na, igsadun tō manubù tun ki Jesus, asta igtindág madani tun kandin.

9 Igkagi si Jesus tun ta mga taratinurù ka sugù asta mga Pariseo, na mà din, “Duwán insà ku ákniyu. Tingód ka mga sugù ka Manama, ándin tō mému lumun ta dalám ka álló ka kapaginawa? Lumun ta tō madigár, ó lumun ta tō madat? Tabangan ta tō manubù, ó matayan ta tō manubù?”

10 Na, igsállág i Jesus tō langun manubù, asta igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Káttáng nu yan bállad nu.”

Igkáttáng din tō bállad din, asta inólian.

11 Asal tuu isókó tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù. Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tō lumun dan ki Jesus.

*Igsalin i Jesus tō sapulù duwa apostoles
Luc 6:12-16; Mat 10:1-4; Mar 3:13-19*

12 Na, tō timpo tō, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan ébô dumasał, asta igdasal sikandin dutun igladé ka dukilám.

13 Tō sállám dán, iglimud din tō langun disipulu din, asta igsalin din tō sapulù duwa (12) na ánggadanan din na mga apostoles.

14 Ni gó tō mga ngadan dan. Si Simon na ánggadanan i Jesus ki Pedro, tō kataladi i Simon na si Andres, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome,

15 si Mateo, si Tomas, si Santiago na batà i Alfeo, si Simon na igatu katô gobyerno ka Roma dángngan,

16 si Judas na batà katô sangé i Santiago, asta tō sangé din si Judas Iscariote na iga pammát ki Jesus.

Igtinurù si Jesus tun ta Galilea

Luc 6:17-19; Mat 4:23-25

17 Na, igtupang si Jesus asta tō mga apostoles, asta igsódô dan tun ta kapattadan. Duwán marapung mga disipulu din, asta marapung tō mga manubù na tikud tun ta langun lunsud na sakup ka probinsya ka Judea, asta tikud tun ta lunsud ka Jerusalem, asta tikud tun ta lunsud ka Tiro asta Sidon na madani tun ta dagat. Ilimud tō langun ébô maminág katô ágtinuruán i Jesus, asta ébô kólian tō mga bógók dan.

18 Igsadun tun kandin tō mga manubù na igahuwan ka madat mga espiritu, asta iga paluwà din tō madat mga espiritu tikud tun kandan.

19 Igággár-ággár tō langun manubù na makawid ki Jesus, su duwán katulusan din na makólì kandan langun.

*Igtinurù si Jesus tun ta kapattadan**Luc 6:20-26; Mat 5:1-12*

20 Na, igsállág si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din,

“Kadayawan kó na mga ágkayù-ayuan, su mangulu tō Manama ákniyu.

21 “Kadayawan kó na mga ágpamballusán áknganni, su imássugán kó.

“Kadayawan kó na mga ágsággó áknganni, su ngumisi kó.

22 “Kadayawan kó ka ágkasókowan kó, asta ágpéwaán kó, asta ágbuyas-buyasán kó, asta girrayatan kó katô duma mga manubù tingód katô kapasakup yu kanak na Igpamanubù!

23 Kailangan tuu kó kadayawan tō álló tō, su dakál tō pulusán na matanggap yu tun ta langit. Sampát yu na igirrayatan pagsik katô mga kamónaan dan tō mga propeta ka Manama sayyan.

24 “Asal makédu-édu kó na mga ágkaduwánnan, su itanggap yud tō ákniyu dayó.

25 “Makédu-édu kó na ibássug áknganni, su dumunggù tō álló na ballusán kó.

“Makédu-édu kó na ágngisi áknganni, su dumunggù tō álló na rumanu asta sumággó kó.

26 “Makédu-édu kó na ágdurungán katô langun manubù, su tō kandan mga kamónaan igdurung pagsik katô mga mà kagi propeta sayyan.”

*Tingód ka dakál ginawa**Luc 6:27-36; Mat 5:38-48; 7:12*

27 “Asal ni gó tō kagin ku ákniyu na ágpaminág kanak. Ginawayi yu tō mga usig yu, asta lumuwi

yu ka madigár tō mga manubù na ágkaringasa ákniyu.

²⁸ Pamuyù yu tō kédu ka Manama para katô mga manubù na ágtulád ákniyu. Dasali yu tō manubù na girrayat ákniyu.

²⁹ Atin ka sampalán kó tun ta pusángngi yu, pasampal yu pagsik tō ágbaluy. Atin ka duwán ágkangé ka kamisita yu, bággé yu pagsik tō umpak yu kandin.

³⁰ Bággéyi yu tō mamuyù. Atin duwán ágkangé katô mga kaduwánnan yu, yakó yu ágkangayi.

³¹ Agad ándin tō kakalyag yu na lumun katô duma mga manubù ákniyu, tō gó é kailangan lumun yu tun ta duma mga manubù.

³² “Atin ka ginawaan yu dád tō mga manubù na ágginawa ákniyu, dì kó madurung, su agad tō mga masalà-salà ágginawa katô mga masalà-salà na ágginawa kandan.

³³ Atin ka lumuwan yu dád ka madigár tō mga manubù na áglumu ka madigár tun ákniyu, dì kó madurung, su tō gó tō áglumun katô mga masalà-salà.

³⁴ Atin ka pabállássán yu dád tō mga makabullas, dì kó madurung, su agad tō mga masalà-salà ágpabállás tun ta mga masalà-salà na makabullas.

³⁵ Asal ginawayi yu tō mga usig yu, asta lumu yu tō madigár tun kandan. Pabállás kó asta yakó gangat na bullasan, su dakál tō pulusán na matanggap yu, asta makéring kó katô Manama[‡] na Tuu Mallayat, su madigár tō áglumun din agad tun ta mga manubù na madat asta dì ágpasalamat.

[‡] **6:35** 6:35 Makéring kó katô Manama, ó mému kó na mga gabatà ka Manama.

36 Purisu kailangan médu-édu kó iring katô Ámmà yu na Manama na médu-édu.”

*Tinurù tingód ka karuud
Luc 6:37-42; Mat 7:1-5*

37 “Yakó ágruud katô mga unawa yu na manubù, asta dì kó ruudan ka Manama. Yakó ágkagi na supakan tô mga unawa yu, asta dì kó supakan ka Manama. Pasinsiyayi yu tô mga ikasalà ákniyu, asta pasinsiyaan kó ka Manama.

38 Bágge kó, asta bággayan kó ka Manama. Tuu dakál tô bággén din ákniyu, su dasákkán, ipánnuán, asta palimpópón ébô tuu dakál tô matanggap yu. Bággayan kó ka Manama na magunawa ka kabággé yu tun ta mga unawa yu.”

39 Na, igulit pagsik si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Dì mému ka magak tô bólög katô ássa bólög, su madabù tô duwa dan tun ta madalám bóbbo.

40 Ándà estudyante na mallayat pa katô kandin taratinurù. Asal atin ka madigár tô késtudyo din, makéring tô estudyante katô kandin taratinurù.

41 “Sékót yu ágkitanán tô pássák tun ta mata ka kataladi yu asal ándà yu kasóddóri na duwán pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata.

42 Atin ka dì yu kitanán tô pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata, dì kó makatabang mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu. Kéman yu ka ándà salà yu. Kangé yu pa tô pássák na iring na batang tikud tun ta ákniyu mata ébô matayyó dán tô kasállág yu na mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu.”

*Ágkilalan tō kayu ukit katō buuy din
Luc 6:43-45; Mat 7:16-20; 12:33-35*

43 “Tô áglumun ka mga manubù iring na buuy ka kayu. Tô madigár kayu dì ágbuuy ka madat. Tô madat kayu dì ágbuuy ka madigár.

44 Atin ka ágkitanán tō buuy ka kayu, kasóddórán ka ándin kayuwi. Ándà buuy ka igeria na uduán tikud tun ta sigbát na mayyà. Ándà pagsik buuy ka paras na uduán tikud tun ta sigbát na talayid.

45 Iring kanan tō manubù. Atin ka madigár tō tun dalám ka manubù, madigár tō áglumun din. Atin ka madat tō tun dalám ka manubù, madat tō áglumun din. Atin ka ágkagi tō manubù, ágpasóddórán din tō dalám katô pusung din.”

*Tō ágtuman asta tō dì ágtuman
Luc 6:46-49; Mat 7:24-27*

46 “Atin ka dì kó ágbánnal katô sugù ku ákniyu, dì mému ka kumagi kó na sakán tō Áglangngagán yu.

47 Ulitán ku ákniyu tō tingód katô manubù na ágpadani kanak na ágpaminág asta ágtuman kani mga ágkagin ku.

48 Iring sikandin katô manubù na igimu ka balé. Igkali sikandin tun ta madalám, asta igpatindág din tō balé tun ta batu. Tô ighbahà tō wayig, idung-guan tō balé din. Asal ándà kakálláng tō balé, su tuu masarig tō pónsadan.

49 Asal tō manubù na ágpaminág kani mga ágkagin ku asal dì ágtuman, iring sikandin katô manubù na igimu ka balé din tun ta bówwó ka tanà na ándà masarig pónsadan. Tô ighbahà tō wayig, tigkô ibantang tō balé, asta idattan langun.”

7

*Igsarig tō kapitan ki Jesus
Luc 7:1-10; Mat 8:5-13*

¹ Na, pángnga igtinurù si Jesus kani langun tun ta ilimud mga manubù, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Capernaum.

² Duwán sábbad kapitan ka mga sundalo ka gob-yerno ka Roma, asta duwán sábbad állang din na ágginaawaan din na ibógókan asta masig dán maté.

³ Tô igdinág tō kapitan tingód ki Jesus, igpasadun din tō mga ágtugállán ka Judio tun ki Jesus ébô pédu-édu kandin na madun tun ta balé din asta dappánnan tō állang din ébô kólian.

⁴ Tô igdunggù dan tun ki Jesus, igapédu-édu dan kandin, na mà dan, “Atin mému, tabangi nu tō kapitan, su madigár sikandin manubù,

⁵ su dakál tō ginawa din áknita na mga Judio, asta sikandin tō igapému katô simbaan dé.”*

⁶ Purisu igtákkás si Jesus kandan. Tô masig dan dán dumunggù tun ta balé katô kapitan, duwán mga rarak katô kapitan na igpasadun din tun ki Jesus. Igulit dan ni mga igkagi katô kapitan, na mà dan, “Áglangngagán, pabayà kad kanak. Diya pahu áknikó tun ta balé ku, su tuu mabbabà tō kamanubuan ku ka tandingán áknikó.

⁷ Ándà kaganiyan ku. Purisu ándà a sadun tun áknikó. Mému ka kumagi ka dát na kólian tō állang ku, asta kólian sikandin.

---

* ^{7:5} 7:5 Sábbad dát tō templo ka mga Judio tun ta Jerusalem. Asal marapung tō mga simbaan (ángadan “sinagoga”) tun ta kaluwagan ka Judea. Tun ta mga simbaan, ágbasa dan ka kagi ka Manama, igtinurù tō mga ágtugállán, asta ágdasal dan.

8 Sakuppa katô mga manubù na ágsugù kanak, asta duwán mga sundalo na ágsuguán ku. Atin ka duwán sundalo na suguán ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán sundalo na pakangén ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán palumun ku katô állang ku, lumumu sikandin.”

9 Tô igdinág si Jesus katô igkagi ka kapitan na igulit dan, isalábbuan sikandin. Igbariring si Jesus tun ta mga manubù na igtákkás kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Kagin ku ákniyu, agad tun ta mga rubbad i Israel, ándà palang manubù na ikitaan ku na igsarig kanak iring katô kasarig kani ánnà Judio.”

10 Tô igulì tô mga manubù tun ta balé katô kapitan, igkita dan tô állang na inólian dán.

Iganté i Jesus tô batà mama na inaté

11 Na, ándà kadugé, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Nain. Igtákkás pagsik tô mga disipulu din asta tô marapung manubù.

12 Tô madani dan dán tun ta lunsud, igkita dan tô mga manubù na gié ka inaté ébô lábbángngán dan. Bugtung batà mama tô inaté, asta ándà dán ámmà din. Marapung tô mga manubù na igtákkás tun ta lábbángngan katô batà.

13 Tô igkita tô Áglangngagán katô innà katô inaté, inéduwan sikandin, asta igkagi, na mà din, “Yaka ágsággó.”

14 Igpadani si Jesus, igawidan din tô iga padággaan katô inaté, asta igsódô tô mga manubù na igié. Igkagi si Jesus tun ta manubù na inaté, na mà din, “Ánnó ka.”

15 Igánnó tō batà, asta ikakagi dán sikandin. Igbággé i Jesus tō batà tun ta innà din.

16 Imáddangan asta isalábbuan tō langun dan, asta igdurung dan tō Manama, na mà dan, “Duwán matulus propeta ka Manama na igdunggù áknita! Igpakita dán tō Manama áknita na mga sakup din!”

17 Italap tō bantug i Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya ka Judea asta tun ta kaligadan.

Si Jesus asta si Juan na Tarabunyag

Luc 7:18-23; Mat 11:2-6

18 Na, tō mga disipulu i Juan na Tarabunyag igulit kandin tingód katô iglumu i Jesus.

19 Purisu igtawar i Juan tō duwa disipulu din, asta igpasadun din sikandan tun ta Áglangngagán ébô minsà dan, na, “Sikuna tō bánnal igpapid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé?”

20 Tō igdunggù tō mga manubù na igpasadun i Juan tun ki Jesus, igkagi sikandan, na mà dan, “Igpasadun ké i Juan dini áknikó ébô minsà ké ka sikuna tō bánnal igpapid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé.”

21 Dalám katô álló tō, igdappánnan i Jesus tō marapung mga ágkabóbókan ébô kólian, asta igpaluwà din tō madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù na igahuwan. Igdappánnan din tō mga bólög, asta ikakita dan.

22 Igtaba si Jesus tun ta mga igpapid i Juan, na mà din, “Ulì kód, asta uliti yu si Juan tingód katô langun na igkita yu asta igdinág yu kanak. Duwán mga bólög na ikakita dán. Duwán mga kapig na ikapanó dán. Duwán mga tétekán na inólian dán. Duwán mga bingál na ikadinág dán. Duwán mga

inaté manubù na inanté dán. Duwán mga ágkayu-ayuan na igulit-ulitan dán katô Madigár Gulitán.

²³ Uliyi yu sikandin na kadayawan tô mga manubù na dì ágduwa-duwa tingód kanak.”

*Igkagi si Jesus tingód ki Juan na Tarabunyag
Luc 7:24-35; Mat 11:7-19*

²⁴ Tô igpanó tô mga manubù na igpapid i Juan, igkagi si Jesus tun ta ilimud mga manubù tingód ki Juan, na mà din, “Na, tô igsadun kó tun ta disyerto, ándà yu pamasaki tô manubù na iring ka banban na ágkálláng-kállángngán ka karamag.

²⁵ Ándà yu pamasaki tô manubù na gumpak ka dakál é lagà, su tô mga gumpak ka madigár asta madigár é kóddô, tô gó tô góddô tun ta palasyo ka harì.

²⁶ Asal ni gó tô ágpamasakán yu. Igsadun kó tun ta disyerto ébô kitanán yu tô propeta ka Manama. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa mallayat tô kamanubuan i Juan ka tandingán katô langun propeta ka Manama.

²⁷ Igtuman din ni tandô na igsulat tun ta kagi ka Manama,

“ ‘Na, duwán manubù na papiddán ku muna áknikó ébô pataganaán tô langun manubù katô kadunggù nu.’ ”[†]

²⁸ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô kamanubuan i Juan tuu pa mallayat ka tandingán katô langun manubù. Asal tô manubù na tuu mabbabà tun ta pagpangulu ka Manama, tô gó é tuu pa mallayat ka tandingán ki Juan.”

---

† 7:27 7:27 Malaquias 3:1.

29 Tô igdinág dan katô igkagi din, tô langun manubù asta tô mga taralimud ka buwis igkagi na nángngà tô iglumu katô Manama, su taganà igpabunyag dan ki Juan.

30 Asal tô mga Pariseo asta tô mga taratinurù ka sugù, igéllé dan katô kakalyag ka Manama, su ándà dan pabunyag ki Juan.

31 Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, ultán ku ákniyu tô tingód ka mga manubù áknganni. Ni gó tô ágkérigan dan.

32 Iring sikandan na mga gabatà na gunsad tun ta plasa na ágkalingánnan asta ágpatawaré dan, na mà dan, ‘Igidup ké ka lantuy ébô sumayó kó, asal ándà kó sayó. Ígkanta ké tingód katô kamatayan, asal ándà kó sággó.’

33 Iring kandan tô mga manubù áknganni, su si Juan na Tarabunyag inalayun ágpuwasa, asta dì gó ginám ka bino. Purisu ágkagi kó na igahuwan sikandin ka madat espiritu.

34 Asal sakán na Igpamanubù, ágkanna asta ginámma. Purisu ágkagi kó na áglólóbanna, sunnudda ginám, asta ágrarakán ku tô mga taralimud ka buwis asta tô duma mga manubù na masalà-salà!

35 Asal ukit katô langun na áglumun ka Manama, ágkasóddóran na nángngà tô kapandayan din.”

Igbusbusan katô bayi tô paa iJesus

36 Duwán sábbad Pariseo na igaikan ki Jesus. Purisu igsadun si Jesus tun ta balé din, asta igkan

sikandin.[‡]

³⁷ Na, duwán sábbad bayi na góddô tun ta lunsud, asta ibantug sikandin na masalà-salà. Tô igdinág sikandin na igkan si Jesus tun ta balé katô Pariseo, igrpid din tô pamammut na igdalám tun ta katiyà ka alabastro.

³⁸ Igtindág sikandin tun ta táppad katô paa i Jesus. Igsággó sikandin, igpatallù din tô luhà din tun ta paa i Jesus, asta igrpunasan din tô paa i Jesus katô ulu din. Marag din gadákkan tô paa i Jesus, asta igbusbusan din katô pamammut.

³⁹ Na, tô Pariseo na igrpanakan ki Jesus, tô igkita sikandin katô iglumu katô bayi, igpanámdám sikandin, na, “Atin ka bánnal propeta ni manubù ni, kasóddóran din gó na masalà-salà ni bayi na igawid kandin.”

⁴⁰ Igkagi si Jesus tun ta Pariseo, na mà din, “Simon, duwán kagin ku áknikó.”

Igtaba si Simon, na mà din, “Sir, ándin é kagin nu kanak?”

⁴¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán duwa manubù na igbállás ka salapì tun ta tarapabállás. Tô sábbad igbállás ka lima gatus (500) abuk ka salapì. Tô ássa manubù igbállás ka kaliman (50) abuk ka salapì.

⁴² Su ándà ikabullas tô duwa dan katô salapì na igbállássan dan, igpandà katô tarapabállás tô utang katô duwa dan. Na, tun ta duwa dan, sadan tô duwán tuu dakál ginawa tun ta tarapabállás?”

[‡] **7:36** 7:36 Tô igsadun si Jesus tun ta balé katô Pariseo na igsulat nit Lucas 7:36-50, ánnà magunawa tô ilumu na igsulat tun ta Mateo 26:6-13, Marcos 14:1-9, asta Juan 12:1-8.

43 Igtaba si Simon, na mà din, “Sikandin basì na tuu dakál tō utang na igpandà.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Nángngà tō taba nu.”

44 Na, igsérê si Jesus tun ta bayi, asta igkagi sikandin ki Simon, na mà din, “Sállág nu ni bayi ni. Tō igdunggù a kannun ta balé nu, ándà wayig na igpid nu ébô urasán kani paa ku. Asal ni bayi ni, iglámmás din tō paa ku ka luhà din, asta igpunasan din katô ulu din.

45 Ándà ka adák kanak. Asal ni bayi ni, ándà sikandin sódô na gadák ka paa ku tikud tun ta igahuwa kani balé nu.

46 Ándà ka tagù ka langis ka olibo nit ulu ku. Asal ni bayi ni, igbusbus din nit paa ku tō pamammut na dakál é lagà.

47 Purisu kagiyán ku sikuna, igpasinsiyaan dán ka Manama tō salà din agad marapung, su dakál tō ginawa kani bayi. Asal tō manubù na délák tō salà din na igpasinsiyaan ka Manama, délák tō ginawa din tun ta Manama.”

48 Igkagi si Jesus tun ta bayi, na mà din, “Igpasin-siyaan dán tō mga salà nu.”

49 Purisu igpatóngkóé tō mga manubù na igkan duma ki Jesus, na mà dan, “Ánnà nángngà tō igkagi kani manubù ni, su Manama dáp tō makapasin-siya ka mga salà.”

50 Na, igkagi si Jesus tun ta bayi, na mà din, “Igtábbus kad ukit katô kasarig nu. Ulì kad na duwán kasunayan.”

¹ Na, ándà kadugé, igpanayun si Jesus, asta igsadunan din tō ássa mga lunsud asta mga banuwa. Igulit-ulit din tō Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama. Igtákkás tō sapulù duwa (12) disipulu din.

² Igtákkás pagsik tō mga gabayi na inólian asta igpaluwaan din ka madat espiritu. Sikandan si Maria na ágngadanan na taga Magdala na igpaluwaan ka pittu madat espiritu,

³ asta si Juana na sawa i Cusa na sábbad opisyales i Herodes, asta si Susana, asta marapung tō ássa mga gabayi. Ni mga gabayi igbággé ka salapì tun ki Jesus asta mga disipulu din ébô duwán magasto dan.

*Tō manubù na igsabud ka bánnì
Luc 8:4-8; Mat 13:1-9; Mar 4:1-9*

⁴ Tō ilimud tō marapung manubù tikud tun ta langun lunsud, igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din,

⁵ “Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta kinamát ébô sumabud ka bánnì. Tō igsabud sikandin, duwán isabud tun ta dalan, asal igittan ka mga manubù, asta igtuktuk katô mga manuk ta kayun.

⁶ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta batun tanà. Tō igtubù, ándà kadugé ilanás asta inaté, su ándà man wayig katô tanà.

⁷ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta tángngaan katô dugin sigbát. Igtubù tō bánnì, asal itambunan katô dugin sigbát tō pamula.

⁸ Asal duwán bánnì na isabud tun ta malambù tanà. Tō gó tō madigár é tubù na igbuuy ka ginatus-gatus.”

Na, igkagi si Jesus ka mabákkár, na mà din, “Purisu kailangan maminág kó kanak ébô mak-agpát kó.”

*Ágdantulán katô mga panunggiringan
Luc 8:9-10; Mat 13:10-17; Mar 4:10-12*

⁹ Na, iginsà tô mga disipulu i Jesus ka ándin tô kóbadan kani panunggiringan.

¹⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikiyu tô iga-
itaan ka Manama katô kabánnalan na ándà din
pasóddóri dángngan tingód katô pagpangulu din.
Asal ukit dád tun ta mga panunggiringan tô katin-
urù ku katô duma mga manubù ébô agad sumállág
dan, dì dan makakita katô kóbadan. Agad mam-
inág dan, dì dan makagpát katô kabánnalan.”*

*Kóbadan katô panunggiringan tingód katô bánnì
na igsabud*

Luc 8:11-15; Mat 13:18-23; Mar 4:13-20

¹¹ “Ni gó tô kóbadan katô panunggiringan na
igulit ku ákniyu. Tô bánnì na igsabud, tô gó é kagi
ka Manama.

¹² Tô bánnì na isabud tun ta dalan, iring katô
mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama.
Na, ágsadunan i Maibuyan ébô agón din tô kagi ka
Manama na igdinág dan ébô dì dan mánnal, asta dì
dan matábbus.

¹³ Na, tô bánnì na isabud tun ta batun, iring katô
mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama,
asta ágtanggap dan na duwán dayó dan. Asal dì
ákgadugé tô kabánnal dan. Atin ka tintalán dan,
ákgandà dán tô kabánnal dan, su iring dan katô
pamulanán na ándà tuu ramut.

---

* **8:10** 8:10 Ahaán tô Isaias 6:9.

14 Na, tō bánnì na isabud tun ta tángngaan ka dugin sigbát, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama na igtinurù. Asal dì dan makapanayun su talun dan katô sasó dan, kakalyag dan tō kaduwánnan, asta kadayawan kani banuwa. Purisu ándà ágpulusán dan katô kagi ka Manama na igdinág dan.

15 Na, tō bánnì na isabud tun ta malambù tanà, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama, asta ágtaguán dan tun ta pusung dan, su ágkasarigan asta madigár sikandan. Sikandan tō ágtiis ka kahirapan sippang ka duwán ágpulusán dan.”

Sulù na ágsapatán

Luc 8:16-18; Mar 4:21-25

16 “Na, atin ka ágrákkáttan é sulù, dì ágtambunan, asta dì taguán tun ta siráb ka katri. Asal ágsapatán ébô kataddawan tō langun manubù na mahu tun ta balé.

17 Ándà palang gállássán áknganni na dì paki-tanán tun ta tapuri álló. Ándà pagsik ágbulunán áknganni na dì kasóddóran tun ta tapuri álló.

18 “Purisu kailangan bánnalán yu tō igdinág yu, su tō manubù na ágbánnal katô kabánnalan, tō gó é dugangan katô kabánnalan. Asal tō manubù na dì ágbánnal katô kabánnalan, tō gó é kangayan katô kabánnalan na igpanámdám din na duwán tun kandin.”

Tō innà asta mga kataladi i Jesus

Luc 8:19-21; Mat 12:46-50; Mar 3:31-35

19 Na, igdunggù tō innà i Jesus asta tō mga kataladi din, asal ándà dan ikapadani tun kandin su marapung tō mga manubù na ilimud.

20 Duwán igkagi ki Jesus, na mà din, “Tun ta luwà tō innà nu asta tō mga kataladi nu. Kakalyag dan kun na kumita áknikó.”

21 Asal igkagi si Jesus tun ta mga manubù, na mà din, “Tō mga manubù na ágpaminág asta ágbánnal katô kagi ka Manama, tō gó tō innà ku asta tō mga kataladi ku.”

Igpasódô i Jesus tō mabákkár karamag asta balud

Luc 8:22-25; Mat 8:23-27; Mar 4:35-41

22 Na, sábbad álló, igsaké si Jesus asta tō mga disipulu din ka barangé, asta igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Tumalipag ki tun dipag ka ranó.”

Purisu igtalipag dan.

23 Róggun na igtalipag dan, igtudug si Jesus. Ándà kadugé, igdunggù tō mabákkár karamag. Tō barangé idalámmán ka wayig, asta masig dán malánnád.

24 Igpadani tō mga disipulu ki Jesus, asta igánnó dan sikandin, na mà dan, “Áglangngagán, Áglangngagán, malánnád kid!”

Igánnó si Jesus, asta igpasódô din tō karamag asta tō magdakál mga balud. Purisu igsódô asta igtónnók.

25 Igkagi si Jesus, na mà din, “Délák tō kasarig yu kanak.”

Asal imáddangan dan, isalábbuan dan, asta igpatóngkóé sikandin, na mà dan, “Matulus gó kannê sikandin, su agad tō karamag asta tō mga balud ágbánnal kandin.”

*Igpaluwà i Jesus tô madat espiritu
Luc 8:26-39; Mat 8:28-34; Mar 5:1-20*

26 Na, igdunggù dan madani tun ta Geresa na tun ta dipag katô probinsya ka Galilea.

27 Tô igpónög si Jesus, duwán sábbad taga Geresa na igsumar kandin na igahuwan ka madat espiritu. Idugé sikandin ándà pangómpak, asta dì góddô tun ta balé, asal góddô tun ta mga lábbáng.

28 Tô igkita sikandin ki Jesus, igullaó sikandin, iglingkóod tun ta saruwan i Jesus, asta igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Jesus, Batà ka Manama na Tuu Mallayat, yaka ágsamuk kanak.”

29 Tô gó é igkagi katô madat espiritu, su taganà igsugù si Jesus na lumuwà tô madat espiritu tikud tun ta manubù. Marag gahuwan sikandin ka madat espiritu. Ágbagkássán sikandin ka kadina, gikáttan, asta inalayun ágbantéyan. Asal ágbugtusán din tô pagbagkás kandin, asta ágpiddán sikandin katô madat espiritu tun ta disyerto.

30 Na, iginsà si Jesus kandin, na mà din, “Sadan é ngadan nu?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Mga mararan.”

Tô gó tô igtaba din su marapung tô madat mga espiritu na igahu kandin.

31 Ágpédu-édu tô madat mga espiritu ki Jesus na dì dan pád suguán ikandin tun ta siráb ka tanà.[†]

32 Na, tuu marapung tô mga babuy na ágsukat tun ta karaban ka pabunganán na dì madiyù, asta igpédu-édu tô madat mga espiritu ki Jesus na

---

[†] **8:31** 8:31 Tun ta siráb ka tanà tô prisowanán katô madat mga espiritu sippang ka supakan dan.

pahun sikandan tun ta mga babuy. Na, ignunug si Jesus.

33 Purisu igluwà tò madat mga espiritu tikud tun ta manubù, asta igahu dan tun ta mga babuy. Igpalaguy tò langun babuy tun ta karaban, igtuppas dan tun ta ranó, asta ilánnad.

34 Na, tò igkita tò mga taradóppón katô ilumu, igpalaguy dan, asta igulit dan tun ta lunsud asta tun ta madani mga banuwa.

35 Purisu igsadun tò mga manubù ébô kitanán dan tò ilumu. Igsadun dan tun ki Jesus, asta igkita dan tò manubù na igañuwaan ka madat mga espiritu. Igunsad sikandin madani tun ta paa i Jesus, igumpak dán, asta madigár dán tò panámdám din. Purisu imáddangan dan.

36 Tò mga manubù na ikakita igulit tingód katô kapaluwà i Jesus ka madat mga espiritu tikud tun ta manubù.

37 Purisu igpédu-édu tò langun taga Gerasa na miwà si Jesus tikud tun ta banuwa dan, su tuu dan imáddangan. Purisu igsaké si Jesus tun ta barangé, asta iguli.

38 Asal tò ándà dan pa panó, tò manubù na igluwaan ka mga madat espiritu igpédu-édu na mákkás pád sikandin ki Jesus. Asal ándà nunug si Jesus, su igkagi sikandin, na mà din,

39 “Ulì kad, asta ulit nu tò tingód katô madigár na iglumu ka Manama áknikó.”

Purisu igpanó sikandin, asta igulitan din tò langun manubù tun ta lunsud tingód katô madigár na iglumu i Jesus kandin.

Inólian tō duwa gabayi

Luc 8:40-56; Mat 9:18-26; Mar 5:21-43

40 Na, tō igdunggù si Jesus tun dipag katô ranó, marapung tō mga manubù na igsumar, su igangat dan kandin.

41 Na, duwán sábbad pangulu ka simbaan ka Judio na ánggadanan ki Jairo na igpadani tun ki Jesus. Iglingkóod sikandin, asta iga-pédu-édu na madun si Jesus tun ta balé din,

42 su masig dán maté tō batà din bayi. Tō gó é bugtung batà din na mga sapulù duwa (12) é idad.

Tô igtákkás si Jesus kandin, marapung tō mga manubù na iga-liggátté na igarurung kandin.

43 Na, duwán sábbad bayi na gagasan ka dipanug dalám ka sapulù duwa (12) dán ámmé, asta ándà palang ikolì kandin.

44 Igpadani sikandin tun ta bókkög i Jesus, asta igawidan din dát tō ugpu katô umpak i Jesus. Tigkô dát igsódô tō dipanug din.

45 Na, iginsà si Jesus, na mà din, “Sadan é igawid kanak?”

Igpanguntaman tō langun. Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, tuu marapung tō mga manubù na iga-liggátté asta igarurung áknikó!”

46 Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán igawid kanak, su igriyuwa na duwán katulusan na igluwà tikud dini kanak.”

47 Na, tō ikasóddór tō bayi na dì mabulun tō iglumu din, igpadani sikandin tun ki Jesus. Igkárkár sikandin tingód katô máddang din, iglingkóod sikandin tun ta saruhan i Jesus, asta igulit din tō gunayan katô pagawid din kandin.

Igdinág tô langun manubù na tigkô dáp inólían tô bógók din.

⁴⁸ Igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, “Inólían kad ukit ka kasarig nu kanak. Ulì kad na duwán kasunayan.”

⁴⁹ Róggun na igkagi pa si Jesus tun ta bayi, duwán sábbad manubù na igdunggù tikud tun ta balé i Jairo, asta igkagi sikandin ki Jairo, na mà din, “Yakad ágpapanayun katô Taratinurù tun ta balé nu, su inaté dán tô batà nu.”

⁵⁰ Asal tô igdinág si Jesus katô kagi din, igkagi sikandin ki Jairo, na mà din, “Yaka ágkaranu! Bánnal ka dáp kanak, asta kólian tô batà nu.”

⁵¹ Tô igdunggù dan tun ta balé i Jairo, ándà duma manubù na igpatákkás i Jesus tun dalám, asal si Pedro dáp, si Juan, si Santiago, asta tô ámmà asta tô innà katô batà.

⁵² Ágsággó asta gullaó tô langun manubù, asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágsággó, su ándà kamaté ni batà. Igtudug dáp sikandin.”

⁵³ Na, igngisiyan dan si Jesus, su isóddóran dan na inaté dán tô batà.

⁵⁴ Asal igawidan i Jesus tô bállad katô batà, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sumuddù, tindág ka!”

⁵⁵ Na, iglónód tô gimukud din, asta igtindág tô batà. Na, igsugù si Jesus na pakannán tô batà.

⁵⁶ Isalábbuan tô ámmà asta tô innà katô batà. Asal maggát igsapad si Jesus kandan na ándà palang manubù na mému ulitan dan tingód katô ilumu.

9

*Igpapanó i Jesus tô sapulù duwa apostoles
Luc 9:1-6; Mat 10:5-15; Mar 6:7-13*

¹ Na, iglimud i Jesus tō sapulù duwa (12) apostoles, igbággayan din sikandan ka katulusan ébô makapaluwà dan ka mga madat espiritu tikud tun ta manubù, asta ébô makólì dan ka mga ágkabógókan.

² Igpapanó dan ikandin ébô mulit-ulit dan tingód ka pagpangulu ka Manama, asta ébô dappánnan dan tō mga ágkabógókan ébô kólian.

³ Igkagi sikandin tun kandan, na mà din, “Yakó ágpid ka kaduwánnan yu, agad tukád, kabir, ágkakan asta salapì. Yakó ágpid ka umpak na gilisan.

⁴ Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, óddô kó dutun sippang ka panó kó tun ta ássa lunsud.

⁵ Atin ka dì kó tanggapán katô mga manubù, ka panó kó tikud tun ta lunsud dan, padpad yu tō barukbuk tikud tun ta paa yu ébô kasóddoran dan na duwán sókó ka Manama kandan.”

⁶ Na, igpanó dan asta igsadun dan tun ta mga lunsud. Igulit-ulit dan katô Madigár Gulitán asta igdappánnan dan tō mga ágkabógókan ébô kólian.

*Ágduwa-duwa si Herodes tingód ki Jesus
Luc 9:7-9; Mat 14:1-12; Mar 6:14-29*

⁷ Na, si Herodes tō igpangulu tun ta Galilea. Tō igdinág sikandin tingód katô áglumun i Jesus, ágduwa-duwa tō panámdám din, su duwán mga manubù na ágkagi na sikandin si Juan na Tarabun-yag na inanté puman.

⁸ Duwán duma mga manubù na ágkagi na sikandin si Elias na inanté puman, asta duwán duma ágkagi na sikandin tō sábbad propeta sayyan na inanté puman.

9 Igkagi si Herodes, na mà din, “Si Juan tô igpatampáddan ku ka alig. Purisu sadan ni manubù ni na igdinág ku?”

Na, kakalyag i Herodes na kumita sikandin ki Jesus.

*Igpakan i Jesus tô sobra lima mararan manubù
Luc 9:10-17; Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Juan
6:1-14*

10 Na, tô igulì tô mga apostoles tun ki Jesus, igulit dan kandin tingód katô langun iglumu dan. Igpatákkás i Jesus sikandan, igtananan dan tô duma mga manubù, asta igsadun dan tun ta lunsud na ánggadanan Betsaida.

11 Asal tô ikasóddór tô langun manubù ka ánda é igsadunan i Jesus, igtalundug dan kandin. Igtanggap si Jesus kandan, asta igulit sikandin kandan tingód katô pagpangulu ka Manama. Igdappánnan din tô langun ágkabógókan, asta inólían dan.

12 Tô mapun dán, igpadani tô sapulù duwa (12) disipulu tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Papanó nu tô langun manubù tun ta mga lunsud asta tun ta kaligadan dan ébô duwán kadággan dan, asta ébô málli dan ka makan, su ándà mga manubù na góddô kannun.”

13 Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu é mággé ka makan dan.”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Asal lima dát abuk ni pan ta, asta duwa dát abuk ni sáddà ta.* Panó ké ébô málli ka pan para katô langun?”

---

* **9:13** 9:13 Malumpipi tô pan katô mga Judío, magimpuruk, asta mga sábbad dangó é kadakállan. Igággang basì tô sáddà.

¹⁴ Mga lima mararan (5,000) tō mga gamama na ilimud.[†] Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Pónsad yu tō mga manubù na tagkaliman tō sábbad grupo.”

¹⁵ Igbánnal tō mga disipulu din, asta igpónsad dan tō langun.

¹⁶ Igkangé i Jesus tō lima abuk pan asta tō duwa abuk sáddà. Iglangngag sikandin tun ta langit, asta igpasalamat tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tō pan asta tō sáddà, asta ighbágge din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud.

¹⁷ Ikakan tō langun manubù, asta ibássug dan. Iglimud katô mga disipulu din tō pan asta sáddà na isamà, asta duwán sapulù duwa (12) magdakál baskit na ipánnù.

*Igkagi si Pedro na si Jesus tō Mesiyas
Luc 9:18-22; Mat 16:13-21; Mar 8:27-29*

¹⁸ Na, sábbad álló, igdasal si Jesus na sábbad din dád, asta madani tun kandin tō mga disipulu din. Iginsà si Jesus kandan, na mà din, “Ándin tō ágkagin ka mga manubù tingód kanak? Sadanna kun?”

¹⁹ Igtaba sikandan, na mà dan, “Duwán mga manubù na ágkagi na sikuna si Juan na Tarabun-yag. Duwán ássa mga manubù na ágkagi na sikuna si Elias. Duwán ássa na ágkagi na sikuna tō sábbad propeta ka Manama sayyan na inanté puman.”

²⁰ Iginsà si Jesus, na mà din, “Asal ándin é ákniyu panámdám tingód kanak? Sadanna?”

[†] **9:14** 9:14 Ikakan pagsik tō mga gabayi asta tō mga gabatà, asal ándà dan iyapi.

Igtaba si Pedro, na mà din, “Sikuna tō Mesiyas na igpapid ka Manama dini áknami.”

21 Asal maggát igsapad si Jesus na kailangan dì dan mulit kani tun ta duma mga manubù.

22 Igkagi si Jesus, na mà din, “Pahirapanna na Igpananubù, asta élléyanna katô mga ágtugállán ka Judio, mallayat ka mga pangulu ka templo, asta mga taratinurù ka sugù. Matayanna, asta mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

Tô manubù na mákkás ki Jesus

Luc 9:23-27; Mat 16:24-28; Mar 8:34-9:1

23 Na, igkagi si Jesus tun ta langun na igpaminág kandin, na mà din, “Tô manubù na mákkás kanak, kailangan dian din tō kakalyag ka pusung din, tumiis sikandin ka kahirapan tukid ka álló agad matayan sikandin,‡ na mákkás kanak.

24 Tô manubù na áglággád katô kantayan din, kandaan sikandin katô kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tō manubù tingód katô katákkás din kanak, matanggap din tō kantayan na ándà ágtamanán.

25 Atin ka makatigatun tō manubù kani tibuk banuwa, asal kandaan sikandin katô kantayan, ándà palang pulusán din.

26 Atin ka ágkayyaan tō manubù tingód kanak asta tingód katô igtinurù ku, kayyaanna tingód kandin tun ta álló ka lumónódda na Igpananubù na duwán séllaán ku, asta séllaán katô Ámmà ku asta mga panaligan din.

---

‡ **9:23** 9:23 Kailangan tumiis sikandin ka kahirapan tukid ka álló agad matayan sikandin, ó kailangan tumiang sikandin ka krus tukid ka álló.

27 Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dini ákniyu na dì maté sippang ka kumita dan katô pagpangulu ka Manama.”§

*Ipalin tō bónnóng i Jesus
Luc 9:28-36; Mat 17:1-8; Mar 9:2-8*

28 Na, pángnga ka mga walu álló tikud tun ta igkagi i Jesus ni langun, igpatákkás din si Pedro, si Juan, asta si Santiago. Igtikáddág dan tun ta pabungan ébô dumasał sikandin.

29 Róggun na igdasal si Jesus, ipalin tō bónnóng din, asta igséllà ka kapputian tō umpak din.

30 Tigkô dád duwán duwa manubù na igtóngkô ki Jesus, na si Moises asta si Elias

31 na duwán séllaán dan. Igpatóngkóé tō tállu dan tingód ka kamatayan i Jesus na matuman kandin tun ta Jerusalem.

32 Na, ináknákkan si Pedro asta tō duwa kadumaan din. Tō igánnó dan, igkita dan tō séllaán i Jesus asta tō duwa manubù na igtindág madani tun kandin.

33 Róggun na igpanó si Moises asta si Elias, igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, madigár su dini ké. Mimu ké dini ka tállu rákkó, sábbad para áknikó, sábbad para ki Moises, asta sábbad para ki Elias.”

Agad tō gó é igkagi i Pedro, asal ándà din kagpátti tō igkagi din.

§ **9:27** 9:27 Ituman ni tō igkita si Pedro, si Santiago asta si Juan katô kapalin katô bónnóng i Jesus tun ta pabungan (Lucas 9:28-36). Tō bónnóng i Jesus na ikitaan dan iring katô bónnóng din ka mangulu sikandin tun ta tapuri álló.

34 Róggun na igkagi si Pedro, igdunggù tō sagulapun na ikatambun kandan. Tō isidalungan dan katō sagulapun, imáddangan dan.

35 Igdinág dan tō kagi ka Manama tikud tun ta sagulapun, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na igsalin ku. Paminág yu sikandin!”

36 Na, pángnga igkagi tō Manama, igkita dan si Jesus na sábbad din dát. Tō timpo tō, ándà igulitan dan tingód katō igkita dan.

*Tō batà mama na igahuwan ka madat espiritu
Luc 9:37-43; Mat 17:14-18; Mar 9:14-27*

37 Na, pagkasimag, tō igtupang si Jesus asta tō tállu disipulu din tikud tun ta pabungan, isumaran dan ka marapung manubù.

38 Na, duwán sábbad manubù na igtawar ki Jesus, na mà din, “Sir, kéduwi nu ni batà ku, su sikandin tō bugtung batà ku.

39 Marag sikandin gahuwan ka madat espiritu, gullaó sikandin, ágtuyù-tuyù sippang ka ágburà tō babbà din asta girrayatan sikandin. Mahirap paluwaán tō madat espiritu tikud tun kandin.

40 Igpédu-éduwa katō mga disipulu nu na paluwaán dan tō madat espiritu na igahu kandin, asal ándà dan ikémú.”

41 Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikiyu mga manubù áknganni, dì kó ágsarig kanak, asta madat tō panámdám yu. Dì dán madugé na dumuma a ákniyu, asal kailangan tumiissa pa. Na, pid nu dini tō batà nu.”

42 Róggun na igsadun tō batà tun ki Jesus, igpabuntug katō madat espiritu tō batà, asta igpatuyù-tuyù sikandin. Asal igsapadan i Jesus tō

madat espiritu. Purisu inólian tō batà, asta igpid i Jesus tun ta ámmà din.

⁴³ Tuu isalábbuan tō langun manubù tingód katô katulusan ka Manama.

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Luc 9:43-45; Mat 17:22-23; Mar 9:30-32

Róggun na isalábbuan tō langun manubù tingód katô mga iglumu i Jesus, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din,

⁴⁴ “Kailangan paminággóan yu ni kagin ku ákniyu. Matuman ni dumunggú kanak na Igpamanubù. Kailangan bággénna tun ta bállad katô duma mga manubù.”

⁴⁵ Asal ándà gó kagpátti katô mga disipulu din tō kóbadan katô igkagi din, su ándà pasóddóri kandan ébô dì dan kagpáttan. Ándà dan insà kandin tingód katô igkagi din, su ágkamáddangan dan.

Sadan tō tuu mallayat?

Luc 9:46-48; Mat 18:1-5; Mar 9:33-37

⁴⁶ Na, igpapulé tō mga disipulu i Jesus tingód ka sadan tun kandan tō tuu mallayat é kamanubuan.

⁴⁷ Asal isóddóran i Jesus tō ágpanámdámmán dan. Purisu igtawar din tō sábbad batà, asta igpatindág din madani tun kandin.

⁴⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágtanggap kó kani sábbad batà tingód ka kapasakup yu kanak, iring na ágtanggapánna ikiyu. Tō manubù na ágtanggap kanak, ágtanggapán din tō igpapid kanak, su tun ta langun yu, tō manubù na tuu mabbabà é kamanubuan, sikandin tō tuu mallayat.”

Mga kadumaan yu tō mga manubù na ánnà usig yu

Luc 9:49-50; Mar 9:38-40

⁴⁹ Na, igkagi si Juan, na mà din, “Áglangngagán, duwán sábbad manubù na igkita dé na igañaluwà ka madat mga espiritu ukit ka kagamit din katô ngadan nu. Asal igsapadan dé sikandin su ánnà kadumaan ta.”

⁵⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágsapad kandin, su kadumaan yu tō mga manubù na ánnà usig yu.”

Igpanó si Jesus tikud tun ta probinsya ka Galilea

⁵¹ Na, tō masig dán dumunggù tō álló na mulì si Jesus tun ta langit, igplano sikandin na madun tun ta Jerusalem.

⁵² Duwán mga manubù na igañóna i Jesus. Igpanó dan, asta igsadun dan tun ta sábbad lunsud na sakup ka Samaria ébô tumaganà dan katô balé na áddingan din.

⁵³ Ánnà Judio tō mga manubù na góddô dutun. Purisu ándà dan tanggapí si Jesus, su isóddóran dan na madun sikandin tun ta Jerusalem.

⁵⁴ Tō ikasóddór si Santiago asta si Juan na dì dan tanggapán katô mga taga Samaria, igkagi sikandan, na mà dan, “Áglangngagán, kakalyag nu na padabuan dé ka apuy tikud tun ta langit ébô mapánnas dan?”*

⁵⁵ Asal igsérê si Jesus, asta igsapadan din sikan-dan.

⁵⁶ Na, igpanayun dan tun ta ássa lunsud.

---

* **9:54** 9:54 Iring katô ilumu i Elias sayyan na igsulat tun ta 2 Mga Hari 1:10-12.

*Tô mákkás ki Jesus
Luc 9:57-62; Mat 8:19-22*

⁵⁷ Róggun na ágpanó dan, duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Mákkássa áknikó agad ánda ka madun.”

⁵⁸ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tô mga mannanap ka kabánnássan, duwán pa góddóan dan, asta tô mga manuk ka kayun, duwán pa gapunanan dan. Asal sakán na Igpamanubù, ándà palang góddóan ku na ágkadággaan.”

⁵⁹ Igkagi si Jesus tun ta ássa manubù, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

Asal igtaba sikandin, na mà din, “Áglangngagán, mákkássa áknikó, asal póli a pa ébô lábbángngán ku tô ámmà ku.”

⁶⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tô mga manubù na ándà kantayan na ándà ágtamanán, tô gó é lumábbáng katô mga kadumaan dan na inaté.[†] Asal sikuna na duwán kantayan na ándà ágtamanán, kailangan mulit-ulit ka tingód katô pagpangulu ka Manama.”

⁶¹ Duwán ássa manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, mákkássa áknikó. Asal mulì a pa ébô pasóddórán ku tô pamilya ku.”

⁶² Igkagi si Jesus, na mà din, “Yaka giring katô manubù na ágdaru na inalayun ágsérê, su tô manubù na ágduwa-duwa na mákkás kanak, dì sikandin masakup tun ta pagpangulu ka Manama.”

[†] **9:60** 9:60 Tô kóbadan, tô mga manubù na mánnal ki Jesus, dì mému ka mabaring dan su tuu pa ágkailanganán tô katuman dan katô kakalyag ka Manama.

10

Igpóna i Jesus tô kapittuwan duwa

¹ Na, igsalin katô Áglangngagán tô kapittuwan duwa (72) manubù, asta igpóna din sikandan na tagduwa-duwa ébô madun dan tun ta langun lunsud asta mga lugar na sadunan din.

² Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Dakál tô ágkáttun, asal tagsábbadé dát tô tarakáttu. Purisu dasal kó tun ta Áglangngagán na tigatun ka kinamát ébô papid sikandin ka duma mga tarakáttu.

³ Na, panó kó. Banté kó katô madat mga manubù, su iring kó na mga karnero na ágbanganan katô mannanap ka kabánnássan na ánggadanan lobo.

⁴ Yakó ágpid ka salapi, kabir, asta sandalyas. Yakó ágtóngkô-tóngkô katô mga manubù na ágkitanán yu tun ta dalan ébô dì kó ágkabaring.

⁵ Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, una yu kagiyi, na mà yu, ‘Mólà pa ka duwán kasunayan yu!’

⁶ Atin ka masuné tô tigbalé, bággayan sikandin ka Manama ka kasunayan. Asal atin ka ánnà masuné tô tigbalé, pamuyù yu tun ta Manama na angén din tô kasunayan na bággén yu pád tun kandin.

⁷ Agad ándin tô pakannán dan ákniyu, tô dát gó é kannán yu asta inámmán yu, su tô manubù na áglumu kailangan tandanan. Yakó galin-alin tun ta duma balé, asal óddô kó tun ta sábbad dát balé.

⁸ Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud asta ágtanggapán kó ikandan, agad ándin tô pakannán dan ákniyu, tô dát gó é kannán yu.

9 Dappánni yu ka bállad tō mga ágkabóbókan ébô kólian. Kagiyi yu sikandan, na, ‘Masig dán mangulu tō Manama ákniyu.’

10 Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud asta dì kó ikandan tanggapán, panó kó tun ta dalan, asta kagiyi yu tō mga tigbalé, na mà yu,

11 ‘Agad tō barukbuk nit banuwa yu na igdákkát kannun ta paa dé padpadán dé ébô kasóddóran yu na duwán sókó ka Manama ákniyu. Pénagpáttán dé sikiyu na masig dán mangulu tō Manama.’

12 Kagiyan ku sikiyu na supakan ka Manama tō mga taga Sodoma tun ta tapuri álló tingód katô salà dan, asal tuu pa madat tō supak ka Manama katô mga manubù tun ta lunsud na dì tumanggap ákniyu.”

*Tō mga manubù na ándà rákkád
Luc 10:13-16; Mat 11:20-24*

13 “Makédu-édu kó na mga taga Corasin! asta makédu-édu kó na mga taga Betsaida! su ándà kó rákkád. Atin ka igimu tō kasalábbuan tun ta mga taga Tiro asta mga taga Sidon sayyan iring katô mga kasalábbuan na igimu ku dini ákniyu, igumpak dan pád katô óggét na gimun sako, asta igtágù dan pád ka abu tun ta ulu dan ébô pakitanán dan na igrákkád dan dán.

14 Tun ta álló ka rumuud tō Manama, agad supakan din tō mga taga Tiro asta tō mga taga Sidon, asal tuu pa madat tō supak din ákniyu.

15 Sikiyu mga taga Capernaum, kéman yu ka pabantugán kó sippang tun ta langit, asal dabuán

kó baling tun ta góddóan ka mga inaté.”*

16 Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Tô manubù na maminág ákniyu, ukit kani ágpaminággánnna ikandin. Tô manubù na méllé ákniyu, méllé kanak. Tô manubù na méllé kanak, méllé katô igpapid kanak.”

Igulì tò kapittuwan duwa

17 Na, tò igulì tò kapittuwan duwa (72) na iga póna i Jesus, idayawan dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Áglangngagán, agad tò madat mga espiritu ignunug áknami ukit ka kagamit dé katô ngadan nu!”

18 Igkagi si Jesus, na mà din, “Bánnal, su igkita ku si Maibuyan na iring na kirám na idabù tikud tun ta langit.†

19 Yakó yu ágkalingawi ni. Igpapid ku sikiyu ébô manalu kó ka katulusan katô usig ka Manama. Agad makagit kó ka áppuy asta mananipit, asal ándà palang makadadat ákniyu.

20 Na, agad ikapanalu kó ka madat mga espiritu, ánnà ni tò kadayawan yu. Asal kailangan kadayawan kó su igsulat dán tò ngadan yu tun ta langit.”‡

* **10:15** 10:15 Hades tò ngadan katô góddóan ka mga inaté sippang ka ruudan dan. Ahaán tò Igpakita 20:11-15. † **10:18** 10:18 Tô katulusan katô Manama tuu pa mabákkár ka tandingán katô katulusan i Maibuyan, su tò Manama, iga pérwà din si Maibuyan tikud tun ta langit. Duwán katulusan na iga bággé i Jesus tun ta kapittuwan duwa. Purisu iga paluwà dan tò madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù. ‡ **10:20** 10:20 Tingód katô libro na igsulatan katô mga ngadan, ahaán tò Igpakita 3:5.

*Idayawan si Jesus**Luc 10:21-24; Mat 11:25-27; 13:16-17*

21 Na, tō oras tō, dakál tō dayó na igbággé katô Ugis Espiritu ki Jesus, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà na Áglangngagán katô langun tun ta langit asta dini ta banuwa, ágpasalamatta áknikó, su ándà nu pasóddóri ni kabánnalan tun ta mga manubù na kéman dan ka mapandé asta dakál é isóddóran, asal ipgasóddór nud ni kabánnalan tun ta mga manubù na mabbabà é kamanubuan. Durungán ku sikuna, Ámmà, su tikud tun ta madigár kakalyag nu.”

22 Igkagi si Jesus, na mà din, “Igsarig katô Ámmà ku tō langun dini kanak. Tō Ámmà ku dád tō ikasóddór kanak, su sakán tō Batà din. Sakán dád tō ikasóddór katô Ámmà ku, asta tō langun manubù na ágsalinán ku ébô makasóddór tingód katô Ámmà ku.”

23 Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din na ándà ássa manubù, na mà din, “Ágkadawayan kó su ikakita kód katô kabánnalan!”

24 Kagiyan ku sikiyu na tō marapung mga propeta ka Manama asta tō mga harì sayyan, agad malyag dan na kumita katô igkita yu, asal ándà dan ikakita. Agad malyag dan na maminág katô igdinág yu, asal ándà dan ikadinág.”

Panunggiringan tingód katô sábbad taga Samaria

25 Na, igtindág tō sábbad taratinurù katô mga sugù. Kakalyag din na kuminnam minsà ki Jesus. Purisu iginsà sikandin, na mà din, “Sir, ándin tō

kailangan lumun ku ébô makatanggappa ka kantayan na ándà ágtamanán?”

26 Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándin tô igsulat tun ta mga sugù ka Manama? Ándin tô igbasa nu?”

27 Igtaba tô manubù, na mà din,

“‘Ginawayi yu tô Áglangngagán na Manama yu tikud tun ta tibuk pusung yu, tikud tun ta tibuk kantayan yu, tikud tun ta tibuk panámdám yu, asta tikud tun ta tibuk bákkár yu. Ginawayi yu tô unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.’ ”§

28 Igkagi si Jesus, na mà din, “Nángngà tô igtaba nu. Lumu nu yan ébô makatanggap ka katô kantayan na ándà ágtamanán.”

29 Asal kakalyag katô manubù na pasóddórán din na nángngà tô áglumun din tun ta saruhan ka Manama. Purisu iginsà sikandin, na mà din, “Sadan tô unawa ku?”

30 Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad Judío na igpanó tikud tun ta Jerusalem, asta igsadun tun ta Jerico. Na, isabban sikandin ka mga tulisan. Igadólan dan, igpakuy dan, asta igtananan dan sikandin na ágkamaté-maté dán.

31 Na, igdunggù tô sábbad pangulu ka templo ka Judío. Asal tô igkita din tô manubù na inamù, iglili sikandin tun ta ágbaluy.

32 Na, igdunggù pagsik tô sábbad Judío na sakup ka grupo i Levi. Asal tô igkita din tô manubù na inamù, iglili sikandin tun ta ágbaluy.

33 Na, duwán sábbad taga Samaria na igdunggù tun ta Judio na inamù. Tô igkita sikandin katô inamù, inéduwan sikandin.

34 Igpadaniyan din, igbawian din tô amù katô Judio ka langis ka olibo asta bino, asta igbagkássan din. Igpasaké din tô Judio tun ta asno din, asta igpid din tun ta balé na ágdungguanan, asta igdóppónan din.

35 Pagkasimag, igbággé din tô duwa abuk salapì tun ta tigatun katô balé, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Dóppóní nu sikandin. Atin ka duwán kulang, bayadan ku ka lumónódda.’

36 “Na, ándin tô panámdám nu? Tun ta tállu manubù na igkita katô isabban ka mga tulisan, sadan tun kandan tô igpakita na unawa din?”

37 Igtaba tô taratinurù, na mà din, “Tô taga Samaria na inéduwan asta igtabang kandin.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu kailangan tô gó pagsik tô lumun nu.”

Igádding si Jesus tun ki Marta asta ki Maria

38 Na, tô igpanó dan, igukit dan tun ta sábbad lunsud. Duwán sábbad bayi na ánggadanan ki Marta na igapadding ki Jesus tun ta balé din.

39 Duwán adi din na si Maria na igunsad madani tun ta paa katô Áglangngagán ébô maminág katô ágtinuruán i Jesus.

40 Asal si Marta, ágkasasó tô panámdám din tingód katô marapung mga áglumun din. Purisu igpadani si Marta tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, sábbad ku dát ô góméng, su dì ágtabang ni adi ku. Atin ka duwán kédu nu kanak, kagiyi nu sikandin ébô tumabang kanak.”

41 Asal igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Marta, Marta, tuu ka ágkatanaan tingód katô mga áglumun nu.

42 Sábbad dák tō ágkailanganán. Tō gó tō madigár na igsalin i Maria, asta dì ni makangé tikud tun kandin.”

11

Tingód ka kadasal

Luc 11:1-13; Mat 6:9-13; 7:7-11

1 Na, sábbad álló na igdasal si Jesus tun ta sábbad lugar. Pángnga katô kadasal din, duwán sábbad disipulu din na igkagi, “Áglangngagán, tinurui ké ágdasal iring katô igtinurù i Juan na Tarabunyang katô mga disipulu din.”

2 Igkagi si Jesus, na mà din, “Iring kani é kadasal yu. ‘Ámmà, mólà pa ka pangadapán ka katô langun manubù. Mólà pa ka mangulu ka tun ta langun manubù.

3 Bággéyi ké ka ágkannán dé álló-álló.

4 Pasinsiyayi ké na ikasalà áknikó, su ágpasinsiyaan dé tō langun manubù na ikasalà áknami. Yaka ágpókit áknami tun ta pagkinnam.”

5 Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Atin ka madun ka tun ta balé katô rarak nu, agad tángngà ka dukilám, ébô mállás ka tállu abuk pan, kumagi ka kandin, na,

6 ‘Duwán rarak ku na mantu igdunggù, asta ándà pakannán ku kandin.’

7 Tumaba tō tun dalám, na mà din, ‘Yaka ágsamuk kanak. Igsagpángngan dán tō sállat, asta ágdággà ad asta ni mga gabatà ku. Diyad makannó ébô mággé áknikó.’

⁸ Na, kumagiya ákniyu, agad dì pád sikandin mánnó ébô tumabang katô rarak din, ka dì sumungkù tô manubù na mamuyù, kailangan mánnó sikandin ébô bággén tô agad ándin é ágpamuyuán din.

⁹ Purisu kumagiya ákniyu, pamuyù kó inalayun tun ta Manama, asta bággayan kó ikandin. Pamasak kó inalayun tun kandin, asta kitanán yu. Tákták kó inalayun tun ta sállat, asta pókéan kó ikandin.

¹⁰ Makatanggap tô langun manubù na ágpamuyù. Makakita tô langun manubù na ágpamasak. Pókéan tô langun manubù na ágtákták.

¹¹ Sikiyu na mga ámmà, atin ka mamuyù tô batà yu ka sáddà, ánnà áppuy tô bággén yu kandin.

¹² Atin ka mamuyù tô batà yu ka tállug, ánnà mananipit tô bággén yu kandin.

¹³ Na, sikiyu, agad duwán madat mga áglumun yu, asal inalayun madigár tô mga ágbággén yu tun ta mga gabatà yu. Na, tô Ámmà yu na Manama tun ta langit tuu pa mággé katô Ugis Espiritu tun ta langun manubù na ágpamuyù kandin!”

Si Jesus asta si Maibuyan

Luc 11:14-23; Mat 12:22-30; Mar 3:20-27

¹⁴ Na, duwán madat espíritu na igpaluwà i Jesus tikud tun ta sábbad manubù na inómmó, ikakagi tô manubù, asta isalábbuan tô langun manubù.

¹⁵ Asal duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Ágpaluwà sikandin katô madat mga espíritu

ukit katô pangulu ka madat mga espiritu na si Belsebul.”*

¹⁶ Duwán ássa mga manubù na igpamuyù ki Jesus na pakitanán din kandan tô kasalábbuan tikud tun ta langit ébô kasóddóran dan na sikandin tô bánnal igpapid ka Manama.

¹⁷ Asal isóddóran i Jesus na madat tô panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka ágpamatayé tô mga sakup ka sábbad pangulu, dì madugé mandà tô pagpangulu din. Atin ka ágpamatayé tô sábbad pamilya, dì madugé padiyaé dan.

¹⁸ Purisu atin ka ágpaluwà si Maibuyan katô mga sakup din, mandà tô pagpangulu din, su imun din na usig tô mga sakup din. Ágkagi kó na ágpaluwà a katô madat mga espiritu su igsugù a i Belsebul.

¹⁹ Atin ka ágsawén yu ni kapaluwà ku katô madat mga espiritu su ágpanámdám kó na igsugù a i Belsebul, ágsawén yu tô ákniyu mga disipulu, su ágpaluwà dan pagsik ka madat mga espiritu. Purisu sikandan tô ágpasóddór na ánnà nángngà tô kasawé yu kanak.

²⁰ Atin ka ágpaluwà a katô madat mga espiritu ukit katô katulusan ka Manama, igdunggù dán gó dini ákniyu tô pagpangulu ka Manama.

²¹ “Atin ka ágtómmóng tô mabákkár manubù katô balé din asta duwán laniban din, dì magó tô kaduwánnan din.

²² Asal atin ka dumunggù tô ássa manubù na tuu pa mabákkár ka tandingán kandin, tô gó tô sumulung asta makapanalu katô tigbalé, makagó katô

* ^{11:15} 11:15 Si Belsebul tô ássa ngadan i Maibuyan.

langun laniban na ágsarigan din, asta tumalad-talad katô inagó din.

²³ “Tô langun manubù na dì ágtákkás kanak, tô gó é gusig kanak, asta tô langun manubù na dì áglimud ka mga manubù dini kanak, tô gó é ágpéwà ka mga manubù tikud dini kanak.”

*Tô kalónód katô madat espiritu
Luc 11:24-26; Mat 12:43-45*

²⁴ “Na, atin ka duwán madat espiritu na paluwaán tun ta manubù, ágpanó-panó tô madat espiritu tun ta disyerto ébô mamasak sikandin ka madigár óddóan din. Atin ka ándà kitanán din, kumagi sikandin, na mà din, ‘Lumónódda tun ta manubù na taganà igahuwan ku.’

²⁵ Purisu lumónód tô madat espiritu tun kandin, asta kitanán din na madigár dán tô manubù na taganà din igahuwan, iring na malinis asta matémmós balé.

²⁶ Purisu kangén katô madat espiritu tô ássa pittu madat espiritu na tuu pa madat ka tandingán kandin. Madun dan langun tun ta manubù, asta mahu dan tun kandin. Purisu tuu pa madat tô dungguán kani manubù ni.”

Tô bánnal dayó

²⁷ Na, róggun ágtinurù si Jesus, duwán sábbad bayi na igtawar kandin, na mà din, “Duwán dayó katô innà nu na igpamasusu asta igpasusu áknikó!”

²⁸ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Asal duwán dayó katô langun manubù na ágpaminág asta ágtuman katô kagi ka Manama!”

*Tô mga malyag kumita katô kasalábbuan
Luc 11:29-32; Mat 12:38-42*

29 Tô marapung dán tō mga manubù na ilimud tun ki Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Madat tō kakalyag katô mga manubù áknganni, su kakalyag dan na pakitanán ku tō kasalábbuan kandan. Asal sábbad dád tō kasalábbuan na pakitanán ka Manama kandan na iring katô iglumu din ki Jonas sayyan.

30 Ukit katô ilumu ki Jonas,[†] ikasóddór tō mga taga Ninibe na Manama tō igpapid kandin. Iring pagsik kani, ukit katô malumu kanak, kasóddóran katô mga manubù áknganni na Manama tō igpapid kanak na Igpamanubù.

31 “Tun ta álló ka rumuud tō Manama, tumindág tō rayna na iga pangulu tun ta Siba sayyan, asta kumagi sikandin na kailangan supakan kó su ándà kó paminág kanak. Agad madiyù tō góddóan katô rayna, asal igsadun sikandin tun ki Solomon ébô maminág dád katô kapandayan na ágtinuruán i Solomon. Na, duwán dán igdunggù dini ákniyu na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán ki Solomon.

32 Tun ta álló ka rumuud tō Manama, tumindág tō mga taga Ninibe, asta kumagi dan na kailangan supakan kó su ándà kó rákkád ka mga salà yu. Su tō igdinág tō mga taga Ninibe katô igulit-ulit i Jonas, igrákkád dan. Na, duwán dán igdunggù dini ákniyu na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán ki Jonas.”

*Kailangan duwán kappawaan yu
Luc 11:33-36; Mat 5:15; 6:22-23*

[†] **11:30** 11:30 Ahaán Ni Libro Tingód Ki Jonas ébô kasóddóran tō tingód katô inému kandin.

33 “Atin ka ágrákkáttan é sulù, dì gállássán, asta dì ágtambunan, asal ágsapatán ébô kataddawan tō langun manubù na mahu tun ta balé.

34 Sulù ka lawa tō mata. Purisu atin ka map-pawà tō kasállág nu, kappawaan tō tibuk lawa nu. Asal ka mangittáng tō kasállág nu, kangittángngan tō tibuk lawa nu.

35 Purisu banté ka ébô dì kumangittáng tō sulù tun ta lawa nu.

36 Atin ka kappawaan tō tibuk lawa nu, asta ándà palang kangittángngan, mappawà dán tō lan-gun, iring na sulù na ágséllà tun áknikó.”

*Tô mga Pariseo asta taratinurù ka sugù
Luc 11:37-54; Mat 23:1-36; Mar 12:38-40*

37 Na, pángnga igtinurù si Jesus, duwán sábbad sakup ka mga Pariseo na igaikan kandin. Purisu igahu si Jesus tun ta balé katô Pariseo, asta igkan dan.

38 Isalábbuan tō Pariseo, su dì giring si Jesus katô ágkémun ka mga Judío tingód ka kadamù ka dì pa kuman.

39 Asal igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Sikiyu mga Pariseo, iring kó na mga baso asta mga lin-ipung na igurasan dád tō tun ta luwà, asal maripà tō tun dalám, su tuu madat tō áglumun yu, asta tagawán kó.

40 Ánnà nángngà tō panámdám yu! Ánnà dád tō tun ta luwà katô lawa yu tō igimu ka Manama, asal igimu din pagsik tō tun dalám.

41 Kailangan tikud tun ta kédu yu tō kabággé yu tun ta manubù na ágkahirapan, asta ukit katô kédu yu, madigár tō langun áglumun yu.

42 “Asal makédu-édu kó na mga Pariseo! su agad ágbággén yu tun ta Manama tô ikasapulù katô langun ka pamulanán yu agad mga anag, asal ándà yu bánnali tô tuu ágkailanganán, tingód katô nángngà lumun yu tun ta mga unawa yu, asta ándà yu ginawayi tô Manama. Nángngà tô kabággé yu katô ikasapulù, asal yakó ágsódô katô mga ágkailanganán na nángngà lumun yu.

43 “Makédu-édu kó na mga Pariseo! su malyag kó munsad tun ta madigár gunsadanán tun ta mga simbaan ka Judio, asta malyag kó respetowan katô duma mga manubù tun ta plasa.

44 Makédu-édu kó! su iring kó na mga lábbáng na ággittan katô mga manubù na gukit su dì ágkakilalaan.”

45 Duwán sábbad taratinurù ka sugù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Sir, ukit ka igkagi nu katô mga Pariseo, igbuyas ké pagsik ikuna.”

46 Igkagi si Jesus, na mà din, “Makédu-édu kó pagsik na mga taratinurù ka sugù! su iring kó katô manubù na ágpirit ka duma manubù na tumiang katô tuu mabággat asta mahirap ágpiddán, asal dì kó gó gawid katô piniddan ébô tumabang kandan.[‡]

47 Makédu-édu kó! su gimun yu tô mga pantyun para katô mga propeta na igmatayan katô ákniyu kamónaan.

48 Ukit ka kému yu katô mga pantyun dan, ágpasóoddórán yu na ágnunug kó katô iglumu katô kamónaan yu. Kamónaan yu tô igmaté katô mga

---

[‡] **11:46** 11:46 Inalayun dan ágdugangan tô sugù ka Manama na tuu mahirap ágtumanán katô mga manubù, asal dì dan ágtabang kandan ébô makatumanaan dan katô mga sugù.

propeta, asta sikiyu tō gimu katô mga pantyun dan.

⁴⁹ Purisu igkagi tō Manama ukit katô kapan-dayan din, na mà din, ‘Papiddán ku tō mga propeta asta tō mga apostoles tun kandan. Asal duwán matayan dan asta duwán irrayatan dan.’

⁵⁰ Purisu supakan ka Manama tō mga manubù áknganni tingód ka kamatayan katô mga propeta din, tikud tun ta katigkanayan ka banuwa sippang áknganni,

⁵¹ tikud katô kamaté ki Abel sippang katô kamaté ki Zacarias na igmatayan yu tun ta tángngaan katô ággóbbówanan ka mga mannanap asta katô templo. Paminág yu ni kagin ku ákniyu na mga manubù áknganni. Supakan kó katô Manama tingód katô kamatayan dan.

⁵² “Makédu-édu kó na mga taratinurù ka sugù! su iring kó na manubù na igállás ka susì ka balé ébô ándà manubù na makahu, su agad sikiyu, ándà kó ahu, asta igbalabagan yu tō mga manubù na mahu pád.”§

⁵³ Na, róggun igpanó si Jesus tikud tun ta balé, tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù, igirrayat dan kandin asta maggát dan igággut-ággut kandin,

⁵⁴ su ágbangan dan ka ándin tō ágpangkagin din ébô duwán dimanda dan.

---

§ **11:52** 11:52 Igbalabagan dan tō mga manubù ébô dì dan mak-agpát tingód katô kapókit ka katábbus. Ándà ikagpát tō taratinurù tingód katô katábbus, asta igbalabagan dan tō mga manubù na duwán kakalyag na makagpát pád.

12

*Yakó giring katô mga Pariseo
Luc 12:1-3; Mat 10:26-27*

¹ Na, dalám ka igtinurù si Jesus, mga mararan tô mga manubù na ilimud sippang ka iga pagitté dan. Una igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Banté kó katô pagpatubù ka pan katô mga Pariseo.* Kéman dan ka nángngà tô áglumun dan tun ta saruhan ka Manama.

² Ándà palang gállássán áknganni na dì pakitanán tun ta tapuri álló. Ándà ágbulunán áknganni na dì pasóddórán tun ta tapuri álló.

³ Purisu agad ándin tô igkagi yu ka dukilám, tô gó é paminággán ka álló. Agad ándin tô igtinurù yu na sikiyu dád, tô gó é ullaón tun ta langun manubù.”

*Tô nángngà kamáddangan
Luc 12:4-7; Mat 10:28-31*

⁴ “Mga rarak ku, kagiyan ku sikiyu, yakó ágkamáddangan katô mga manubù na makamaté katô lawa yu, asta ándà dán ássa na malumu dan ákniyu.

⁵ Asal kagiyan ku sikiyu, kamáddangi yu baling tô Manama, su pángnga matayan din tô mga manubù, duwán katulusan din ébô sumugù kandan tun ta ágsupakanan. Kagiyan ku sikiyu, kamáddangi yu tô Manama!

⁶ “Agad délák é lagà katô lima manuk ta kayun na ágbállin yu, asal ándà palang manuk ta kayun na ágkalingawan katô Manama.

* **12:1** 12:1 Ágkáttin tô madat ákémun katô mga Pariseo iring katô kakáttin ka pagpatubù ka pan.

7 Agad tō silag katô ulu yu inéyap dán ka Manama. Purisu yakó ágkamáddangan, su tō lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô marapung mga manuk ta kayun.”

*Tô kumagi na igpasakup asta tō mulun
Luc 12:8-12; Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20*

8 “Na, kagiyan ku sikiyu na tō manubù na kumagi tun ta duma mga manubù na igpasakup sikandin kanak na Igpamanubù, kumagiya pagsik tun ta saruhan katô mga panaligan ka Manama na sikandin tō sakup ku.

9 Asal tō manubù na mulun kanak tun ta duma mga manubù, bulunán ku sikandin tun ta saruhan katô mga panaligan ka Manama.

10 “Tô manubù na ágkagi ka madat tingód kanak na Igpamanubù, atin ka rumákkad sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama. Asal tō manubù na ágkagi ka madat tingód katô Ugis Espiritu, dì gó sikandin kapasinsiyaan.

11 “Atin ka ruudan kó katô mga pangulu ka simbaan ka Judio asta mga opisyales ka gobyerno tingód katô katákkás yu kanak, yakó ágkatanaan tingód katô taba yu asta katô kagin yu kandan,

12 su tō álló tō, tinuruan kó katô Ugis Espiritu ka ándin tō kailangan kagin yu kandan.”

Panunggiringan tingód katô ágkaduwánnan

13 Na, tun ta mga manubù na ilimud, duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Sir, kagiyi nu tō kaké ku ébô bággén din kanak tō katángngà katô kaduwánnan na igtananan katô ámmà dé na inaté.”

14 Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Ánnà a huwes na tumángngà katô ákniyu kaduwánnan.”

15 Igkagi si Jesus tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Banté kó. Yakó ágkasabuan, su agad dakál ó délák tô kaduwánnan ka manubù, tô bánnal kantayan din ánnà ukit katô kaduwánnan.”

16 Na, igulit si Jesus ka panunggiringan, na mà din, “Duwán sábbad ágkaduwánnan na ikakáttu ka tuu dakál.

17 Igpanámdám sikandin, ‘Ánnà nágngà tô ágtguanan ku katô kináttuwan. Pamánnun ku?’

18 Na, ni gó tô lumun ku. Gábbaán ku tô tapé mga ágtguanan asta imun ku tô mantu mga ágtguanan na tuu pa dakál, asta tô gó é taguan ku katô langun ka kináttuwan ku asta kaduwánnan ku.

19 Tô gó makakagiya na tô kaduwánnan ku nágngà dán para katô pira ámmé. Diya lumumu, asal kumanna dád, minámma dád, asta inalayunna gó kadayawan.’

20 Asal igkagi tô Manama kandin, na mà din, ‘Kulang tô panámdám nu! Ni dukilám ni maté kad. Agad dakál tô kaduwánnan na ilimud nu, asal tananan nu tô langun.’

21 Tô gó tô dungguán katô manubù na áglimud katô kaduwánnan, asal ándà panámdám din tingód ka Manama.”

*Sarig kó katô Manama
Luc 12:22-31; Mat 6:25-34*

22 Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Purisu kagiyan ku sikiyu, yakó ágkatanaan tingód katô kantayan yu ka ándin tô kannán yu. Yakó ágkatanaan tingód katô lawa yu ka ándin tô umpakán yu.

23 Su tuu pa ágkailanganán tō kantayan ta ka tandingán katô ágkannán, asta tuu pa ágkailanganán tō lawa ta ka tandingán katô gumpakán.

24 Sállág yu tō mga uwak. Dì dan ágpamula. Dì dan ágkáttu. Ándà ágtaguanan dan ka ágkakan. Asal inalayun ágbággayan ka Manama ka ágkakan. Purisu yakó ágkatanaan, su tō lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô langun manuk ta kayun!

25 Agad katanaan kó, asal dì kasugpatan tō kantayan yu agad délák ukit katô tana yu.

26 Purisu atin ka dì kó makému sumugpat katô ákniyu kantayan ukit katô tana yu, yakó ágkatanaan tingód ka mga duma pa.

27 Panámdám yu tō mga bulak ka kabánnássan na inalayun ágtubù. Dì áglumu, asta dì gabál. Asal kagiyan ku sikiyu na agad madigár ágsállággán tō mga umpak i Harì Solomon sayyan, asal tuu pa madigár ágsállággán tō mga bulak ka kabánnássan.

28 Délák tō kasarig yu ka Manama. Igimu din na madigár ágsállággán tō mga bulak ka kabánnássan na dì madugé góbbón. Purisu kasóddóran yu na bággayan kó ka Manama ka gumpakán yu!

29 Purisu yakó ágkatanaan tingód katô kamasak yu ka ágkannán yu asta ginámmán yu. Yakó ágkatanaan.

30 Tō langun manubù na dì ágbánnal ka Manama, inalayun dan ágpamasakán ni. Isóddóran katô Ámmà yu na Manama tō mga ágkailanganán yu.

31 Pamasak yu baling tō pagpangulu ka Manama, asta bággayan kó pagsik ikandin katô mga ágkailanganán yu.”

*Kaduwánnan tun ta langit
Luc 12:32-34; Mat 6:19-21*

32 “Yakó ágkamáddangan. Agad délák kó dád, igsalin kó katô Ámmà yu na Manama ébô sakupán kó tun ta pagpangulu din.

33 Barigyà yu tô kaduwánnan yu, asta bággé yu tô salapì tun ta mga ágkayù-ayuan. Atin ka tô gó é lumun yu, duwán pulusán yu tun ta langit na dì kumarungu asta dì mandà, su dì makahu tô takón, asta ándà makadadat.

34 Agad ánda é limudan yu katô kaduwánnan, dutun pagsik tô pusung yu.”

Kailangan makataganà kó

35-36 “Agad ándin tô dumunggù, kailangan makataganà kó. Iringi yu tô mga állang na ágtaganà ka kadunggù katô amo dan tikud tun ta kalimudan ka kasal. Agad dukilám dán, inalayun dan ágparágrág ka sulù, asta gumpak dan ébô ka dumunggù asta tumákták tô amo dan, sékót dan pókéan tô sállat.

37 Atin ka makataganà dan, asta dì dan tumudug ka dumunggù tô amo dan, tuu dan kadayawan. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Mullas tô amo katô umpak din, pónsadán din tô mga állang din tun ta ágkannanan, asta buwatan din sikandan ka ágkannán.

38 Atin ka dumunggù tô amo dan agad tángngà ka dukilám, agad masig dán ágkasállám, ka makata-ganà dan katô kadunggù din, tuu ágkadayawan tô mga állang din!

39 “Panámdám yu ni. Atin ka kasóddóran katô tigatun ka balé ka kadángngan dumunggù tô takón, dì katakawan tô balé din.

40 Kailangan tumaganà kó gó, su dumunggù a na Igpananubù katô oras na ándà yu panámdámmi.”

Tô állang na ágkasarigan
Luc 12:41-48; Mat 24:45-51

41 Iginsà si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, sadan tô igkagiyán nu kani panunggiringan? Sikami dád, ó tô langun manubù?”

42 Igtaba tô Áglangngagán, na mà din, “Tô állang na ágkasarigan asta katig, tô gó é imun katô amo din na taradóppón ka langun ka duma mga állang tun ta balé din ébô mággé kandan ka ágkannán kada álló.

43 Atin ka inalayun ágtuman tô állang katô sugù katô amo din, kadayawan sikandin ka dumunggù tô amo din.

44 Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka tô gó é áglumun katô állang, imun sikandin na taradóppón ka langun tun ta balé katô amo din.

45 Asal atin ka ágpanámdám tô madat állang na madugé pa tô kadunggù katô amo din, asta áglagpássán din tô duma mga állang na gamama asta gabayi, asta inalayun sikandin ágkan, ginám, asta ágkalasing,

46 dumunggù tô amo din katô álló na ándà din panámdámmi asta tô oras na ándà din kasóddóri. Purisu supakan sikandin katô amo din, asta paduman katô mga manubù na dì ágkasarigan.

47 “Tô állang na ikasóddór katô kakalyag katô amo din, asal ándà ikataganà asta ándà tuman ka kakalyag katô amo din, tuu lagpássán sikandin.

48 Asal tô állang na ándà ikasóddór katô kakalyag katô amo din, ka duwán inému din na madat, lagpássán sikandin, asal dì tuu.

“Tô manubù na bággayan ka dakál, dakál pagsik tô kailangan sulián din. Tô manubù na sannaan ka dakál, dakál pagsik tô gimanan na matanggap tikud tun kandin.”

*Ágpósigé tô mga manubù tingód ki Cristo
Luc 12:49-53; Mat 10:34-36*

49 “Igsadunna dini ta banuwa ébô piddán ku tô apuy, asta mólà pa pád ka igrágrág dán!†

50 Duwán kahirapan na dumunggù kanak, asta diya gó makatónnók sippang ka matuman ni!‡

51 Yakó ágpanámdám na igsadunna dini ta banuwa ébô duwán kasunayan ka manubù. Kagiyan ku sikiyu na ágpósigé tô mga manubù tingód kanak,

52 su tikud áknganni, dì ágpasábbadé tô mga manubù na góddô tun ta sábbad balé. Atin ka duwán lima, tállu tô musig katô duwa, asta duwa tô musig katô tállu.

53 Agad tô mga ámmà, mga innà, asta mga gabatà dan, dì dan ágpasábbadé. Agad tô ugang asta tô ikóddô, dì dan ágpasábbadé tingód kanak.”

*Rákkád kó dalám ka duwán pa álló
Luc 12:54-59; Mat 16:2-3; 5:25-26*

---

† **12:49** 12:49 Tô apuy igpanunggiringan ka supak. ‡ **12:50** 12:50 Tô kahirapan na dumunggù igpanunggiringan katô kamatayan i Jesus tun ta krus.

54 Igkagi pagsik si Jesus tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Atin ka ágkitanán yu tō mangittáng sagulapun tun ta salláppan, kasóddóran yu na mudan, asta ágkatuman.

55 Atin ka duwán karamag na habagat, kasóddóran yu na sumánnang, asta ágkatuman.

56 Kéman yu ka nágngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama! Agad ágkakilalaan yu tō gahaanan nit banuwa asta tun ta langit, asal ándà yu kagpátti tō mga ágkalumu áknganni.

57 “Ándà kó kannê ikasóddór ka ándin tō nágngà áglumun yu.

58 Atin ka duwán manubù na dumimanda ákniyu, sékót kó pólié róggun na tun kó pa ta dalan, agó piddán kó tun ta huwes, asta bággén kó tun ta bállad ka polis ébô prison kó.

59 Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka prison kó, dì kó makaluwà sippang ka bayadan yu tō kadakállan katô kadattan na ilumu yu.”

13

Rákkád kó katô mga salà yu

1 Na, tō álló tō, duwán mga manubù na igulit ki Jesus tingód katô mga taga Galilea na igpamatayan i Pilato dalám ka kagóbbó dan ka mga mannanap tun ta saruhan ka Manama.

2 Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Kéman yu ka inaté dan su tō mga salà dan tuu pa madat ka tandingán katô mga kadumaan dan na taga Galilea.

³ Kagiyan ku sikiyu na atin ka dì kó rumákkád katô mga salà yu, maté kó langun pagsik iring kandan.

⁴ Tô sapulù walu (18) manubù na ibantangan katô turi tun ta Siloe, ipánnas dan inaté. Kéman yu ka inaté dan su tô mga salà dan tuu pa madat ka tandingán katô mga kadumaan dan na taga Jerusalem.

⁵ Kagiyan ku sikiyu na atin ka dì kó rumákkád katô mga salà yu, maté kó langun pagsik iring kandan.”

Panunggiringan tingód ka kayu igera

⁶ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán kayu igera tun ta kinamát din. Igsadun sikandin tun ta kinamát ébô mamasak ka buuy katô kayu, asal ándà palang igkita din.

⁷ Purisu igkagi sikandin tun ta taradóppón katô kinamát, na mà din, ‘Na, tállu ámmé dán, maragga ágsadun dini ébô mamasakka ka buuy kani kayu ni, asal ándà palang igkita ku. Pilé nu ni kayu ébô duwán pa pulusán ku kani tanà.’

⁸ Asal igtaba tô taradóppón, na mà din, ‘Sir, pabayà nu ka sábbad pa ámmé, su kaliyan ku tô tanà, asta abunowan ku pa.

⁹ Madigár pád ka muuy nit sumui ámmé. Asal ka dì muuy, mému ka papilén nu.’ ”

Itullid tô bókkóng katô bayi ka álló ka kapaginawa

¹⁰ Na, tô álló ka kapaginawa, igtinurù si Jesus tun ta sábbad simbaan ka Judio.

¹¹ Duwán sábbad bayi na igbungkug* ka madat

---

* **13:11** 13:11 Igbungkug, ó ibákkut.

espiritu dalám ka sapulù walu (18) dán ámmé, asta dì ágkatullid tô bókkóg din.

12 Tô igkita si Jesus katô bayi, igtawar i Jesus sikandin asta igkagiyán, na mà din, “Matullid dán ni bókkóg nu.”

13 Na, igdappánnan i Jesus tô bayi, tigkô dáp igmatullid tô bókkóg din, asta igdurung din tô Manama.

14 Asal isókó tô pangulu ka simbaan su dalám katô álló ka kapaginawa igdappánnan i Jesus tô bayi ébô kumatullid. Purisu igkagi tô pangulu ka simbaan tun ta langun manubù, na mà din, “Kada linggo, duwán ánnám álló na mému lumumu tô mga manubù, asta tô gó é álló na mému madun dini tô mga manubù ébô kólian dan. Asal ni álló ni, dì mému, su álló ka kapaginawa.”

15 Igtaba tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Kéman yu ka nágngà tô áglumun yu tun ta saruhan ka Manama! Agad dalám katô álló ka kapaginawa, galinán yu langun tô baka yu asta tô kudà yu, asta ágpiddán yu tun ta wayig ébô makénám.

16 Purisu mému ka tabangan ni bayi ni na sábbad rubbad i Abraham na ighbungkug i Maibuyan dalám ka sapulù walu (18) dán ámmé. Kailangan tabangan sikandin agad dalám katô álló ka kapaginawa.”

17 Inayyaan tô langun usig i Jesus ukit katô igkagi din. Asal idayawan tô duma mga manubù, su marapung tô mga kasalábbuan na iglumu i Jesus.

*Panunggiringan tingód katô tuu délák lisu
Luc 13:18-19; Mat 13:31-32; Mar 4:30-32*

18 Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama ukit kani panunggiringan.

19 Tô pagpangulu ka Manama iring na lisu ka mustasa na igpamula ka manubù tun ta kinamát din. Igtubù tô lisu, asta inému iring na kayu, asta igsalagan katô mga manuk ta kayun.”

*Panunggiringan tingód katô pagpatubù ka pan
Luc 13:20-21; Mat 13:33*

20 Igkagi pagsik si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama.

21 Tô pagpangulu ka Manama iring katô pagpatubù ka pan, su atin ka baláttán tun ta dakál harina, tumubù tô langun harina na igmasa.”

*Tô duwa sállat
Luc 13:22-30; Mat 7:13-14,21-23*

22 Igtinurù si Jesus tun ta mga lunsud asta tun ta duma mga banuwa na igukitan din róggun igsadun sikandin tun ta Jerusalem.

23 Duwán sábbad manubù na iginsà kandin, na mà din, “Sir, tagsábbadé dád tô mga manubù na matábbus tikud tun ta salà?”

Igtaba si Jesus, na mà din,

24 “Ággár-ággár kó ahu tun ta sállat na maliggát, su marapung tô mga manubù na duwán kakalyag dan na mahu, asal dì dan makahu.

25 Pángnga igsagpángngan katô tigbalé tô sállat, agad tumindág kó tun ta luwà asta tumákták kó, asal dì kó pahun. Agad kumagi kó pa, ‘Sir, abriyi ké pa,’ tumaba sikandin, na mà din, ‘Ándà ku kasóddóri ka ánda kó tikud.’

26 Kumagi kó, na, ‘Igkan ké duma áknikó, asta igtinurù ka tun ta lunsud dé.’

27 Asal kumagi sikandin, na mà din, ‘Kagin ku ákniyu, ándà ku kasóddói ka ánda kó tikud. Iwà kó langun na áglumu ka madat!’

28 Tuu kó sumággó asta kumurigát tō ngipán yu tingód katô kahirapan, su kitanán yu si Abraham, si Isaac, si Jacob, asta tō langun propeta na igpahu tun ta pagpangulu ka Manama. Asal sikiyu tō dì pahun.

29 Marapung tō mga manubù na dumunggù tikud tun ta langun banuwa, agad ánnà dan Judio, asta pasakupán dan tun ta dakál kalimudan tun ta pagpangulu ka Manama.

30 Na, duwán mga manubù na ikatapuri áknganni, asal makóna dan baling tun ta pagpangulu ka Manama. Duwán mga manubù na ikóna áknganni, asal makatapuri dan baling tun ta pagpangulu ka Manama.”†

*Iranu si Jesus katô taga Jerusalem
Luc 13:31-35; Mat 23:37-39*

31 Na, tō oras tō, duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Iwà ka tikud kannun, su kakalyag i Herodes na matayan ka.”

32 Igtaba si Jesus, na mà din, “Agad katig si Herodes na áglimbung, sadun kó tun kandin, asta

---

† **13:30** 13:30 Duwán mga manubù na mabbabà tō kamanubuan áknganni, asal kangadanan dan baling tun ta pagpangulu ka Manama. Duwán mga manubù na ágkangadanan áknganni, asal mabbabà baling tō kamanubuan dan tun ta pagpangulu ka Manama.

kagiyi yu sikandin na paluwaán ku pa tō madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù, asta dappánnan ku tō mga ágkabóbókan ébô kólian dan ni álló ni asta simag, asta ipángngan ku ni lumun ku tun ta ikatállu álló.

³³ Na, kailangan manayunna pa ni álló ni, simag, asta duwa áknganni sippang ka dumunggù a tun ta Jerusalem, su dì mému ka matayan tō propeta tun ta luwà ka Jerusalem.

³⁴ “Makédu-édu kó na mga taga Jerusalem. Inalayun yu ágmatayan tō langun propeta ka Manama, asta ágtimbagán yu ka batu ébô maté tō langun manubù na igpapid ka Manama dini ákniyu! Inalayunna lumimud pád ákniyu ébô dumóppónna, iring na marán na áglangkáb katô mga piyak din. Asal dì kó malyag!

³⁵ Na, iring kó na igtananan balé na ándà dalám. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Dì kód gó kumita kanak sippang ka kumagi kó, ‘Durungán ta sikandin na igpapid katô Áglangngagán na Manama dini áknita!’ ”‡

14

Inólian tō manubù na ibóbókan

¹ Na, sábbad álló ka kapaginawa, igsadun si Jesus tun ta balé ka sábbad Pariseo na ágtugállán ka Judio ébô kuman duma kandin. Duwán mga Pariseo na ágparimuya ki Jesus.

² Na, igpadani tun ki Jesus tō sábbad manubù na iglábbag tō bállad asta paa din.

---

‡ **13:35** 13:35 Ahaán tō Salmo 118:26.

3 Iginsà si Jesus katô mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, na mà din, “Atin ka duwán dumappán ka bállad katô ágkabógoñan ébô kólian dalám ka álló ka kapaginawa, makalapas sikandin ka sugù ka Manama, ó dì?”

4 Asal ándà palang taba dan. Na, igdappánnan i Jesus tô manubù, asta inólian sikandin. Igapanó i Jesus sikandin.

5 Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Atin ka duwán batà yu ó baka yu na madabù tun ta madalám balun dalám ka álló ka kapaginawa, sadan tun ákniyu tô dì tumabang ébô makaluwà agad álló ka kapaginawa?”

6 Asal ándà palang manubù na ikataba katô insà din.

Tô mga ágpabbabà-babà

7 Na, igkita i Jesus tô mga manubù na iguna-una ébô munsad dan tun ta igpantaganà para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan. Purisu igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta langun dan, na mà din,

8 “Atin ka ágpasakupán kó tun ta kalimudan ka kasal, yakó guna gunsad tun ta lugar na igpan-taganà para katô mga manubù na mallayat é ka-manubuan, agó duwán ássa manubù na pónsadán na tuu pa mallayat é kamanubuan din ka tand-ingán ákniyu.

9 Atin ka ikónsad kó, dumunggù tô manubù na ig-pasakup ákniyu, asta kumagi sikandin, na mà din, ‘Tindág kó, su pónsadán ku tô ássa manubù.’ Purisu kayyaan kó, su alinán kó tun ta gunsadanan katô mabbabà dát é kamanubuan.

10 Madigár pa ka ni tō lumun yu. Atin ka ágpasakupán kó tun ta kalimudan ka kasal, unsad kó duma katô mga manubù na mabbabà dád é kamanubuan. Atin ka kitanán kó katô manubù na igpasakup ákniyu, kumagi sikandin, na mà din, ‘Rarak ku, unsad ka tun ta lugar na igpantanaganà para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan.’ Purisu pabantugán kó tun ta saruhan katô langun na ilimud.

11 Atin ka ágpallayat tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ágpabbabà tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

12 Igkagi pagsik si Jesus tun ta manubù na igpanakan kandin, na mà din, “Atin ka gimun nu tō dakál kalimudan, agad malássád é álló ó dukilám, yaka nu ágpasakupi tō mga rarak nu, tō mga kataladi nu, tō mga gakád nu, asta tō mga simbalé nu na ágkaduwánnan. Atin ka sikandan tō pasakupán nu, magunawa tō lumun dan áknikó, su sumulì dan áknikó.

13 Atin ka gimun nu tō dakál kalimudan, pasakup nu baling tō mga ágkayù-ayuan, tō mga pantig, tō mga kapig, asta tō mga bólög.

14 Atin ka sikandan tō pasakupán nu, duwán pulusán nu, su dì dan makasulì áknikó. Asal sulian kó tun ta álló ka antén puman ka Manama tō mga manubù na nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan din.”

*Panunggiringan tingód katô dakál kalimudan
Luc 14:15-24; Mat 22:1-10*

15 Na, duwán sábbad manubù na igkan duma kandan. Tō igdinág sikandin katô igkagi i Jesus,

igkagi sikandin, na mà din, “Duwán gó pulusán katô manubù na pasakupán ka Manama tun ta dakál kalimudan tun ta pagpangulu din!”

¹⁶ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad manubù na igimu ka dakál kalimudan, asta marapung tō mga manubù na igkagiyen din.

¹⁷ Tô igdunggù tō álló ka kalimudan, iga pid din tō állang ébô ultan tō mga pasakupán din, ‘Na, sadun kó dini, su igtaganà dán tō langun.’

¹⁸ Asal igéllé tō langun dan. Duwán sábbad na igkagi, ‘Duwán tanà na igbálli ku, asta kailangan madunna ébô sállággán ku. Pasinsiyayiya su diya makasadun.’

¹⁹ Duwán ássa na igkagi, ‘Igbálliya ka sapulù (10) baka na ágdaru, asta madunna ébô kinnaman ku. Pasinsiyayiya su diya makasadun.’

²⁰ Duwán ássa manubù na igkagi, ‘Mantuwa igkalyag. Purisu diya makasadun.’

²¹ Purisu igulì tō állang, asta igulitan din tō amo din. Isókó tō tigbalé, asta igkagi, na mà din, ‘Sékót ka sadun tun ta mga karsada asta tun ta mga dalan tun ta lunsud, asta patákkás nu tō mga manubù na kitanán nu, agad tō mga ágkayù-ayuan, tō mga pantig, tō mga bólög, asta tō mga kapig.’

²² Na, igkagi tō állang, na mà din, ‘Sir, ituman dán tō sugù nu, asal duwán pa lugar.’

²³ Purisu igkagi tō amo din, na mà din, ‘Sadun ka tun ta mga dalanán, asta pirit nu patákkássi tō mga manubù ébô mapánnù ni balé ku.

²⁴ Asal kagiyen ku sikiyu na tō una mga manubù na igkagiyen ku dì ku gó pakannán nit dakál kalimudan ku.’ ”

*Tô ágpasakup ki Jesus
Luc 14:25-33; Mat 10:37-38*

25 Na, tuu marapung tō mga manubù na igtákkás ki Jesus. Igsérê si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din,

26 “Atin ka pasakup tō manubù kanak, asal ka tuu pa dakál tō ginawa din katô ámmà din, katô innà din, katô sawa din, katô gabatà din, katô mga kataladi din, katô mga tábbé din, asta agad katô kandin kantayan, dì mému sikandin na disipulu ku.

27 Tô manubù na máddang ka matayan* tingód katô kapasakup din kanak, dì mému na disipulu ku.

28 “Tô manubù na imun disipulu ku, iring sikandin katô manubù na mimu ka turi. Unan din pa panámdámmán ka nángngà tō magasto din ébô mapángnga.

29 Su atin ka imun din tō ágpónsadanan asta dì nángngà tō magasto, dì mapángnga tō turi. Purisu ngumisi tō langun manubù na kumita katô lumun din, móróm-óróm dan kandin,

30 asta kumagi sikandan, na, ‘Igtigkané sikandin, asal ándà ikapángnga.’

31 “Tô manubù na imun na disipulu ku, iring sikandin katô harì na sumulung katô ássa harì. Unan din pa panámdámmán ka nángngà tō bákkár katô sapulù mararan (10,000) sundalo din ébô makapanalu dan katô duwa pulù mararan (20,000) sundalo katô usig din.

---

* **14:27** 14:27 Máddang ka matayan, ó dì tumiang ka kandin krus.

³² Atin ka kasóddóran din na dì dan makapanalu, agad madiyù pa tô usig din, duwán mga manubù na pasumarán din katô usig din ébô pasábbadé dan asta duwán kasunayan.

³³ Purisu tô manubù na dì tumanan katô langun ka kaduwánnan din, dì mému na disipulu ku.”

Tô asin na inandaan ka nanam
Luc 14:34-35; Mat 5:13; Mar 9:50

³⁴ “Na, madigár tô asin, asal atin ka mandà tô nanam katô asin, dì dán lumónód tô nanam.

³⁵ Tô asin na ándà nanam, ándà dán palang ágpulusán agad taguán pa tun ta kinamát ó baláttán tun ta abono, su kailangan antugán. Purisu kailangan makagpát tô ágpaminág kanak.”

15

Panunggiringan tingód katô karnero na itadin
Luc 15:1-7; Mat 18:12-14

¹ Na, sábbad álló, marapung tô mga taralimud ka buwis asta tô duma mga manubù na masalà-salà na igpadani tun ki Jesus ébô maminág dan katô ágtinuruán din.

² Purisu igburáng-buráng tô mga Pariseo asta tô mga taratinurù ka sugù, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Madat tô áglumun din, su ágduma sikandin katô mga masalà-salà, asta ágkan duma kandan.”

³ Igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din,

⁴ “Atin ka duwán manubù tun ákniyu na duwán sábbad gatus (100) karnero din, asta sábbad tô matadin, tananan din tô kasiyawan siyó (99) tun

ta ágpatabtaban, asta pamasakán din tō sábbad na itadin sippang ka kitanán din.

⁵ Atin ka kitanán din dán, tiangán din asta dakál tō dayó din.

⁶ Ka muli sikandin, tawarán din tō mga rarak din asta tō mga simbalé din, na mà din, ‘Kailangan kadayawan kó pagsik, su igkita kud tō karnero ku na inandà.’

⁷ Na, kagiyan ku sikiyu na iring kanan, agad sábbad dád tō masalà-salà manubù na rumákkád, tō dayó tun ta langit dakál pa ka tandingán katô kasiyawan siyó (99) na matalláng mga manubù na dì dán kailangan na rumákkád.”

Panunggiringan tingód katô mapputì bulawan na inandà

⁸ “Atin ka duwán sábbad bayi na duwán sapulù (10) abuk na mapputì bulawan, asta mandà tō sábbad abuk, rákkáttan din tō sulù, dónnakan din tō balé, asta pamasakán din sippang ka kitanán din.

⁹ Atin ka kitanán din dán, tawarán din tō mga rarak din asta tō mga simbalé din, na mà din, ‘Kailangan kadayawan kó pagsik, su igkita kud tō sábbad abuk na mapputì bulawan ku na inandà.’

¹⁰ Na, kagiyan ku sikiyu na iring kanan, kadayawan tō mga panaligan ka Manama tingód katô sábbad dád manubù na rumákkád ka salà din.”

Panunggiringan tingód katô batà na inandà

¹¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán duwa gabatà din gamama.

¹² Igkagi tō adi tun ta ámmà din, ‘Ámmà, kakalyag ku na bággen nud kanak áknganni tō kanak bahin

katô tanà nu asta kaduwánnan nu na tananan nu áknami.'

"Purisu igtángngà katô ámmà tô tanà din, asta igbággé din tun ta duwa gabatà din.

¹³ Na, ándà kadugé, igbarigiyà katô adi tô tanà na igbággé kandin, asta igsadun sikandin tun ta madiyù banuwa. Dutuniggasto din tô salapì ukit ka lumu din na ándà ágpulusán.

¹⁴ Tô inémmát dán tô salapì din, duwán dakál ballus, asta ihirapan sikandin.

¹⁵ Purisu igpasakup sikandin katô sábbad góddô dutun, asta igađóppón sikandin ka mga babuy.

¹⁶ Kannán din pád tô mga buuy ka kayu na ágkannán ka mga babuy, su ándà manubù na igbággé kandin ka ágkakan.

¹⁷ "Na, tô ikapanámdám dán sikandin, igkagi sikandin, na mà din, 'Nángngà asta sobra tô ágkakan katô langun taralumu katô ámmà ku. Asal sakán, masiggad maté ka ballus!

¹⁸ Purisu mulì a tun ta ámmà ku, asta kumagiya kandin, Ámmà, duwán salà na iglumu ku tun ta Manama asta diyan áknikó.

¹⁹ Yakad ágtawar kanak na batà nu. Imuwad baling iring na sábbad katô mga taralumu nu.'

²⁰ Purisu igpanó sikandin asta igulì tun ta ámmà din.

"Agad madiyù pa sikandin tun ta balé, isállággan katô ámmà tô batà din, asta inéduwan tô ámmà kandin. Igpalaguy tô ámmà. Igsumar din tô batà din. Igkápkáppan asta igadákkan din.

²¹ "Igkagi tô batà, na mà din, 'Ámmà, duwán salà na ilumu ku tun ta Manama asta diyan áknikó. Yakad ágtawar kanak na batà nu.'

22 Asal igtawar katô ámmà din tô mga állang, na mà din, ‘Sékót kó. Pid yu tô kapa ébô umpakan sikandin. Paningsingi yu sikandin, asta sandalyasi yu.

23 Kangé yu tô nati ka baka na igpalambù ébô iyón, su mimu ki ka dakál kalimudan.

24 Su iring na inaté dán ni batà ku, asal inanté puman. Inandà sikandin, asal igkita puman.’ Purisu igtigkané dan igpalimudé.

25 “Na, tô álló tô, iglumu tô kaké din tun ta kinamát. Tô madani dán sikandin tun ta balé, igdinág din tô mga manubù na ágkanta asta ágsayó.

26 Purisu igtawar din tô sábbad állang, asta iginsà ka ándin tô gunayan.

27 “Igtaba tô állang, na mà din, ‘Igulì dán tô adi nu, asta igapéyó katô ámmà nu tô nati ka baka na igpalambù, su igulì dán tô adi nu na ándà ikadadat.’

28 Na, isókó tô kaké, asta dì sikandin malyag mahu tun ta balé. Purisu igsadun tô ámmà tun kandin, asta igkagiyan din ébô mahu sikandin.

29 Asal igkagi tô kaké batà din, na mà din, ‘Ámmà, pira dán ámmé na inalayunna áglumu para áknikó, asta ándà palang sugù nu na igélléyan ku. Asal ándà palang ighbággé nu kanak, agad sábbad dád nati ka kamping, ébô kadayawanna asta tô mga rarak ku.

30 Asal tô batà nu na igulà-ulà katô salapì nu ukit ka madat mga gabayi, su igulì dán sikandin, igapéyó nu kun para kandin tô nati ka baka na igpalambù!’

31 Igkagi tô ámmà din, ‘Batà ku, inalayun ki ágpadumaé, asta áknikó dán tô langun ka kaduwánnan ku.

³² Nángngà ka mimu ki ka kalimudan asta kadayawan ki, su iring na inaté dán ni adi nu, asal inanté puman. Inandà sikandin, asal igkita puman.’”

16

Panunggiringan tingód katô taratómmóng

¹ Igulit pagsik i Jesus ni tun ta mga disipulu din, na mà din, “Duwán sábbad ágkaduwánnan na igpatómmóngan din tô kaduwánnan din katô sábbad taratómmóng. Asal ikadinág tô ágkaduwánnan na igulaan dáp katô taratómmóng tô kaduwánnan din.

² Purisu igpatawar katô ágkaduwánnan tô taratómmóng, asta igkagi tô ágkaduwánnan, na mà din, ‘Madat tô igdinág ku tingód áknikó. Pid nu dini tô langun libro na áglistaan tingód ka salapì na igsarig ku áknikó, su tikud áknganni dì mému ka sikuna tô taratómmóng.’

³ Purisu igpanámdám tô taratómmóng, ‘Péwaánna katô amo ku. Na, ándin tô madigár lumun ku? Su diya gumaga lumumu tun ta kinamát, asta kayyaanna ka mémuwa na tarapamuyù.

⁴ Na, isóddóran ku ka ándin tô lumun ku ébô póddóánnna katô mga rarak ku tun ta mga balé dan ka péwaánna katô amo ku.’

⁵ Purisu igpatawar din tô tagsábbad-sábbad mga manubù na duwán utang tun ta amo din. Iginsà din tô ikóna, na mà din, ‘Pira tô utang nu tun ta amo ku?’

⁶ Igtaba sikandin, na mà din, ‘Sábbad gatus (100) lata ka langis ka olibo.’ Na, igkagi tô taratómmóng, na mà din, ‘Ni gó tô papeles na igrérmáan nu

dángngan. Unsad ka, asta sulat nu na kaliman (50) dák lata. Sékót ka.'

⁷ Na, igtawar din tô ássa manubù, asta iginsà sikandin, na mà din, 'Pira tô utang nu?' Igtaba sikandin, na mà din, 'Sábbad gatus (100) sako ka trigo.' Igkagi tô taratómmóng, 'Ni gó tô papeles na iga pérmáan nu dóngngan. Sulat nu na kawaluwan (80) dák sako.'

⁸ Na, igdurung katô amo tô taratómmóng din na áglimbung, su katig sikandin ágpókit ka kadigárran din, su tô mga manubù na dì ágsarig ka Manama tuu pa katig na ágpókit katô kadigárran dan ka tandingán katô mga sakup ka Manama.

⁹ Purisu kagiyan ku sikiyu, rarak yu tô duma mga manubù ukit katô kaduwánnan yu ébô ka mémmát tô kaduwánnan yu, póddóán kó tun ta langit.

¹⁰ "Atin ka ágkasarigan tô manubù agad délák tô igsarig kandin, ágkasarigan sikandin ka dakál. Atin ka dì ágkasarigan tô manubù agad délák tô igsarig kandin, dì pagsik sikandin ágkasarigan ka dakál.

¹¹ Purisu, atin ka dì kó ágkasarigan tingód katô kaduwánnan na ánnà ákniyu, dì kó sarigan katô bánnal kaduwánnan tun ta langit.

¹² Atin ka dì kó ágkasarigan tingód katô kaduwánnan na igsarig ka ássa manubù ákniyu, dì kó bággayan katô kaduwánnan tun ta langit.

¹³ "Ándà palang állang na lumumu tun ta duwa amo. Atin ka dakál tô ginawa din tun ta sábbad, karingasaan din tô sábbad. Sábbad dák tô amo din na mému tákkássan din, asta tô sábbad dì din nunugan. Dì mému pagdángnganán yu tô kapa-masak katô kaduwánnan asta tô katuman yu katô

lumu ka Manama.”

Tô duma mga ágtinuruán i Jesus

Luc 16:14-18; Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-

12

¹⁴ Na, tô igdinág tô mga Pariseo katô igtinurù i Jesus, ignisiyan dan sikandin, su dakál tô ginawa dan ka salapì.

¹⁵ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu tô ágpasóddór katô duma mga manubù na nángngà tô áglumun yu, asal isóddóran ka Manama tô tun ta pusung yu. Tô ágpamasakán katô mga manubù, tô gó tô ágkaringasaan katô Manama.

¹⁶ “Tô ándà pa tinurù si Juan na Tarabunyag, kailangan bánnalán tô mga sugù ka Manama asta mga propeta. Asal tikud tun ta katigkanayan katô katinurù i Juan sippang áknganni, inalayun gulitulitán tô Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama, asta gággár-ággár tô mga manubù na ágpasakup.

¹⁷ “Agad mandà tô langit asta ni banuwa, dì gó mandà tô mga sugù ka Manama.

¹⁸ “Atin ka sumugban tô mama katô sawa din asta kumalyag sikandin katô ássa bayi, makalibug sikandin. Atin ka kumalyag tô mama katô bayi na igsugbanan katô duma din, makalibug sikandin.”

Tô ágkaduwánnan manubù asta si Lazaro

¹⁹ “Duwán sábbad ágkaduwánnan na gumpak ka dakál é lagà asta ágkan ka tuu madigár kada álló.

²⁰ Duwán pagsík sábbad manubù na ágkayù-ayuan na ánggadanan ki Lazaro. Raruán tô lawa din, asta ágpiddán sikandin tun ta sállat katô ágkaduwánnan.

21 Kakalyag din na kuman pád katô mumu na ágkadabù tikud tun ta lamisa katô ágkaduwánnan. Marag ágdélótan pagsik ka mga asu tô mga rarù din.

22 Na, inaté si Lazaro, asta igpid sikandin katô mga panaligan ka Manama tun ta kilidan katô kamónaan din na si Abraham tun ta langit.* Inaté pagsik tô ágkaduwánnan, asta iglábbáng sikandin.

23 Ihirapan sikandin tun ta góddóan ka mga inaté.[†] Iglangngag sikandin, asta igkita din si Abraham tun ta madiyù asta si Lazaro tun ta kilidan i Abraham.

24 “Purisu igtawar tô ágkaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà Abraham, kéduwiya. Sugù nu si Lazaro ébô arámmán din tô tintudù din tun ta wayig ébô patalluan din ni dilà ku, su ágkahirapanna kannun ta apuy.’

25 “Asal igkagi si Abraham kandin, na mà din, ‘Sampát nu ni. Tô ándà ka pa kamaté, madigár tô itanggap nu, asta madat tô itanggap i Lazaro. Asal áknganni, sikandin tô ágkadayawan dini, asta sikuna tô ágkahirapan.

26 Duwán pagsik madalám pangpang tun ta állát ta ébô dì makókit tô manubù na madun pád diyan áknikó, asta ándà makókit tikud diyan áknikó ébô madun dini áknami’

27 “Igkagi tô ágkaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà, ágpédu-éduwa áknikó na pasadunán nu si Lazaro tun ta balé katô ámmà ku,

* **16:22** 16:22 “Kilidan i Abraham” tô ássa ngadan katô góddóan ka Manama na igsadunan katô mga ágpampamaké na inaté. Ahaán tô Lucas 23:43; 2 Corinto 12:4. † **16:23** 16:23 Tingód ka Hades, ahaán tô Lucas 10:15.

²⁸ su duwán pa lima mga kataladi ku, ébô ultan din sikandan na kailangan rumákkád dan agó mapid dan pagsik kannun ta ágsupakanan.’

²⁹ “Asal igkagi si Abraham, na mà din, ‘Duwánnù sugù na igsulat i Moises asta igsulat katô mga propeta na ágbasaan dan. Kailangan maminág dan katô igsulat.’

³⁰ “Igkagi tô ágkaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà, dì nángngà. Asal ka madun tun kandan tô inaté manubù na inanté, rumákkád dan.’

³¹ “Igkagi si Abraham, na mà din, ‘Atin ka dì dan maminág katô igsulat i Moises asta tô mga propeta, dì dan pagsik mánnal agad duwán pa inaté na manté puman.’”

17

Mga tintal ka kalumu ka salà

Luc 17:1-4; Mat 18:6-7,21-22; Mar 9:42

¹ Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Ándà makalili katô pagtintal ka salà, asal makédu-édu tô manubù na mému gunayan ka pagtintal katô duma manubù!

² Tuu pa madigár ka ikáttán tô alig din tun ta dakál batu, asta antugán sikandin tun ta dagat ka tandingán ka mému sikandin gunayan na mandà tô kapamaké katô agad sábbad kani mga marénták gabatà.

³ Banté kó.

“Na, atin ka duwán kataladi yu na makalumu ka salà, sapadi yu sikandin. Atin ka rumákkád sikandin, pasinsiyayi yu.

4 Agad makapittu sikandin makalumu ka salà ákniyu dalám ka sábbad dát álló asta makapittu sikandin rumákkád, kailangan pasinsiyaan yu sikandin.”

Tô kasarig

5 Igkagi tô mga apostoles tun ta Áglangngagán, na mà dan, “Pabákkár nu pa tô kasarig dé!”

6 Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwán kasarig yu kanak iring dát na délák lisu ka mustasa, makakagi kó tun ta dakál kayu sikomoro, na, ‘Mabéttód ka, asta mapamula ka tun ta dagat,’ na mánnal tô kayu ákniyu.”

Tô lumu katô manubù na ágkasarigan

7 “Atin ka duwán tun ákniyu na duwán állang na ágdaru ó ágdóppón ka mga karnero, ka mapángnga dán tô lumu din tun ta kinamát, asta mulì dán sikandin tun ta balé yu, dì yu pa sikandin pónsadán asta pakannán.

8 Asal kumagi kó baling tun ta állang, na, ‘Óméng ka ka ágkannán ku, umpak ka katô madigár, asta buwatiya. Ka pángnga a kuman, mému kad kuman.’

9 Mému ka dì yu pasalamatan tô állang na igtuman katô sugù yu, su tô gó é kailangan lumun din.

10 Iring kó pagsik katô állang, su ka pángnga kó tumuman katô langun sugù ka Manama, kailangan kumagi kó dát kandin, na mà yu, ‘Yakad ágdurung áknami, su mga állang nu dát sikami, asta iglumu dé dát tô kailangan áglumun dé.’”

Inólian tô sapulù tétekán

¹¹ Tô igsadun si Jesus tun ta Jerusalem, igukit sikandin tun ta tángngaan katô probinsya ka Samaria asta Galilea.

¹² Tô igdunggù sikandin tun ta sábbad lunsud, duwán sapulù (10) tétekán na igsumar kandin. Igtindág dan tun ta madiyù,

¹³ asta igtawar sikandan, na mà dan, “Jesus, Áglangngagán, kéduwi ké.”

¹⁴ Tô igkita si Jesus kandan, igkagi sikandin, na mà din, “Sadun kó tun ta mga pangulu ka templo, asta pakita yu yan lawa yu.”

Tô ándà dan pa dunggù tun ta templo, inólían dan langun.

¹⁵ Na, tô sábbad kandan, tô igkita sikandin na inólían tô lawa din, igdurung din tô Manama na mabákkár tô kagi din, asta iglónód sikandin tun ki Jesus.

¹⁶ Iglangkáb sikandin tun ta paa i Jesus, asta igpasalamat sikandin. Na, taga Samaria tô manubù tô.

¹⁷ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Sapulù (10) tô langun na inólían. Ánda tô siyó?

¹⁸ Sábbad dád kannê tô iglónód asta igdurung ka Manama, asta ánnà gó Judío sikandin.”

¹⁹ Na, igkagi si Jesus tun ta manubù na inólían, na mà din, “Tindág ka, asta mému kad manó. Inólían kad ukit katô kasarig nu kanak.”

*Katigkanayan katô pagpangulu ka Manama
Luc 17:20-37; Mat 24:23-28,37-41*

²⁰ Duwán mga Pariseo na iginsà ki Jesus ka kadángngan tumigkané mangulu tô Manama.

Igtaba si Jesus, na mà din, “Tun ta pagpangulu ka Manama, ándà kasalábbuan na kitanán yu.

21 Ándà manubù na makakagi, na, ‘Dini dán tō pagpangulu din!’ asta ándà makakagi, na, ‘Taddô dán tō pagpangulu din!’ su igdunggù dán tō pagpangulu katô Manama dini ákniyu.”*

22 Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Tun ta álló na dumunggù, kakalyag yu na kumita kó pád katô sábbad dád álló ka pagpangulu ku na Igpamanubù, asal dì kó kumita.

23 Duwán mga manubù na kumagi ákniyu, na mà dan, ‘Taddô tō Mesiyas!’ ó ‘Kannun sikandin!’ Asal yakó ágsadun. Yakó ágtákkás kandan,

24 su matayyó tō kalónód ku iring na kirám na ágséllà tun ta kaluwagan ka langit, asta kitanán katô langun manubù. Iring pagsik kanan tō kadunggù ku na Igpamanubù.

25 Asal muna a pa kahirapan, asta élléyanna pa katô mga manubù áknganni.

26 Ka lumónódda na Igpamanubù, marapung tō mga manubù na dì makataganà ka kadunggù ku, iring pagsik katô mga manubù sayyan na ándà paminág ki Noe.

27 Inalayun ágkan tō mga manubù sayyan, ginám dan, asta ágpakalyagé dan, sippang na igdunggù tō álló na igahu dán si Noe asta tō pamilya din tun ta arka. Asal ipánnas inaté tō duma mga manubù su iglunupan tō tanà, asta ilánnád dan langun.

28 Ka lumónódda, duwán dì makataganà, iring pagsik katô mga kadumaan i Lot na taga Sodoma

* **17:21** 17:21 Igdunggù dán tō pagpangulu katô Manama dini ákniyu, ó ágpangulu dán tō Manama tun ta tángngaán yu.

sayyan. Inalayun dan ágkan, ginám dan, ágbálli dan, ágbarigýà dan, ágpamula dan, asta gimu dan ka balé.

²⁹ Asal tô álló tô igpalaguy si Lot tikud tun ta Sodoma, idabù tô apuy asta tô asupri tikud tun ta langit, asta ipánnas inaté tô langun dan.

³⁰ Makéring pagsik kandan tô mga manubù na dì makataganà katô álló ka pakita a na Igpamanubù.

³¹ “Tô álló tô, tô mga manubù na tun ta luwà katô balé dì mému makahu ébô mangé ka kaduwánnan tun dalám. Tô mga manubù na áglumu tun ta kinamát dì mému makóli.

³² Sampát yu tô supak ka Manama katô sawa i Lot na igsérê.

³³ Tô manubù na áglággád katô kantayan din, kandaan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tô manubù, matanggap din tô kantayan na ándà ágtamanán.

³⁴ Kagiyan ku sikiyu na atin ka dumunggù tô álló tô, duwán duwa manubù na ágtudug tun ta sábbad ágdágganan, angén tô sábbad, asta katananan tô sábbad.

³⁵ Duwán duwa gabayi na ággiling, angén tô sábbad, asta katananan tô sábbad.

³⁶ [Duwán duwa gamama na áglumu tun ta kinamát, angén tô sábbad, asta katananan tô sábbad.]”

³⁷ Iginsà tô mga disipulu din, na mà dan, “Áglangngagán, ánda tô kalumuwan kani?”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágkitanán yu tô mga uwak, kasóddóran yu na duwán inaté lawa

dutun.”[†]

18

Panunggiringan tingód katô bayi balu

¹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan ni ébô kagpáttan dan na kailangan inalayun dan dumasal, asta dì dan sumungkù.

² Igkagi si Jesus, na mà din, “Tun ta sábbad lunsud, duwán huwes na dì ágbánnal ka Manama, asta dì sikandin ágkéduwan ka mga manubù.

³ Duwán pagsik sábbad bayi balu tun ta lunsud na inalayun áglónód-lónód tun ta huwes, asta ágpédu-édu, na mà din, ‘Tabangiya ébô manaluwa katô manubù na girrayat kanak.’

⁴ Asal igéllé tô huwes. Na, tô idugé-dugé dán, ikapanámdám tô huwes, ‘Agad diya ágbánnal ka Manama, asta diya ágkéduwan ka mga manubù,

⁵ asal tabangan ku tô bayi balu, su ágsamukánnna ikandin. Atin ka inalayun sikandin lumónód-lónód kanak, mappus tô pasinsiya ku.’ ”

⁶ Na, igpanayun igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Paminág yu tô igkagi katô huwes na dì ágbánnal ka Manama.

⁷ Na, tô Manama ágtabang katô mga manubù na igsalin din na ágpédu-édu kandin álló asta dukilám. Dì ágbaring-baring tô Manama na ágtabang.

⁸ Kagiyan ku sikiyu na dì madugé tô Manama tumabang kandan. Tô álló ka lumónódda na Ig-pamanubù nit banuwa, tagsábbadé dád tô mga manubù na ágpamaké kanak.”

[†] **17:37** 17:37 Tô kóbadan, atin ka kitanán yu ni mga pató, kasóddóran yu na masiggad lumónód.

Panunggiringan tingód ka duwa manubù na igdasal

⁹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta mga manubù na kéman dan ka nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan ka Manama, asta ágbuyas katô duma mga manubù.

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán duwa manubù na igsadun tun ta templo ébô dumasal. Pariseo tō sábbad, asta taralimud ka buwis tō sábbad.

¹¹ Igtindág tō Pariseo, asta igdasal tingód ka kandin kamanubuan, na mà din, ‘Manama, ágpasalamatta áknikó su ándà a ikéring katô duma mga manubù na ágpanalapì, áglapas ka sugù, asta áglibug. Ágpasalamatta su ánnà a madat manubù iring kani taralimud ka buwis.

¹² Kada linggo, makaduwa a ágpuwasa. Ágbággén ku áknikó tō ikasapulù katô salapì na ágkatanggap ku.’

¹³ Asal tō igdasal tō taralimud ka buwis, igpadiyù sikandin su ágkayyaan. Ándà langngag tun ta langit, asal igtapuk din tō kagpa din tingód ka karákkád din, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Manama, kéduwiya na masalà-salà!’

¹⁴ Na, kagiyan ku sikiyu na tō iguli ni taralimud ka buwis, nángngà sikandin tun ta saruhan ka Manama, asal ánnà nángngà tō Pariseo. Atin ka ágpallayat tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ágpabbabà tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

*Si Jesus asta marénták gabatà**Luc 18:15-17; Mat 19:13-15; Mar 10:13-16*

¹⁵ Na, duwán mga manubù na igpid ka marénták mga gabatà dan tun ki Jesus ébô dappánnan din. Tô igkita tô mga disipulu din kandan, igsapadan dan.

¹⁶ Asal igtawar i Jesus tô langun dan ébô madani dan tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pabayà yu yan mga gabatà ébô makapadani dan dini kanak. Yakó ágsapad kandan, su tô mga manubù na ágsarig ka Manama iring katô kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, tô gó é panguluwan ka Manama.

¹⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka dì sumarig tô manubù tun ta Manama iring katô kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, dì sikandin sakupán ka Manama tun ta pagpangulu din.”

*Kahirapan tô mga ágkaduwánnan**Luc 18:18-30; Mat 19:16-30; Mar 10:17-31*

¹⁸ Na, duwán sábbad pangulu katô mga Judío na iginsà ki Jesus, na mà din, “Sir, madigár ka taratinurù. Ándin tô kailangan lumun ku ébô makatanggappa ka kantayan na ándà ágtamanán?”

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su igkagi ka na madigárra. Sábbad dád tô tuu madigár, tô dád Manama.

²⁰ Isóddoran nu tô mga sugù ka Manama. Yakó áglibug. Yakó ágmaté. Yakó ágtakó. Yakó ágtestigos ka bulaló tingód katô unawa yu. Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà.”*

---

* **18:20** 18:20 Ahaán tô Exodus 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

²¹ Igtaba tô manubù, na mà din, “Igbánnalla katô langun tikud pô tô délákka pa.”

²² Tô igdinág si Jesus katô kagi din, igkagi si Jesus, na mà din, “Sábbad dád tô kailangan lumun nu. Barigyà nu tô langun kaduwánnan nu, asta tukid nu bággéyi tô salapi nu tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan. Atin ka tô gó é lumun nu, duwán pulusán nu tun ta langit. Na, lónód ka, asta tákkás ka kanak.”

²³ Asal tô igdinág katô manubù tô igkagi i Jesus, iranu sikandin, su tuu ágkaduwánnan.

²⁴ Igsállág si Jesus kandin, asta igkagi, na mà din, “Mahirap tô kapasakup ka ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu katô Manama!

²⁵ Agad mahirap tô dakál mannanap na ánggadanan kamelyo na mukit tun ta bóbbó ka simat, asal tuu pa mahirap tô kapasakup katô ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu ka Manama.”

²⁶ Igkagi tô mga manubù na ikadinág kandin, na mà dan, “Purisu ándà palang manubù na makaluwà tikud tun ta supak ka Manama.”

²⁷ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Tô dì malumu ka manubù, tô gó é malumu ka Manama.”

²⁸ Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Sikami, agad tô mga balé dé igtananan dé ébô mákkás ké áknikó.”

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na igtanan katô balé din, sawa din, mga kataladi din, ámmà din, innà din, asta mga gabatà din ébô pasakupán tun ta pagpangulu ka Manama,

³⁰ tô gó é makatanggap áknganni ka tuu pa dakál ka tandingán katô igtananan din, asta bággayan

sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán tun ta tapuri álló.”

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Luc 18:31-34; Mat 20:17-19; Mar 10:32-34

³¹ Na, igpaglimud i Jesus tô sapulù duwa (12) disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Na, madun kid tun ta Jerusalem, asta matuman tô langun kagi na igsulat katô mga propeta tingód kanak na Igpamanubù.

³² Bággéenna tun ta bállad ka mga manubù na ánnà Judio. Ngisiyanna ikandan, irrayatanna, asta ilábbanna.

³³ Lagpássáんな, asta matayanna. Asal mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

³⁴ Asal ándà dan ikagpát katô igkagi din. Ándà pasóddóri tô kóbadan kandan, asta ándà palang inagpáttan dan.

Inólian tô bólóg

Luc 18:35-43; Mat 20:29-34; Mar 10:46-52

³⁵ Tô igpadani si Jesus tun ta lunsud ka Jerico, duwán bólög na igunsad tun ta ligad ka dalan, asta ágpamuyù.

³⁶ Tô igdinág sikandin katô marapung manubù na iglabé, iginsà sikandin ka ándin tô gunayan.

³⁷ Igkagi dan kandin, na mà dan, “Áglabé si Jesus na taga Nazaret.”

³⁸ Purisu igullaó sikandin, na mà din, “Jesus, rubbad i David, kéduwiya!”

³⁹ Igsapadan sikandin katô mga manubù na ikóna ki Jesus, asta igkagiyán dan na kailangan

dì sikandin mótep. Asal ágrayan baling sikandin gullaó, na mà din, “Rubbad i David, kéduwiya!”

⁴⁰ Purisu igsódô si Jesus, asta igpakangé din tō bólög. Tô igpadani tō bólög, iginsà si Jesus, na mà din,

⁴¹ “Ándin tō kakalyag nu na lumun ku para áknikó?”

Igtaba tō bólög, na mà din, “Áglangngagán, malyagga makakita.”

⁴² Igkagi si Jesus, na mà din, “Makakita kad. Inólían kad su igsarig ka kanak.”

⁴³ Tigkô dád ikakita dán sikandin, asta igtalundug sikandin ki Jesus. Igpabantug din tō Manama. Tô igkita tō langun manubù kandin, igdurung dan tō Manama.

19

Si Jesus asta si Saqueo

¹ Na, igdunggù si Jesus tun ta lunsud ka Jerico, asta iglabé sikandin.

² Duwán sábbad taga Jerico na ánggadanan ki Saqueo. Sikandin tō pangulu katô mga taralimud ka buwis, asta ágkaduwánnan sikandin.

³ Kakalyag din na kumita ki Jesus, asal ándà sikandin ikakita, su mabbabà manubù sikandin, asta marapung tō ilimud mga manubù.

⁴ Purisu igpalaguy sikandin tun tóna katô ukitan i Jesus, asta igpénék sikandin tun ta dakál kayu na ánggadanan sikomoro ébô makakita ki Jesus ka mukit.

⁵ Tô igdunggù si Jesus tun ta kayu na igpénékan i Saqueo, iglangngag si Jesus, asta igkagi sikandin,

na mà din, “Saqueo, sékót kad pónóg, su kailangan móddô a tun ta balé nu ni álló ni.”

⁶ Sékót iga pónág si Saqueo, iga pid din si Jesus tun ta balé din, asta iga sumar kandin na duwán dayó din.

⁷ Asal iga buráng-buráng tō langun manubù na igkita kandan, na mà dan, “Igóddô sikandin tun ta balé katô masalà-salà.”

⁸ Igtindág si Saqueo, asta igkagi sikandin tun ta Áglangngagán, na mà din, “Sir, bággén ku tō katángngà ka kaduwánnan ku tun ta mga ágkayù-ayuan. Atin ka duwán mga manubù na iglimbungan ku ka salapì, makappat ku luppián tō bullas ku kandan.”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ni álló ni, itábbus tō tigbalé tikud tun ta salà, su iga pamaké dán sikandin iring katô kapamaké katô kamónaan din sayyan na si Abraham.

¹⁰ Igsadunna na Igpamanubù ébô mamasakka asta tumábbussa katô mga manubù na itadin tingód ka mga salà dan.”

Panunggiringan tingód katô mga állang

Luc 19:11-27; Mat 25:14-30

¹¹ Róggun na iga minág tō langun manubù ki Jesus, igulit din ni panunggiringan, su madani dán sikandin tun ta Jerusalem, asta kéman dan ka masig dán tumigkané tō Manama na mangulu kandan.

¹² Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Duwán sábbad manubù na mallayat é kamanubuan, asta iga sadun sikandin tun ta madiyù banuwa ébô imun sikandin harì katô kandin banuwa, asta pángnga katô, mulì.

¹³ Tô ándà pa sikandin panó, igpatawar din tō sapulù (10) állang din. Sábbad abuk bulawan tō igsarig din tun ta tagsábbad-sábbad kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Ni salapì ni tō negosyon yu sippang ka mulì a.’

¹⁴ Na, tō mga manubù na góddô tun ta banuwa ágkaringasa kandin. Purisu duwán mga manubù na igpatalundug kandin ébô kumagi tun ta gob-yerno na dì mému kandan ka mangulu sikandin kandan.

¹⁵ Asal inému sikandin harì, asta igulì sikandin. Igpatawar din tō sapulù (10) állang din na igsari-gan din ka bulawan ébô kasóddoran din ka duwán iganansya dan ukit katô negosyo dan.

¹⁶ Igpadani tō una állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, tō sábbad abuk bulawan nu inému dán sapulù (10) abuk.’

¹⁷ Igkagi tō harì, na mà din, ‘Madigár ka asta madigár tō iglumu nu! Agad délák tō igsarig ku áknikó, ágkasarigan ka. Purisu imun ku sikuna na ágpangulun ka sapulù (10) lunsud.’

¹⁸ Igpadani tō ikaduwa állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, tō sábbad abuk bulawan nu inému dán lima abuk.’

¹⁹ Igkagi tō harì, na mà din, ‘Imun ku sikuna na ágpangulun ka lima lunsud.’

²⁰ Na, igpadani tō ássa állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, ulián ku áknikó tō sábbad abuk bulawan na igtángngás ku ka panyù asta igállás ku.

²¹ Imáddanganna áknikó, su magani ka manubù. Ágkangén nu tō ándà nu kapagudi, asta ágkáttun nu tō igpamula ka duma mga manubù.’

22 Igkagi tō harì, na mà din, ‘Tukukán ka. Gamitán ku tō áknikó kagi ébô supakan ku sikuna! Isóddóran nu na maganiya, su ágkangén ku tō ándà ku kapagudi, asta ágkáttun ku tō igpamula ka duma mga manubù.

23 Purisu madigár pád ka igtágù nu tō bulawan ku tun ta bangko ébô matanggap ku pád na duwán tubù nit kadunggù ku.’

24 Na, igkagi tō harì tun ta ássa mga manubù, na mà din, ‘Kangé yu tō sábbad abuk bulawan na ighbágge ku kandin, asta bággé yu tun ta állang na duwán sapulù (10) abuk bulawan.’

25 Asal igkagi tō duma mga manubù, na mà dan, ‘Sir, dì mému, su duwán dán kandin sapulù (10) abuk bulawan!’

26 Igtaba tō harì, na mà din, ‘Kagiyan ku sikiyu na tō manubù na duwán kandin, bággayan sikandin katô tuu pa dakál. Asal tō manubù na ándà kandin, kangayan sikandin katô langun tun kandin.

27 Asal tō mga usig ku na kakalyag dan na diya mangulu kandan, kangé yu sikandan, asta matayi yu nit saruhan ku.’ ”

Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem

Luc 19:28-40; Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Juan 12:12-19

28 Pángnga igkagi si Jesus katô panunggiringan, igpanayun sikandin tun ta Jerusalem, asta iguna sikandin katô duma mga manubù tun ta dalan.

29 Tō madani dán si Jesus tun ta lunsud ka Bet-pahe asta Betania na tun ta Pabungan ka Olibo, igpóna din tō duwa disipulu din, na mà din,

30 “Una kó tun ta lunsud na sadunan̄ ta. Ka dumunggù kó, kitanán̄ yu tō nati ka asno* na ándà pa kinnami sakayi ka manubù. Igikát tō nati, asal akas yu, asta pid yu dini kanak.

31 Atin ka duwán manubù na minsà ákniyu ka manan ka igakas yu, kagiyi yu na kailangan sakayan katô Áglangngagán.”

32 Na, igpanó sikandan, asta igkita dan tō nati na magunawa katô taganà igkagi i Jesus kandan.

33 Tō igakas dan katô nati, iginsà tō mga tigatun, na mà dan, “Manan ka igakas yu tō nati?”

34 Igtaba sikandan, na mà dan, “Kailangan sakayan katô Áglangngagán.”

35 Na, igpid dan tun ki Jesus, igampas dan tō mga umpak dan tun ta bókkóg katô nati, asta igpasaké dan si Jesus.

36 Tō igsaké sikandin, igsánnar katô duma mga manubù tō mga umpak dan tun ta dalan na ukitan din.[†]

37 Tō igtupang si Jesus tikud tun ta Pabungan ka Olibo na madani ka lunsud ka Jerusalem, tō langun disipulu na igtákkás kandin, idayawan dan, asta igtigkané dan ágdurung ka Manama na mabákkár tō kagi dan tingód katô marapung mga kasalábbuan na igkita dan.

38 Igullaó sikandan, na mà dan, “Durungán ta ni Hari ta na igpapid katô Áglangngagán! Mólà pa ka duwán kasunayan tun ta langit, asta pabantugán ta tō Manama tun ta langit!”‡

---

* **19:30** 19:30 Tō asno iring na kudà.   † **19:36** 19:36 Tō gó é ágkémun dan ka tanggapán dan tō manubù na imun hari.   ‡ **19:38** 19:38 Ahaán tō Salmo 118:25-26.

39 Duwán mga Pariseo na igtákkás ki Jesus, asta igkagi dan tun kandin, na mà dan, “Sir, sapadi nu tō mga disipulu nu.”

40 Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Kagiyan ku sikiyu na atin ka tumagnáp dan, mullaó gó tō mga batu.”

Igsággó si Jesus katô taga Jerusalem

41 Tō igpadani si Jesus tun ta Jerusalem asta tō igsállág sikandin katô lunsud, igsággó sikandin tingód ka kédu din katô mga taga Jerusalem,

42 asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka isóddóran yu tō makabággé ka kasunayan ni álló ni! asal ándà yu kakitayi.

43 Dumunggù tō álló na lumibut tō mga sundalo ka usig yu tun ta lunsud yu, asta banganan kó ikandan ébô dì kó makaluwà. §

44 Dadattan dan tō lunsud asta matayan tō mga manubù. Ándà palang sábbad batu na masamà tun ta bówwó katô ássa batu. Tō gó é malumu ákniyu su ándà kó kilala na ni gó tō álló na tábbusán kó ka Manama.”

Igsadun si Jesus tun ta templo

Luc 19:45-48; Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Juan 2:13-22

45 Na, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igabug din tō langun manubù na ágbarigyà tun ta plasa ka templo.

46 Igkagi si Jesus, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama,

“ ‘Tô balé ku, tō gó é ágdasalanan.’*

§ **19:43** 19:43 Ituman ni katô mga sundalo ka Roma tō ámmé 70.

* **19:46** 19:46 Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

Asal igimu yud ni na gállássanan ka mga tulisan.”

⁴⁷ Kada álló, igtinurù si Jesus tun ta templo. Asal tō mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga taratinurù ka sugù, asta tō mga ágtugállán ka Judio, igplano dan na matayan dan sikandin.

⁴⁸ Asal ándà dan ikému, su tō langun manubù ágpaminág katô kagi din.

20

Insà tingód katô igpapid ki Jesus

Luc 20:1-8; Mat 21:23-27; Mar 11:27-33

¹ Duwán sábbad álló, igtinurù si Jesus katô mga manubù na ilimud tun ta templo, asta igulit-ulit sikandin katô Madigár Gulitán. Róggun na ágtinurù sikandin, igpadani tō mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga taratinurù ka sugù, asta tō mga ágtugállán ka Judio.

² Iginsà sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ulii ké ka sadan é igtikudan katô langun na áglumun nu. Sadan tō igpapid áknikó?”

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán pagsik insà ku ákniyu. Na, ulit yu kanak.

⁴ Sadan tō igpapid ki Juan na munyag? Tō Manama, ó tō manubù?”

⁵ Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tō madigár taba dan kandin, na mà dan, “Atin ka tumaba ki na Manama tō igpapid ki Juan, insaán ki ikandin na manan ka ándà ki bánnal ki Juan.

⁶ Asal atin ka tumaba ki na manubù tō igpapid ki Juan, timbagán ki ka batu katô langun manubù ébô maté ki, su taganà igpanámdám ni mga manubù na bánnal propeta si Juan.”

7 Purisu igtaba sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ándà dé kasóddóri ka sadan tō igpapid ki Juan.”

8 Igkagi si Jesus, na mà din, “Su ándà kó taba katô insà ku, diya pagsik mulit ákniyu ka sadan tō igpapid kanak na lumumuwa katô áglumun ku.”

*Panunggiringan tingód katô kinamát
Luc 20:9-18; Mat 21:33-46; Mar 12:1-12*

9 Na, igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igpamulaan din ka paras. Igpadóppónan din tō kinamát katô ássa mga taralumu ka tanà, asta igsadun sikandin tun ta madiyù banuwa, asta idugé pa igóddô.

10 Tō igdunggù tō timpo na matássan dán tō buuy katô paras, duwán sábbad állang na igpapid katô tigatun tun ta mga taradóppón ébô mangé katô buuy na kandin bahin. Asal iglagpás dan, asta igpólì dan na ándà palang piniddan din.

11 Duwán ássa állang na igpapid katô tigatun, asal iglagpás dan pagsik sikandin, igpayayyà dan, asta igpólì dan na ándà palang piniddan din.

12 Duwán pagsik ikatállu állang na igpapid katô tigatun, asal igamuan dan, asta ígpéwá dan.

13 Purisu igpanámdám tō tigatun, ‘Ándin tō madigár lumun ku? Papiddán ku tō kanak batà na ágginaawaan ku, su bánnalán dan sikandin.’

14 Asal tō igkita tō mga taradóppón kandin, igpatóngkóé sikandan, na mà dan, ‘Ni gó tō makatigatun kani tanà ka maté tō ámmà din. Na, matayan ta sikandin ébô sikita tō makatigatun kani tanà.’

15 Purisu igguyud dan sikandin tun ta luwà katô kinamát, asta igmatayan dan.

“Na, kagin ku ákniyu ka ándin tō lumun kandan katô tigatun.

16 Madun sikandin, matayan din tō mga taradóppón, asta padóppónan din tō kinamát din katô ássa mga manubù.”

Na, tō igpaminág tō mga manubù kani, igkagi sikandan, na mà dan, “Mólà pa ka dì matuman yan!”

17 Asal igsállág si Jesus kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Matuman yan, su mà katô kagi ka Manama,

“Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé,

su kéman dan ka ándà ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddóri na tō gó tō batu
na tuu ágkailanganán katô balé.”*

18 Atin ka madabù tō manubù nit batu ni, katáppútáppuan sikandin. Asal ka kadabuan tō manubù katô batu, maróddóg sikandin.”

Insà tingód katô bayad ka buwis

Luc 20:19-26; Mat 22:15-22; Mar 12:13-17

19 Na, tō mga taratinurù ka sugù asta tō malayat ka mga pangulu ka templo, isóddóran dan na sikandan tō isugatan katô panunggiringan na igulit i Jesus. Purisu kakalyag dan gó na ámmáttán dan pád si Jesus tō oras tō. Asal ándà dan ikému, su imáddangan dan katô mga manubù na ágpaminág ki Jesus.

20 Purisu igparimuya dan ki Jesus. Duwán mga manubù na igpapid dan na mà kagi mákkás

---

* **20:17** 20:17 Salmo 118:22.

kandin, asta igsállág dan kandin ébô duwán madi-manda dan tingód katô ágpangkagin din asta pa-piddán dan tun ta gobernador.

21 Igkagi sikandan ki Jesus, na mà dan, “Sir, isóddóran dé na ágkasarigan ka, asta nángngà tō ágtinuruán nu. Ándà manubù na ágmusingán nu agad ándin tō bónnóng dan, asal ágtinurù ka katô kabánnalan tingód katô kakalyag ka Manama.

22 Na, atin ka mayad ké ka buwis tun ta emperador ka Roma, lumapas ké ka mga sugù ka Manama? Kailangan mayad ké, ó dì?”

23 Asal isóddóran i Jesus na limbungan dan pád sikandin. Purisu igkagi sikandin, na mà din,

24 “Pakita yu kanak tō salapì na bayad yu katô buwis. Sadan bónnóng asta ngadan tō igtagù nit salapì?”

25 Igtaba sikandan, na mà dan, “Tô emperador ka Roma.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu bággé yu tun ta emperador tō nángngà bággén yu tun ta emperador, asta bággé yu tun ta Manama tō nángngà bággén yu tun ta Manama.”

26 Agad kakalyag dan na duwán dimanda dan tingód katô ágpangkagin din tun ta saruwán katô ilimud mga manubù, ándà dan ikému. Isalábbuan dan tingód katô taba din, asta igtagnáp dan.

Insà tingód katô kantayan

Luc 20:27-40; Mat 22:23-33; Mar 12:18-27

27 Duwán mga Saduseo na igpadani tun ki Jesus. Tô gó tō mga manubù na ágtinurù na dì manté puman tō mga manubù na inaté dán.

28 Iginsà sikandan ki Jesus, na mà dan, “Sir, igsugù si Moises áknita tingód katô lumun katô mga mataladi gamama. Atin ka maté tō mama na ándà pa batà katô sawa din, tō kataladi din kailangan kumalyag katô sawa katô inaté na ipag din na ibalu, ébô ukit kandin duwán mému batà katô kataladi din na inaté.[†]

29 Na, duwán pittu mataladi gamama sayyan. Igkalyag tō kaké dan, asal inaté sikandin na ándà pa batà din.

30 Purisu tō ikaduwa kataladi

31 asta tō ikatállu kataladi igkalyag katô bayi. Tō tagsábbad-sábbad katô pittu mataladi igkalyag katô bayi, asal inaté dan langun na ándà palang batà dan.

32 Tun ta katapuriyan, inaté pagsik tō bayi.

33 Na, ulit nu áknami. Atin ka manté puman tō mga manubù, sadan tun ta pittu kataladi tō bánnal duma katô bayi? Su igkalyag tō pittu dan kandin.”

34 Igtaba si Jesus, na mà din, “Nit banuwa ni áknganni, ágpakalyagé tō mga gamama asta gabayi.

35 Asal tō mga manubù na nángngà tun ta saruhan ka Manama asta antén din puman, dì dan dán pakalyagé tun ta langit.

36 Dì dan puman maté, su iring dan dán katô mga panaligan ka Manama. Sikandan tō mga gabatà ka Manama, su inanté dan puman.

37 Asal antén puman tō inaté manubù, su agad si Moises tō igañórr kanan. Tō igsulat sikandin tingód ka kapakita katô Manama kandin tun ta mabbabà kayu na igrágrág, igtawar din tō

[†] **20:28** 20:28 Ahaán tō Deuteronomio 25:5.

Áglangngagán na ‘Manama na ágpangadapán i Abraham, i Isaac, asta i Jacob.’[‡]

38 Purisu dì ágpangadap ka Manama tō mga manubù na ándà kantayan, asal tō mga manubù na duwán kantayan, tō gó tō ágpangadap ka Manama. Purisu isóoddóran ta na tun ta saruwan ka Manama, manté tō langun manubù.”

39 Na, duwán mga taratinurù ka sugù na igkagi, na mà dan, “Sir, madigár gó tō igtaba nu kandan.”

40 Na, ándà manubù na igkinnam iginsà kandin.

Insà tingód katô Mesiyas

Luc 20:41-44; Mat 22:41-46; Mar 12:35-37

41 Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Manan ka ágtinurù dan na rubbad i David tō Mesiyas?

42 Su si David tō igsulat tun ta libro katô Salmo, “Igkagi tō Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsad ka kannun ta kawanan ku

43 sippang ka manaluwa katô mga usig nu, asta pabánnalán ku sikandan áknikó.”[§]

44 Na, su si David tō igkagi na Áglangngagán din tō Mesiyas, pamánnun na tō Mesiyas tō rubbad i David?”

Igkagi si Jesus tingód katô mga taratinurù ka sugù

Luc 20:45-47; Mat 23:1-36; Mar 12:38-40

45 Róggun na igpaminág tō marapung manubù ki Jesus, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din,

46 “Banté kó katô mga taratinurù ka sugù. Atin ka ágpanó-panó dan, gumpak dan ka kapa, malyag

---

[‡] **20:37** 20:37 Ahaán tō Exodo 3:6.   § **20:43** 20:42-43 Salmo 110:1.

dan respetowan katô duma mga manubù tun ta plasa, asta munsad dan tun ta madigár gunsadanán tun ta mga simbaan ka Judío. Malyag dan na munsad tun ta igpantaganà katô mga manubù na mallayat é kamanubuan tun ta dakál kalimudan.

⁴⁷ Sikandan tô gagó ka kaduwánnan katô mga gabayi balu, asta ágtambunan dan tô madat linumuwan dan ukit katô mallayat mga kadasal. Purisu tuu madat tô supak na padungguán ka Manama kandan.”

21

Tô igbággé katô bayi balu

Luc 21:1-4; Mar 12:41-44

¹ Tun ta templo, igkita i Jesus tô mga ágkaduwánnan na ágdabù ka salapì dan tun ta átaguanan ka salapì.

² Igkita din tô sábbad ágkayù-ayuan bayi balu, asta igdabù sikandin ka duwa dáp kadakù.

³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa dakál tô igbággé katô bayi balu ka tandingán katô igbággé katô langun dan.

⁴ Su tô dáp sobra tô igbággé katô langun dan, asal tô bayi balu, agad ágkayù-ayuan sikandin, igbággé din tô langun ka salapì din, asta ándà palang isamà tun kandin.”

Tigkanayan ka kahirapan

Luc 21:5-19; Mat 24:1-14; Mar 13:1-13

⁵ Na, duwán mga manubù na igpatóngkóé tingód katô templo, su madigár ágsállággán tô mga batu na iglabat asta igpiyà-piyaan ukit ka duma mga mahal na igpambahággé. Igkagi si Jesus, na mà din,

6 “Tingód kani mga balé na ágsállággán yu, dumunggù tō álló na dadattan tō langun, asta ándà palang sábbad batu na masamà tun ta bówwó katô ássa batu.”

7 Duwán iginsà, na mà dan, “Sir, kadángngan matuman tō igulit nu? Ándin tō pató na masig dán matuman tō langun kani?”

8 Igkagi si Jesus, na mà din, “Banté kó ébô dì kó mapid, su marapung tō mga manubù na mid ka ngadan ku. Mà kagi dan Mesiyas! Kumagi dan na masig dán dumunggù tō álló na gimanan yu! Asal yakó ágtákkás kandan.

9 Atin ka ágkadinággan yu na duwán mga gira asta mga samuk, yakó ágkamáddangan kanan. Kailangan matuman pa yan, asal ánnà pa yan tō oras katô ágtamanán.”

10 Na, igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Marapung tō mga banuwa na pagiraé, asta sumulung tō mga sakup ka sábbad harì katô mga sakup ka ássa harì.

11 Duwán mabákkár mga linug, asta marapung tō mga manubù na ágpangkamaté ka ballus asta ágpangkamaté ka bógók tun ta kaluwagan kani banuwa. Pakitanán ka Manama tō mga kasalábbuan na makamáddang tun ta langit.

12 Asal tō dì pa matuman ni, ámmáttán kó, ir-rayatan kó, ruudan kó katô mga ágtugállán ka simbaan ka Judio, asta prison kó. Piddán kó tun ta tubang ka mga harì asta mga gobernador tingód katô kapasakup yu kanak.

13 Tô gó tō álló na mulit-ulit kó tingód kanak.

14 Pahu yu ni tun ta panámdám yu na dì kó katanaan ka ándin tō taba yu kandan,

15 su bággén ku ákniyu tō kakatigan ébô makataba kó kandan. Purisu ándà usig yu na makataba katô kagin yu.

16 Agad tō mga ámmà yu, tō mga innà yu, tō mga kataladi yu, tō mga gakád yu, asta tō mga rarak yu, sikandan tō mámmát ákniyu, asta duwán tun ákniyu na matayan dan.

17 Karingasaan kó katô langun manubù tingód katô kapasakup yu kanak.

18 Asal ándà palang makadadat katô kantayan yu na ándà ágtamanán.*

19 Sarig kó kanak, asta makaluwà kó gó.”

*Makamáddang na kitanán tun ta templo
Luc 21:20-24; Mat 24:15-21; Mar 13:14-19*

20 “Atin ka kitanán yu tō lunsud ka Jerusalem na iglibutan katô marapung mga sundalo, kasóddóran yu na masig dán kadattan tō lunsud.

21 Kailangan malaguy tō langun taga Judea, asta madun dan tun ta pabunganán, asta kailangan malaguy tō langun manubù tikud tun ta lunsud. Kailangan dì madun tun ta lunsud tō mga manubù na tun ta luwà katô lunsud.

22 Tō gó tō mga álló na supakan ka Manama tō mga madat, asta tumanán dín tō langun tandô din na igsulat.

23 Makédu-édu tō mga gabayi na mabáddás ó ágpasusu tō álló tō! su tuu madat tō kahirapan na dumunggù nit banuwa, asta supakan ka Manama tō mga manubù.

* **21:18** 21:18 Ni gó tō kóbadan katô ágkagin, na, “Dì mandà tun ákniyu, agad sábbad silag ka ulu yu.”

24 Duwán tigbasán asta matayan. Duwán ámmáttán asta piddán tun ta langun banuwa. Dadattan tō lunsud ka Jerusalem katô mga manubù na ánnà Judio sippang ka mapángnga tō pagpangulu dan.”

Lumónód si Jesus nit banuwa

Luc 21:25-28; Mat 24:29-31; Mar 13:24-27

25 “Duwán mga kasalábbuan na pakitanán ka Manama tun ta álló, bulan asta mga karani. Dini ta banuwa, katanaan asta kamáddangan tō langun manubù tingód katô arukán katô dagat asta magdakál mga balud.

26 Kagáttasan tō mga manubù tingód katô máddang dan katô kadattan na dumunggù nit banuwa, su makálláng tō langun tun ta langit.[†]

27 Kitanán katô mga manubù tō kadunggù ku tun ta sagulapun, su lumónódda na Igpamanubù na tákkássan katô katulusan ku asta katô tuu séllaán ku.[‡]

28 Na, ka tumigkané tō katumanan kani, tindág kó asta langngag kó, su masig kód tábbusán katô Manama.”

Panunggiringan tingód katô kayu igera

Luc 21:29-33; Mat 24:32-35; Mar 13:28-31

29 Na, igulit i Jesus ni panunggiringan, na mà din, “Sállág yu tō kayu igera asta tō mga ássa kayu.

30 Atin ka kitanán yu tō kayu na gugbus dán asta ágdaun, kasóddóran yu na masig dán dumunggù tō ágsánnang timpo.

[†] **21:26** 21:26 Tō langun tun ta langit, ó tō duwán katulusan tun ta langit. [‡] **21:27** 21:27 Ahaán tō Daniel 7:13.

31 Purisu atin ka kitanán yu tō katumanan katô igkagi ku ákniyu, kasóddóran yu na masig dán man-gulu tō Manama.

32 “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō dì pa maté tō mga manubù áknganni, matuman pa ni langun.

33 Mandà gó tō langit asta ni tanà, asal dì gó mandà tō mga kagi ku, asal matuman gó.”

Kailangan tumaganà tō langun manubù

34 “Asalbanté kó agó baringán kó ukit katô sobra ágkakan yu, ginámmán yu, asta tana yu tingód ka kóddô yu. Agad dì kó makataganà, matuman na dumunggù tō álló tō

35 iring na tagán, su dumunggù tun ta langun manubù na góddô tun ta kaluwagan kani banuwa.

36 Purisu banté kó inalayun. Dasal kó na bággayan kó ka Manama ka bákkár ébô makatiis kó katô langun ka kahirapan, asta ébô ándà kayyaan yu tun ta saruwan ku na Igpamanubù.”

37 Álló-álló igtinurù si Jesus tun ta templo, asal ka dukilám, ágsadun sikandin tun ta Pabungan ka Olibo, asta ágdággà sikandin dutun.

38 Igsállám tō marapung manubù na igpadani kandin tun ta templo ébô maminág dan kandin.

22

Plano na matayan si Jesus

*Luc 22:1-6; Mat 26:1-5,14-16; Mar 14:1-2,10-11;
Juan 11:45-53*

1 Na, masig dán tō Kalimudan Ka Pan Na Ándà Pagpatubù na ánggadanan Kalimudan Ka Kalabé.

2 Ágplano tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga taratinurù ka sugù tingód katô lumun

dan ébô matayan dan si Jesus na ándà samuk, su imáddangan dan katô mga manubù na inalayun igpaminág ki Jesus.

³ Na, igahu si Maibuyan tun ki Judas na ángngadanan Iscariote. Sikandin tô sábbad tun ta sapulù duwa (12) disipulu i Jesus.

⁴ Igsadun si Judas tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta tun ta mga opisyales katô mga tarabanté ka templo. Igpatóngkóé dan tingód katô kapammát din ki Jesus.

⁵ Idayawan dan, asta igtandô dan na duwán salapì na bággén dan tun kandin.

⁶ Ignunug si Judas, asta igangat sikandin ka madigár timpo ébô pammáttán din si Jesus na ándà manubù na makasóddór.

Kalimudan Ka Kalabé

Luc 22:7-13; Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Juan 13:21-30

⁷ Na, igdunggù tô álló ka kalimudan na ágkan tô mga Judio ka Pan Na Ándà Pagpatubù. Tô gó tô álló na guyón dan tô nati ka karnero na ágsáddaán dan dalám katô Kalimudan Ka Kalabé.

⁸ Purisu igpóna i Jesus si Pedro asta si Juan, na mà din, “Taganà kó katô kannán ta tingód ka Kalimudan Ka Kalabé.”

⁹ Iginsà sikandan, na mà dan, “Ánda táppad tô kakalyag nu na taganaan dé?”

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, ka madun kó tun ta lunsud ka Jerusalem, summarán yu tô sábbad mama na igtiang ka bangà na ipánnù ka wayig. Tákkás kó kandin tun ta balé na ahuwan din.

¹¹ Uliti yu tô tigatun katô balé, ‘Iginsà tô Taratinurù ka ánda táppad tô kannan din katô Kalimudan Ka Kalabé na duma áknami na mga disipulu din.’

¹² Pakitanán din ákniyu tô dakál kuwarto tun datas ka balé na igtaganà dán. Tô gó é taganaan yu katô kannán ta.”

¹³ Purisu igpanó dan, asta igkita dan tô kuwarto na iring katô igulit i Jesus kandan, asta igtaganà dan tô langun para katô Kalimudan Ka Kalabé.

*Tingód ka kamatayan katô Áglangngagán
Luc 22:14-23; Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Cor 11:23-25*

¹⁴ Tô igdunggù tô oras ka kakan, igkan si Jesus asta tô mga apostoles din.

¹⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Maggát tô kakalyag ku na kumanna duma ákniyu kani Kalimudan Ka Kalabé tô diya pa matayan.

¹⁶ Kagiyan ku sikiyu na diyad muman kuman katô Kalimudan Ka Kalabé sippang ka matuman tô kóbadan kani langun tun ta pagpangulu ka Manama.”

¹⁷ Na, igkangé i Jesus tô kopa, igpasalamat sikandin tun ta Manama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Inám kó langun kani.

¹⁸ Kagiyan ku sikiyu na tikud ni álló ni, diyad muman minám kani ginámmán ta sippang ka matuman mangulu tô Manama.”

¹⁹ Na, igkangé din tô pan, igpasalamat sikandin, igtáppik-táppik din, igbággé din tun kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó ni lawa ku na bággén para ákniyu. Lumu yu ni ébô kasampáttanna íkiyu.”

20 Pángnga igkan dan, igkangé din pagsik tō kopa na duwán ginámmán, asta igkagi, na mà din, “Ni ginámmán ni tō mantu kasabotan ukit katô dipanug ku na ulaán para ákniyu.”*

21 “Na, kannun ta lamisa duma kanak tō manubù na pammát kanak.

22 Matéya na Igpamanubù, su tō gó é kakalyag katô Ámmà ku. Asal makédu-édu tō manubù na pammát kanak!”

23 Na, igaénsaé sikandan ka sadan tun kandan tō pammát kandin.

Igpapulé dan ka sadan tō mallayat

24 Na, igaénsaé pagsik tō mga disipulu ka sadan tun kandan tō mallayat é kamanubuan.

25 Purisu igkagi si Jesus, na mà din, “Tun ta mga manubù na ánnà Judio, inalayun ágsugù tō mga harì katô mga sakup dan, asta kakalyag katô mga opisyales dan na tawarán sikandan na mga taratabang.

26 Asal dì mému ka makéring kó kandan. Su tō manubù tun ákniyu na imun mallayat é kamanubuan, tō gó é kailangan makéring katô kinadiyan, asta tō mangulu ákniyu makéring katô ágsuguánnán.

27 Sadan tō tuu pa mallayat é kamanubuan din? Tô gunsad asta ágkan tun ta lamisa, ó tō ágbuwat kandin? Isóddóran yu na mallayat tō kamanubuan katô gunsad. Asal tō ágkémun ku dini ákniyu iring na ágsuguánnán.

* **22:20** 22:20 Tō mantu kasabotan tō tinóngkóan asta tandô katô Manama tun ta mga manubù.

28 “Agad mahirap tō ágkókitan ku, sikiyu tō in-alayun ágtákkás kanak.

29 Ig papidda katô Ámmà ku ébô manguluwa, asta magunawa pagsik tō kapapid ku ákniyu,

30 su sikiyu tō dumuma kanak ka kumanna tun ta pagpangulu ku, asta sikiyu tō munsad tun ta gunsadanan katô harì ébô mangulu kó katô sapulù duwa (12) grupo ka mga rubbad i Israel.”

*Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin
Luc 22:31-34; Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Juan
13:36-38*

31 Na, igkagi si Jesus ki Pedro, na mà din, “Simon, paminág ka kanak. Ig papayà ka Manama si Maibuyan ébô kuminnam ákniyu ébô ássan tō ágkasarigan asta tō dì ágkasarigan, iring na taralumu na gáttap katô trigo ébô ássan tō tahup.

32 Asal igdasalla tingód áknikó ébô dì mandà tō kasarig nu kanak. Atin ka mákkás ka puman kanak, kailangan tumabang ka katô mga kataladi nu na ágpampamaké.”

33 Igkagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ikataganà a mákkás áknikó agad prisonna asta matayanna duma áknikó.”

34 Igkagi si Jesus, na mà din, “Pedro, paminág nu ni kagin ku. Kani ka dukilám ka dì pa mukkarà tō manuk, makatállu ka mulun na ándà ka kilala kanak.”

Kahirapan na masig dumunggù

35 Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Dángngan, tō igpapanó ku sikiyu na mulit-ulit na ándà salapi, kabir, ó sandalyas na piddán yu, ikulangan kó?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Ándà gó.”

36 Igkagi si Jesus, na mà din, “Asal áknganni, atin ka duwán salapì yu asta kabir yu, pid yu yan. Atin ka ándà kampílan yu, barigyà yu tō umpak yu ébô makabálli kó ka kampilan.

37 Su kagiyan ku sikiyu na matuman tō kagi ka Manama na igsulat tingód kanak,

“Supakan sikandin iring na mga tulisan.”[†]
Kailangan matuman tō langun na igsulat tingód kanak.”

38 Igkagi tō mga disipulu din, na mà dan, “Áglangngagán, duwán dán duwa kampilan ta.”

Igsapadan dan i Jesus, na mà din, “Nángngà dán.”

Igdasal si Jesus tun ta Pabungan ka Olibo

Luc 22:39-46; Mat 26:36-46; Mar 14:32-42

39 Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta Pabungan ka Olibo, su tō gó é ágkémun din. Igtákkás tō mga disipulu din kandin.

40 Tō igdunggù sikandin tun ta lugar, igkagi sikandin tun kandan, na mà din, “Dasal kó ébô dì kó matalu ka pagtintal.”

41 Na, igpanayun si Jesus tun tóna na dì madiyù, iglingkóód sikandin, asta igdasal, na mà din,

42 “Ámmà, atin ka mému áknikó, yaka ágpókit kanak tun ta kahirapan na masig dán dumunggù. Asal tuman nu tō áknikó kakalyag, ánnà tō kanak kakalyag.”

43 Na, duwán panaligan ka Manama na iga pakita kandin tikud tun ta langit ébô pabákkár kandin.

---

† 22:37 22:37 Isaias 53:12.

⁴⁴ Su tuu ihirapan sikandin, maggát pa igdasal sikandin, asta igtallù tō ating din iring na dipanug tun ta tanà.

⁴⁵ Pángnga igdasal si Jesus, iglónód sikandin tun ta mga disipulu din, asal igaipantudug dan, su igmalómét dan tingód katô ranu dan.

⁴⁶ Igánnó din sikandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka igtudug kó? Ánnó kó, asta dasal kó ébô dì kó matalu ka pagtintal.”

*Igámmát si Jesus
Luc 22:47-53; Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Juan 18:3-11*

⁴⁷ Róggun na igkagi si Jesus, igdunggù tō marapung manubù na igaipid i Judas na sábbad katô sapulù duwa (12) disipulu. Igpadani si Judas ki Jesus ébô madák kandin.

⁴⁸ Asal igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Judas, pammáttánna na Igpananubù ukit ka kadák nu?”

⁴⁹ Tō igkita tō mga disipulu na ámmáttán sikandin, iginsà sikandan, na mà dan, “Áglangngagán, tigbasán dé sikandan?”

⁵⁰ Duwán sábbad kadumaan i Jesus na igtigbas din tō állang katô tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tō talinga din dadan ta kawanan.

⁵¹ Asal igsapadan i Jesus sikandin, na mà din, “Nángngà dán!”

Igdappánnan i Jesus tō talinga katô állang, asta inólían sikandin.

⁵² Na, tō mga manubù na igsadun ébô mámmát ki Jesus, tō gó é mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga kapitan ka mga tarabanté ka templo, asta tō mga ágtugállán ka Judío. Igkagi si Jesus tun

kandan, na mà din, “Manan ka mámmát kó kanak ukit ka mga kampilan asta mga paglagpás? Ánnà a tulisan.

⁵³ Alló-álló ágtinurù a tun ta plasa ka templo, asal ándà a ikiyu ámmátti. Asal nigó tó oras na igsalin ka Manama na lumumu si Maibuyan ka madat.”

Igbulun i Pedro si Jesus

Luc 22:54-62; Mat 26:57-58,69-75; Mar 14:53-54,66-72; Juan 18:12-18,25-27

⁵⁴ Na, igámmát dan si Jesus, asta igpid dan tun ta balé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo. Igtalundug si Pedro, asal igpadiyù dák sikandin.

⁵⁵ Duwán mga manubù na igtabun ka apuy tun ta luwà, asta igunsad dan ébô minadang. Igduma si Pedro kandan.

⁵⁶ Tô iséllaan ka apuy tó bónnóng i Pedro, duwán sábbad állang bayi na ikakita kandin. Igsállág tó bayi kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni manubù ni ágtákkás-tákkás katô igámmát.”

⁵⁷ Asal igbulun si Pedro katô bayi, na mà din, “Ándà ku kilalayi sikandin.”

⁵⁸ Na, ándà kadugé, duwán ássa manubù na igkita ki Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sikuna pagsik tó sábbad kadumaan din.”

Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Sir, ánnà a kadumaan din.”

⁵⁹ Tô iglabé tó mga sábbad oras, duwán pagsik ássa manubù na marag ágkagi, na mà din, “Bánnal ni manubù ni tó ágtákkás-tákkás pagsik katô igámmát, su taga Galilea sikandin.”

⁶⁰ Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Sir, ándà sóddór ku tingód katô ágkagin nu.”

Na, róggun igkagi si Pedro, tigkô igukkarà tô manuk.

⁶¹ Igsérê si Jesus, asta igsállág ki Pedro. Purisu isampáttan i Pedro tô taganà igkagi katô Áglangngagán, na, “Kani ka dukilám ka dì pa mukkarà tô manuk, makatállu ka mulun kanak.”

⁶² Na, igluwà si Pedro, asta tuu igsággó sikandin.

Igbuyas-buyas asta iglagpás si Jesus

Luc 22:63-65; Mat 26:67-68; Mar 14:65

⁶³ Na, tô mga manubù na ighbanté ki Jesus, igbuyas-buyas dan asta iglagpás dan ki Jesus.

⁶⁴ Igdalangan dan tô mga mata din, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Atuk nu ka sadan tô iglagpás áknikó!”

⁶⁵ Igirrayatan dan sikandin, asta madat tô igkagi dan kandin.

Igpid si Jesus tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo

Luc 22:66-71; Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Juan 18:19-24

⁶⁶ Na, pagkasállám dán, igpalimudé tô langun ágtugállán ka Judío, tô mallayat ka mga pangulu ka templo, asta tô mga taratinurù ka sugù. Igpakangé dan si Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan,

⁶⁷ “Atin ka sikuna tô Mesiyas, uliti ké.”

Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ultan ku sikiyu, dì kó mánnal.

⁶⁸ Atin ka minsà a ákniyu, dì kó tumaba.

⁶⁹ Asal dì madugé, munsadda na Igpamanubù dadan tun ta kawanan katô Matulus Manama.”[‡]

[‡] **22:69** 22:69 Ahaán tô Salmo 110:1.

⁷⁰ Iginsà tō langun dan, na mà dan, “Purisu Batà ka katô Manama?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Bánnal tō igkagi yu.”

⁷¹ Purisu igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Ándà dán kailangan na ultan ki pa ka duma manubù tingód kandin, su kandin kagi tō igdinág ta.”§

23

Igpid si Jesus tun ki Pilato

Luc 23:1-5; Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Juan 18:28-38

¹ Na, igtindág tō langun ágtugállán ka Judio, asta igpid dan si Jesus tun ta gobernador na si Pilato.

² Igdimanda dan si Jesus tun ki Pilato, na mà dan, “Igkita dé ni manubù ni na ágsutsut tun ta mga manubù kani banuwa ta, su ágsapadan din tō kabayad dé ka buwis tun ta emperador ka Roma. Mà kagi sikandin Mesiyas asta harì.”

³ Iginsà si Pilato ki Jesus, na mà din, “Sikuna tō Hari ka mga Judio?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Óó. Bánnal tō igkagi nu.”

⁴ Igkagi si Pilato tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta tun ta duma mga manubù na il-imud, na mà din, “Ándà palang madat na igkita ku kani manubù ni.”

⁵ Asal maggát igkagi sikandan ki Pilato, na mà dan, “Ukit katô ágtinuruán din, ágsamukán din tō

---

§ **22:71** 22:71 Kéman katô mga Judio ka igbulaló si Jesus su igkagi sikandin na Batà ka Manama. Purisu igplano dan na matayan si Jesus.

langun manubù tun ta kaluwagan ka Judea, tikud tun ta Galilea asta sippang kannun.”

Igpid si Jesus tun ki Herodes

⁶ Tô igdinág si Pilato katô igkagi dan, iginsà sikandin ka sakup ka probinsya ka Galilea si Jesus.

⁷ Tô ikasóddór si Pilato na igtikud si Jesus tun ta probinsya na isakupan i Herodes, igpapid din si Jesus tun ki Herodes, su si Herodes igóoddô tun ta Jerusalem tô álló tô.

⁸ Tô ikakita si Herodes ki Jesus, tuu idayawan sikandin, su ikadinág dán sikandin tingód ki Jesus, asta idugé dán duwán kakalyag din na kumita ki Jesus asta katô kasalábbuan na áglumun din.

⁹ Purisu marapung tô mga insà i Herodes kandin, asal ándà taba si Jesus.

¹⁰ Tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga taratinurù ka sugù igpadani tun ki Herodes, asta maggát dan igdimanda tingód ki Jesus.

¹¹ Si Herodes asta tô langun sundalo din igngisi asta igóróm-óróm ki Jesus. Na, igpómpakan i Herodes si Jesus ka madigár kapa, asta igpalónód din tun ki Pilato.

¹² Purisu igpararaké si Herodes asta si Pilato tô álló tô, su taganà dan ágpasókowé.

Igruudan si Jesus na matayan

Luc 23:13-25; Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Juan 18:39-19:16

¹³ Na, igpalimud i Pilato tô langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo, tô mga pangulu ka Judio, asta tô duma mga manubù.

¹⁴ Igkagi si Pilato, na mà din, “Igpid yu ni manubù ni dini kanak, asta igulit kó kanak na

ágsutsut sikandin ka mga manubù. Iginsà ku sikandin tun ta saruwan yu, asal isóddóran ku na ándà din lumuwi tò igdimanda yu tingód kandin.

¹⁵ Magunawa pagsik tò isóddóran i Herodes, su igaipalónód din sikandin dini áknita. Purisu ándà palang iglumu din na nángngà na supakan asta matayan sikandin.

¹⁶ Purisu palagpássán ku dád sikandin, asta paluwaán ku.”

¹⁷ [Na, kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun din na ágpaluwaán din tò sábbad manubù na igpriso, agad sadan tò salinán katô mga Judio.]

¹⁸ Asal igaipasábbadé dan langun igullaó, na mà dan, “Pamatayi nu ni manubù ni. Paluwà nu áknami si Barabas.”

¹⁹ Na, si Barabas tò igpriso su sikandin tò igaipid katô mga manubù na igatu katô gobyerno tun ta lunsud ka Jerusalem, asta duwán igmatayan din.

²⁰ Kakalyag i Pilato na paluwaán din si Jesus. Purisu iguman din igkagiyán tò mga manubù na ilimud.

²¹ Asal igullaó sikandan, na mà dan, “Pamatayi nu! Papansali nu sikandin tun ta krus!”

²² Na, ikatállu igkagi si Pilato, na mà din, “Manan? Ándà palang madat na iglumu din! Ándà palang iglumu din na igkita ku na nángngà supakan asta matayan sikandin. Purisu palagpássán ku dád sikandin, asta paluwaán ku.”

²³ Asal maggát dan igullaó ka mabákkár, su kakalyag dan na pansalan sikandin tun ta krus ébô maté. Ikapanalu dan ukit ka kóllaó dan.

24 Purisu igruud si Pilato na tumanán din tō kakalyag dan.

25 Igpaluwà din tō igpriso na igatu ka gobyerno asta igmaté ka mga manubù. Asal si Jesus tō ighbágge din tun ta mga sundalo ébô matayan, su tō gó tō kakalyag dan.

*Igpansalan si Jesus tun ta krus
Luc 23:26-43; Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Juan 19:17-27*

26 Na, repid katô mga sundalo si Jesus tikud tun ta balé i Pilato. Tun ta dalan na gukitan dan, isumaran dan si Simon na taga Cirene na mantu igdunggù tikud tun ta pabunganán. Igpirit dan sikandin igtatiang katô krus, asta igtatalundug dan sikandin ki Jesus.

27 Marapung tō mga manubù na igtákkás ki Jesus, asta marapung tō mga gabayi na igpansággó tingód katô ranu dan kandin.

28 Asal igsérê si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sikiyu na mga gabayi na taga Jerusalem, yakó ágsággó tingód katô kahirapan na igdunggù kanak. Asal sággó kó tingód katô kahirapan na matuman dumunggù ákniyu asta tun ta mga gabatà yu.

29 Su dumunggù gó tō álló na kumagi tō mga manubù na kadayawan tō mga gabayi na dì ágbatà, dì ágpamasusu, asta dì ágpasusu!

30 Tō álló tō, tumawar tō mga manubù tun ta mga pabungan, na mà dan, ‘Kanónór kó dini áknami, asta tambuni ké ébô maté ké.’*

---

* **23:30** 23:30 Ahaán tō Oseas 10:8.

31 Atin ka mahirap tō kókitan ku áknganni na manté pa tō kayu, tuu pa mahirap tō kókitan yu tun ta tapuri álló ka igangu dán tō kayu.”[†]

32 Duwán pagsik duwa tulisan na igpid katô mga sundalo ébô matayan duma ki Jesus.

33 Tō igdunggù dan tun ta lugar na ángadanan Bóngó-bóngó, igpansalan dan si Jesus tun ta krus, asta tō duwa tulisan, na tō sábbad dadan tun ta ibang din asta tō sábbad dadan tun ta kawanán din.

34 Igdasal si Jesus tingód katô mga igpansal kandin tun ta krus, na mà din, “Ámmà, pasinsiyayi nu sikandan, su ándà dan kasóddóri ka ándin tō áglumun dan.”

Na, igripa tō mga sundalo ébô talad-taladán dan tō umpak din.[‡]

35 Igsállág tō ilimud mga manubù ki Jesus. Asal tō mga pangulu ka Judio igbuyas kandin, na mà dan, “Igtabangan din tō duma mga manubù ébô dì dan maté. Sállággán ta ka makatabang sikandin katô kandin sarili. Kitanán ta ka bánnal sikandin tō Mesiyas na igsalin ka Manama!”

36 Igóróm-óróm pagsik tō mga sundalo. Igpadani dan tun kandin, asta igpénám dan sikandin ka bino na igbaláttan ka wayig.

37 Igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka bánnal ka na Harì ka mga Judio, tabangi nu tō áknikó sarili!”

[†] **23:31** 23:31 Tō kóbadan kani panunggiringan, atin ka igsupakan si Jesus na ándà salà din, tuu pa madat tō supak na dumunggù tun ta mga Judio na duwán salà dan.   [‡] **23:34** 23:34 Ahaán tō Salmo 22:18.

38 Duwán pagsik igsulat na igtágù tun datas ta ulu i Jesus, na, “NI GÓ TÔ HARÌ KA MGA JUDIO.”

39 Igbuyas-buyas tô sábbad tulisan na igpansalan madani ki Jesus, na mà din, “Atin sikuna tô Mesiyas, paluwà nu tô áknikó sarili asta sikami!”

40 Asal igsapadan sikandin katô kadumaan din, na mà din, “Kailangan kamáddangan ka katô Manama, su magunawa tô supak áknita.

41 Nángngà tô supak áknita, su igsulian ki gó tingód katô madat linumuwan ta. Asal sikandin, ándà palang madat linumuwan din.”

42 Igkagi sikandin, na mà din, “Jesus, atin ka mangulu ka, sampátta.”

43 Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Ni álló ni, dumuma ka kanak tun ta madigár góddóan ku.”

Inaté si Jesus

Luc 23:44-49; Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Juan 19:28-30

44 Na, tô malássád dán tô álló, igmangittáng tô kaluwagan kani banuwa dalám ka tállu oras, §

45 su ándà sánnang tô álló. Itángngà tô tabir* tun ta tángngaan katô templo.

46 Na, igullaó si Jesus ka mabákkár, na mà din, “Ámmà, sarigán ku ni espiritu ku tun áknikó!”†

Pángnga igullaó sikandin, inaté.

§ **23:44** 23:44 Dalám ka tállu oras, ó sippang ka alas tres ka mapun. *

23:45 23:45 Tô ánggadanan “tabir” iring na kurtina na tuu makáppal tun ta tángngaan katô templo ka Jerusalem. Itángngà tô tabir su ukit ka kamatayan i Jesus, mému gó makapadani tô langun manubù tun ta Manama. † **23:46** 23:46 Ahaán tô Salmo 31:5.

47 Na, tō igkita tō kapitan ka mga sundalo katō ilumu, igdurung din tō Manama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Bánnal na ándà palang salà din!”

48 Na, tō langun manubù na ilimud, tō igkita dan katō ilumu, iga panggulì dan, asta ágtagpukán dan tō kagpa dan tingód katō ranu dan.

49 Asal tō langun rarak i Jesus asta tō mga gabayi na igtákkás kandin tikud tun ta Galilea, igtindág dan tun ta madiyù, asta igsállág dan tō ilumu.

Tō kalábbáng ki Jesus

Luc 23:50-56; Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Juan 19:38-42

50-51 Na, duwán sábbad manubù na ángngadanan ki Jose na taga Arimatea tun ta probinsya ka Judea. Madigár manubù sikandin, nángngà tō áglumun din tun ta saruhan ka Manama, asta giman sikandin katō pagpangulu ka Manama. Agad sikandin tō sábbad ágtugállán tun ta mga ágtugállán ka Judío, asal ándà nunug sikandin katō madat plano katō mga kadumaan din na iglumu dan ki Jesus.

52 Igsadun si Jose tun ki Pilato, asta igpamuyù din tō lawa i Jesus ébô lábbángngán din.

53 Igkangé din tō lawa tikud tun ta krus, igtángngás din katō mapputì óggét, asta iglábbáng din tun ta áglábbángngan na mantu igkaliyan tun ta pangpang asta ándà pa lábbángngi.

54 Masig dán sumalláp tō álló, asta simag tō álló ka kapaginawa.

⁵⁵ Na, igtalundug ki Jose tō mga gabayi na taganà igtákkás ki Jesus tikud tun ta Galilea, asta igkita dan tō lábbáng asta tō kapadággà katô lawa.

⁵⁶ Na, iga panggulì dan, asta igtaganà dan tō ássá-ássa mga pamammut na taguán tun ta lawa. Tō álló ka kapaginawa, iga paginawa dan, su tō gó é sugù ka Manama.

24

Inanté puman si Jesus

Luc 24:1-12; Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Juan 20:1-10

¹ Asal sállám ka Linggo, igsállám tō mga gabayi na iga pid ka mga pamammut na igtaganà dan, asta igsadun dan tun ta iglábbángngan.

² Igkita dan na taganà ililid tō batu na igsagpáng.

³ Asal tō igahu dan, ándà lawa na ikita dan.

⁴ Na, isalábbuan dan tingód katô igkita dan, asta tigkô iga pakita kandan tō duwa gamama na igumpak ka mapputì na ágséllà.

⁵ Imáddangan tō gabayi asta iglangkáb dan. Asal igkagi tō duwa gamama, na mà dan, “Yakó ágpamasak katô manté nit áglábbángnganan. Ándà dini sikandin, su inanté.

⁶ Sampát yu tō taganà igkagi din ákniyu tun ta Galilea.

⁷ Igkagiyán kó ikandin na kailangan bággén sikandin na Igpamanubù tun ta bállad katô masalà-salà mga manubù, pansalan sikandin tun ta krus ébô maté, asta manté puman sikandin tun ta ikatállu álló.”

⁸ Purisu isampáttan katô mga gabayi tō taganà igkagi i Jesus.

⁹ Igpanó dan tikud tun ta lábbáng, asta igulit dan kani langun tun ta sapulù sábbad (11) apostoles asta tun ta mga duma.

¹⁰ Tô mga gabayi tô, si Maria taga Magdala, si Juana, si Maria na innà i Santiago, asta duwán pa ássa mga gabayi. Sikandan tô igulit tingód katô langun na igkita dan tun ta mga apostoles.

¹¹ Asal kéman dan ka igimu-imu dáp tô igkagi dan, asta ándà dan bánnal kandan.

¹² [Asal igañaguy si Pedro igsadun tun ta lábbáng. Igkógo-kógo sikandin, igsállág tun dalám, asta igkita din tô mapputì óggét, asal ándà lawa na igkita din. Tô igulì sikandin, isalábbuan sikandin tingód katô ilumu.]

*Igpakita si Jesus tun ta duwa disipulu din
Luc 24:13-35; Mar 16:12-13*

¹³ Tô álló tô, duwán duwa disipulu i Jesus na igsadun tun ta lunsud ka Emmaus na mga sapulù sábbad (11) kilometro tikud tun ta Jerusalem.

¹⁴ Igpatóngkóé dan tingód katô langun na ilumu.

¹⁵ Róggun na igpatóngkóé dan, igpadani si Jesus, asta igtákkás kandan,

¹⁶ asal ándà dan ikakilala ka sadan sikandin.

¹⁷ Iginsà si Jesus, na mà din, “Ándin tô ágtóngkóán yu róggun igpanó kó?”

Igsódô tô duwa dan, asta iranu tô bónnóng dan.

¹⁸ Igtaba tô sábbad na ánggadanan ki Cleopas, na mà din, “Tun ta langun taga Jerusalem, sábbad nu dáp tô ándà ikasóddór tingód katô ilumu áknganni.”

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándin tô ilumu?”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Tô inému ki Jesus na taga Nazaret. Propeta sikandin, asta matulus

tô langun na iglumu din asta igtinurù din tun ta saruhan ka Manama asta tun ta mga manubù.

²⁰ Tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga pangulu ka Judio iga pammát kandin, asta igmatayan dan sikandin na iga pansalan dan tun ta krus.

²¹ Asal igiman ké na sikandin ô makatábbus katô mga rubbad i Israel. Tállu dán álló ô iglabé.

²² Isalábbuan ké, su duwán mga kadumaan dé na gabayi na igsállám tun ta iglábbángngan kandin,

²³ asal ándà lawa din na igkita dan. Tô igulì dan, igulit dan áknami na iga pakita kandan ô mga panaligan ka Manama na igkagi na inanté dán si Jesus.

²⁴ Duwán ássa mga kadumaan dé na iga sadun tun ta lábbáng, asta ô igkita dan magunawa katô igulit katô mga gabayi. Asal ándà dan kitayi sikandin.”

²⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna ákniyu, su ándà kó pa bánnal katô langun na igkagi katô mga propeta ka Manama sayyan!

²⁶ Kailangan matayan pa ô Mesiyas iring katô ilumu dán ô dì pa matuman na duwán séllaán din tun ta langit.”

²⁷ Na, iga penagpát i Jesus tun kandan ô langun na iga sulat tun ta kagi ka Manama tingód kandin, tikud tun ta iga sulat i Moises asta katô langun propeta ka Manama sayyan.

²⁸ Tô madani dan dán tun ta lunsud na ágsadunan katô duwa disipulu, manayun pád si Jesus.

²⁹ Asal iga édu-édu dan kandin, na mà dan, “Dággà ka dini áknami, su iga salláp dán ô álló, asta masig dán dumukilám.”

Purisu igtákkás si Jesus kandan.

³⁰ Tô igiyambung dan, igkangé i Jesus tô pan, igpasalamat sikandin tun ta Manama, igtáppik-táppik din, asta igbággé din tun kandan.

³¹ Tákkô ikakilala dan na sikandin si Jesus. Asal inandà sikandin.

³² Igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Agud ta na iring na duwán ménit tun ta pusung ta tingód ka dayó ta róggun na igtóngkô sikandin áknita tun ta dalan, asta igpénagpát din áknita tô kagi ka Manama.”

³³ Na, tô oras tô, sékót dan iglónód tun ta Jerusalem. Igkita dan tô sapulù sábbad (11) mga disipulu i Jesus na ilimud, asta tô mga kadumaan dan.

³⁴ Igkagi tô mga manubù na ilimud, na mà dan, “Bánnal inanté dán puman tô Áglangngagán, asta igpakita sikandin ki Simon!”

³⁵ Na, igulit tô duwa disipulu tingód katô ilumu kandan tun ta dalan, asta tingód ka kakilala dan kandin dalám ka katáppik-táppik din katô pan.

Igpapanó i Jesus tô mga disipulu din

Luc 24:36-49; Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Juan 20:19-23; Lumu 1:6-8

³⁶ Róggun na igulit dan tô tingód katô igkita dan, igdunggù si Jesus na igtindág tun ta tángngaan dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka duwán kasunayan yu.”

³⁷ Asal itingkámmád dan asta imáddangan dan, su kéman dan ka gimukud sikandin.

³⁸ Asal igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Yakó ágkatanaan, asta yakó ágduwa-duwa.

³⁹ Sállág yu ni mga amù nit bállad ku asta nit paa ku, su bánnal sakán gó. Awid kó kanak ébô

kasóddóran yu na ánnà a gimukud. Ándà lawa katô gimukud, asal duwán lawa ku na ágkitanán yu.”

⁴⁰ Na, igpakita i Jesus kandan tô bállad asta paa din.

⁴¹ Agad idayawan dan, asal iring na ándà dan bánnal na bánnal gó sikandin, su isalábbuan dan. Iginsà si Jesus, na mà din, “Duwán ágkannán yu kannun?”

⁴² Igbággyan dan sikandin ka sábbad abuk sáddà na igággang.

⁴³ Igtanggap i Jesus, asta igkan din tun ta saruhan dan.

⁴⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tô igduma a pa ákniyu dángngan tô ándà a pa kamaté, igkagi ku ákniyu na kailangan matuman tô langun tingód kanak na igsulat i Moises, asta katô mga propeta sayyan, asta tun ta libro ka Salmo.”

⁴⁵ Igpénagpát i Jesus kandan tô kóbadan katô kagi ka Manama na igsulat sayyan.

⁴⁶ Igkagi sikandin, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama na kailangan matayan tô Mesiyas, asta manté puman sikandin tun ta ikatállu álló.

⁴⁷ Igpapidda ákniyu ébô mulit-ulit kó katô mga manubù tun ta langun banuwa na pasinsiyaan ka Manama tô mga salà dan ka rumákkad dan. Kailangan tumigkané kód mulit-ulit nit lunsud ka Jerusalem.

⁴⁸ Sikiyu tô ikakita kani langun, asta kailangan ultán yu tun ta duma mga manubù.

⁴⁹ Papiddán ku dini ákniyu tô Ugis Espiritu na igtandô katô Ámmà ku. Asal angat kó pa kannun ta lunsud ka Jerusalem sippang ka matanggap yu tô Ugis Espiritu tikud tun ta langit.”

Lucas 24:50

cli

Lucas 24:53

Ibatun si Jesus tun ta langit

Luc 24:50-53; Mar 16:19-20; Lumu 1:9-11

50 Na, igpid si Jesus kandan, igpanó dan tikud tun ta Jerusalem, asta igsadun dan sippang tun ta Betania. Igtayó i Jesus tô bállad din, asta igdasal sikandin na tabangan dan ka Manama.

51 Róggun na igdasal sikandin, igtananan din sikandan, asta ibatun sikandin tun ta langit.

52 Na, igpangadap dan kandin, asta igulì dan tun ta Jerusalem na duwán dayó dan.

53 Inalayun dan ágsadun tun ta templo, asta ágdurungán dan tô Manama.

**Kagi Ka Manama
New Testament and Shorter Old Testament in
Tagabawa**

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tagabawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

New Testament and Shorter Old Testament

in Tagabawa

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

bb1b22b0-020d-5555-b0e4-517943a1ed25